

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6-III
Rokopisi se ne vračajo, nehrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1. stoletje, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20. večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
v pr. večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

8. oktobra 1918

Ko so vojske centralnih velesil zasedle Srbijo in uničile njeno samostojnost, ni ostalo srbskemu narodu ničesar kakor njegova pravica. Vse, kar je moglo nositi orožje, se je v nepopisnih mukah s strahovitimi izgubami umaknilo na otok Krk. Sovražnik je triumfirал, da je Srbijo izbrisal z zemljevida. Srbski vojniki so izgubili dom, posest, družino, domovina svojo svobodo, srbski narod je dosegel vrhunec svojega trpljenja, kateremu zgodovina ne pozna izlepa enakega. Toda izkazalo se je, da narod, oropan najdražjega, postavljen sam nase, ko nima ničesar več izgubiti, ko je obracunjal s poslednjim, doveden na nič, ne propade, ako ohrani svojo pravdo, svojo močnatost in moralno silo. In kakor pravi znamenit moderni mislec: le kdor je premagal strah za posest in bojazen pred smrtjo, je v resnici svoboden. Iz te svobode vun lahko potem zbere svoje najboljše sile in iz svojega trpljenja izkuje slavnostno bodočnost. To je storil srbski narod in se s tem ovekočil. S svojimi divizijami, komaj odpočitimi po groznem umiku preko albanskih gora, je započel izid svetovne vojne s prebojem solunske fronte, ki pomeni začetek razpada doslej neodoljive vojne sile Nemčije in njenih zaveznikov.

Pravičnost usode je hotela, da je narod, ki je bil v svetovni vojni prvi napaden z namenom, da se uniči njegova svoboda, prvi zadal sovražniku smrtonosni udarec. Srbija je bila, ki je vojski velike antante zoper Nemčijo in Avstrijo dala globoko moralno opravičilo v borbi za najvišje vrednote človečanstva: svobodo in samoodločbo vsakega naroda. Enakopravnost vseh, varstvo naravnih pravic tudi najmanjšega naroda in njegovega svobodnega razvoja. In če so se te orjaške borbe kdaj tudi sredi zaveznikov Srbije po človeški slabosti skušali primešati kakšni drugi motivi in so se javljala medsebojna trenja - napor in trpljenje srbskega naroda je vedno klicalo k velikemu prvotnemu smotru osvoboditve človeštva od brutalne premoči enega, zmagi mednarodne pravice, svetosti pogodb in k solidarni pomoči slabjšemu in zatiranemu, pa k položiti novih temeljev Evropi: mirnemu sožitju narodov in držav na osnovi naravnega prava ter krščanske morale. Za to je prelil srbski narod toliko svoje krvi, za to je doprinesel skoro sebe za žrtve in potrdil izrek, da ni višjega in večjega ko dati svoje življenje za brate, za domovino, za celo človeštvo. In kolikor je strahotna vojna in medsebojno obračunavanje narodov z ognjem in mečem, vendar ni nič veličastnejšega kot daritev samega sebe v obrambo svobode celote, če ne ostane nobeno drugo sredstvo. Iz krvavih zarij na Vetreniku. Sokolu in na Dobrem polju je vznikla zedinjena svobodna Jugoslavija v novi, pravičnejši urejeni Evropi.

Ko se zbirajo v tem trenutku pod vodstvom maršala d'Epereja zastopniki Francije, Anglije, Italije, Belgije, Češkoslovaške, Rumunije in Grčije, da skupaj z zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev proslave preboj solunske fronte, nam ni nobena misel bližja in jačja kot ta, da veliko delo, započeto s požrtvovalnim heroizmom srbskih in jugoslovanskih dobrovoljskih čet, občudovanja vredno vitaliteto srbskega plemena, njegovo nagonsko hrabrostjo in bojevitostjo, dopolnimo s treznim in preračunanim mirnim delom, s smislom za red in pravo, s samodisciplino in pozitivnim ustvarjanjem za kulturni napredek in gnetno blagostanje naše države in njenih narodov. Tu se moramo drug od drugega učiti, mesto da svoje bogate sile trošimo v notranjih borbah, tu moramo drug drugega v skupnem graditeljskem naporu dopolnjevati, mesto da se po spominih preteklosti in ostankih raznih partikularističnih gonov locujemo; tu moramo pokazati pred svetom, da ogromne žrtve ob našem osvobođenju in zedinjenju niso bile zastonj in da je takó ustvarjena država najdražja last vsakega izmed nas. Desettletnica zmage ob preboju solunske fronte slavimo v trenutku, ko je na čelu jugoslovanske vlade naš voditelj, ki je kot predstavitelj Slovencev in Hrvatov v onih zgodovinskih dneh osvobodilno delo dokončal s svobodnim pristankom le-teh k novi državi, ki je bila naša zgodovinska želja in zahteva. To dejstvo naravnost simboličnega značenja nas navdaja ob tem velikem prazniku s tem večjim ponosom ob zavesti, kakšno važno nalogo je izpolnjeval in nadaljuje ravno naš narod v tvorjenju in dograjanju države. Naj bi se vsak in vsi zavedali, kaj nam ona je in kako moramo postaviti njen blagor in njen dvig nad vse drugo.

Nj. Vel. kralj je zvečer sprejel predsednika vlade g. dr. Korošca v daljšo avdienco.

Belgrad v svečani obleki

Belgrad, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Belgrad nudi danes veličastno sliko. Vse je okrašen. Povsod vihrajo trobojnice, grbi in cvetje. Po ulicah je živahno vrvenje. Kajti ogromne mase ljudstva so danes že prispale iz vseh delov naše države v Belgrad, da prisostvujejo proslavi prebitja solunske fronte, ki predstavlja enega izmed najpomembnejših dogodkov v zgodovini Jugoslovancov in v zgodovini njegove borbe za združitev. — Vse Belgrad daje veliko sliko moči in veličine naše države in vliva najboljše nade na svetlejšo bodočnost in opominja vsakega na pomen velikega dela, ki ga danes proslavljamo. Zanimivo je, da je danes posebno opaziti to, da so odlično zastopani vsi prečanski kraji. V teku današnjega dne je prišlo veliko stotin kmetov iz Hrvatske, Slavonije in Dalmacije v njihovih živopisanih, krasnih narodnih nošah. Hrvatski kmetje so bili pristrčno sprejeti in bratsko pozdravljeni. Prihod hrvatskih kmetov je najboljši dokaz, da propaganda Pribečevića in njegovih tovarišev ni imela nobenega uspeha.

Zelo častno je zastopana na proslavi tudi vsa Slovenija. Vse odlične organizacije so poslale svoja zastopstva. Zlasti odlično so zastopani Ljubljana, Maribor in Murska Sobota. Poudariti moramo, da so prihiteli številni zastopniki kulturnih organizacij iz obmejnih krajev, kjer so svoječasno Nemci in Madjari naš narod z nasiljem madjarizirali in germanizirali. Iz Ljubljane so med drugim dospeli zastopniki največje slovenske kulturne organizacije Prosvetne zveze s svojo zastavo in večjo skupino narodnih noš, skupina z Ježice. Slovenska orlovska zveza, Slovenska orliška zveza sta poslali številne zastopnike z zveznimi zastavami.

Iz Slovenije so med drugim zastopane sledeče organizacije: Iz Maribora: Orli. Prosvetna zveza, Stolno prosvetno društvo, Katoliško pomočniško društvo, Katoliško mojstrsko društvo, Ljudski oder, Mladiška zveza, Dekliška zveza, Slovensko pevsko društvo »Maribo«. Iz Ljubljane: Jugoslovanska orlovska zveza, Slovenska orlovska zveza z zastavo, Prosvetna zveza z zastavo, Pevska zveza in Pevsko društvo »Ljubljana«, Orliška zveza in skavti. Iz Prekmurja so prišli zastopniki Slovenskega katoliškega akademskega društva »Zavednost«, Katoliškega akademskega staršinstva in Organizacij prekmurskih kmečkih fantov.

Vse te delegacije so bile pristrčno pozdravljene in iskreno bratsko sprejete od tukajšnjega prebivalstva. V teku današnjega dne so prispale tudi delegacije iz inozemstva, in sicer iz Češkoslovaške, Rumunije, Anglije, Francije in Grčije. Vse delegacije so bile navdušeno in pristrčno sprejete od generala Hadžića in zastopnikov naše generalitete ter višjih častnikov in tukajšnjih organizacij. Belgrajsko prebivalstvo je živahno pozdravljalo visoke tuje goste.

V teku popoldneva je predsednik vlade g. dr. Korošec vse te organizacije sprejel. Računa se, da je došel prispel v Belgrad nad 200.000 ljudi iz vseh krajev države. Neprestano prihajajo nove delegacije od vsepovsod. Vozijo jih neprestano posebni vlaki.

Za Pribečevića ni Soluna

6 Zagreb, 6. oktobra. (Tel. »Slov.«) Čeprav je KDK sklenila, da ne bo prisostvovala nobeni proslavi ali paradi, v kateri bodo sodelovali zastopniki današnjega režima, je vendar odšlo dosti pristašev SDS v Belgrad na proslavo. Kakor se je Vaš dopisnik pričel, so šle razen tega v Belgrad nekatere osebnosti iz Zagreba, ki so posebno čislane v KDK. Ta pojav in v zvezi s tem neupoštevanje socialnega bojkota, katerega so časopisi KDK neprestano napovedovali, je razsrdil šefa KDK Pribečevića, da je napisal v »Reč« članek, v katerem piše proti proslavi in proti tistim, ki se bodo udeležili te proslave. Posebno ostro udarja po Orjunaših, ki so šli na

to proslavo. Enako udarja tudi po dobrovoljcih. Pribečević pravi, da bi v teh časih ne smeli prirejati nobenih narodnih, niti državnih proslav, najmanj pa v Belgradu, ker je vsa država v težavnem položaju, razen tega pa velik del ljudstva žaluje. Izgovori, da prireja to proslavo vojaštvo, ne morejo veljati za pristaše KDK, ker jo prireja režim. Pribečević napada vlado, da ne samo da nasprotuje dobrovoljcem, marveč jih je prikrajšala še za tiste pravice, ki jim gre. To pomenja, pravi Pribečević, da so današnji vlastodržci v Belgradu šli v brezvestnosti do skrajnih mej in da so največji zločinci v našem narodu tisti, ki tako vlado vzdržujejo.

Političnih sprememb ne bo

Belgrad, 6. oktobra. (Tel. »Slov.«) Davidovičev glasilo »Odjek« piše v današnji številki o položaju in pravi, da ni pričakovati nobenih sprememb v političnem življenju. V enem delu javnosti so se sicer zabeležile vesti, da se pričenjajo samo razgovori med Belgradom in Zagrebom, da pa ni ničesar konkretnega. To pa so voditelji KDK odločno demantirali in so celo trdili, da do sporazuma ne more priti, ker se oni ne bodo razgovarjali z zastopniki vladnih strank in oni vsekakor želijo, da se ustvari tak položaj, v katerem bi bila popolna negotovost in v katerem bi se država vrgla v vrtnice volivne borbe in revizionističnih tekem. Voditelji KDK hočejo narekovati svoje pogoje, kakor da današnje vlade ne bi podpirala ogromna parlamentarna večina in kakor da ta vlada ne bi uživala zaupanja obeh ustavnih činiteljev.

Voditelji KDK v svojih mnogoštevilnih izjavah napovedujejo borbo. Ne povedo pa,

kaj prav za prav želijo, med ljudstvo pa mečejo vsa mogoča rušilna gesla. Ze enkrat se je potrdilo, da se morajo zavzeti za sporazum s Hrvatski stranke in da intervencije s katerekoli strani ni treba pričakovati, posebno če se oziramo na to, da se je že parkrat poskusilo, da se s polno dobro voljo gre na roko tistim zahtevam Hrvatov, ki so upravičene.

Politiki iz vladnih strank so v javnost jasno stopili s svojim stališčem, naglašujoč, kar bi bilo treba storiti za konsolidacijo naših notranjih zadev. Voditelji KDK pa skrivnostno molče in ne prenehajo pljuvati na vse in sipati mržnjo.

Seja voditeljev demokratov. Danes popoldne se je vršila v ministrstvu za javna dela konferenca demokratičnih ministrov in pravkov pod vodstvom Ljube Davidoviča. Prisostvovali so vsi demokratični ministri in drugi voditelji. Govorilo se je o delu v narodni skupščini.

Maček proti Marinkoviču

6 Zagreb, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Dr. Maček je dal danes izjavo o zunanjih politikah in o delu Marinkovičevem ter pravi z ozirom na glasove o balkanskem Locarnu, da je prepričan, da Marinkovič ni sposoben, da bi to izvedel in da je najboljši zastopnik srbskih hegemonistov in se radi tega ne more zavzemati za balkanski Locarno. Marinkovič je res pogosto naglašal: Balkan balkanskim narodom, nikoli pa ni pod tem razumel sodelovanja sorodnih in evropskih narodov, nego je vedno zastopal stališče nekakšnega protektorata. Marinkovič je na prošnji kongresa DS jasno označil hegemonistične težnje nasproti ostalim balkanskim narodom.

Usodni 7. oktober

Navidezno brez povoda je prišel za Avstrijo usodni dan 7. oktobra. Dvoje oboroženih organizacij nastopi danes v Dunajskem Novem mestu. Povsod drugod na svetu bi se bilo zborovanje prepovedalo in le v Avstriji se je dovolilo. Nastane vprašanje, kako je to sploh mogoče in kako politično ozadje ima oborožen pohod socialnega demokratskega Schutzbunda in nacionalnega fašističnega Heimwehra.

Morda je to obojestranska propaganda za priključitev k Nemčiji? Brez dvoma je nekaj na tem; kajti avstrijske čete hočejo podpreti stare trditve, da Avstrija sama za sebe ni zmožna življenja in ni lepšega dokaza kot so krvavi spopadi, da se na to nemožnost opozori inozemstvo. Vendar je vprašanje, zakaj se mora prelivati ravno kri. Priključitvena propaganda ni nekaj novega. Voditelji vseh strank so o njej točno informirani in kancler dr. Seipel je imel ravno pred kratkim v Zenevi dovolj prilike, da se je informiral pri odločilnih državnikih Evrope, kako stvar stoji. Namreč: da priključitve zaenkrat še ne bo! Zborovanje v Dunajskem Novem mestu v tem pogledu ne bo imelo večjega pomena kot prejšnje zborovanje vsenemških pevcev na Dunaju. O tem sta si tako Avstrija kot ostali svet popolnoma na jasnem.

Ali naj ta manifestacija služi trditvi, da Avstrija gospodarsko ne more sama sebe vzdržati. Mislimo, da so ravno v tem pogledu prireditelji Avstriji samo škodovali. Na nekem zborovanju avstrijskega gospodarstva je pred kratkim povedal referent, da se je Avstrija gospodarsko dovolj opomogla, da so hranilne vloge preslegle predvojno višino in da je treba biti v pogledu na bodočnost optimist. Avstrija torej na vsak način gospodarsko ne hira, da bi ne mogla sama živeti. Prireditelji sami pa so izkazali državi v tem pogledu nadvse slabo uslugo. Če bi bilo namreč avstrijsko prebivalstvo revno, potem bi narekovala že navadna vest, da se ne troši denar, ko se podijo stotisoči na manifestacije, kjer bo šlo iz ljudskih žepov brezdvomno nekaj milijonov.

Ali pa je prireditev izključno odsev notranjepolitičnega avstrijskega življenja? Zdi se, da bo imela ta trditve še največ opore. Malo je držav, kjer bi bili strankarski boji tako srditi, kot so avstrijski. Malo je držav, ki bi bile razdeljene tako točno na dva tabora, kot je Avstrija. Krščanski socialisti dr. Seipela in socialisti Seitzla, Rennerja in Bauerja se ne bojujejo med seboj v evropskem smislu besede, ampak strankarsko v najbolj poudarjeni obliki. Med njimi je družaben bojkot, med njimi ni pardona. Kritika je neizprosna in včasih naravnost prostaška. Poleg tega sta obe skupini približno enako močni in vsaka stremi za tem, da drži in dobi za naprej državno in deželno oblast v roke. Če pa pride socialnodemokratska stranka na vlado, izvaja svoj program nadvse strogo, saj so ravno avstrijski socialisti med evropskimi socialnodemokratičnimi strankami najradikalnejši. Zgled je Dunaj.

Imeti moramo na umu, da je Avstrija premagana država, kjer prav za prav strankarske organizacije več odločujejo kot državna oblast. Vsakokratna vlada je sluga strankarskih organizacij in strankarske organizacije so tisti forum, kjer navadno pada zadnja beseda o politiki. Tako deželne kot državna vlada je napram tem pojavom skoro brez moči. Imeli smo že priliko, opazovati različne stavke strogo političnega značaja, ko se je kar naenkrat ukinil železniški, poštni ali brozjavni promet. Avstrijski človek je namreč nemški in organiziran činitelj, ki išče po vojni le v svojih strankarskih organizacijah zaščito svojih interesov. In te stranka tudi uboga.

Ko se torej danes pomirijo meščanski fašisti s socialnodemokratičnimi, vojaško oboroženimi delavci, vidimo v tem boju dvoboj dvojnih političnih skupin, ki se smrtno sovražita, drug drugega izzivata in stremita za posestjo deželne in državne oblasti. Nazaj ni več mogoče. Da bi stvar prešla mirno in brez spopadov, si je težko misliti. Nasprotstva so prevelika in v takih slučajih sproži naveden kamenček lahko cel plaz. Ne gre samo za dogodke, ki se dovršijo danes na licu mesta v Dunajskem Novem mestu, ampak tudi za tiste, ki se bodo odigravali, ko bo ta veličanska množica oboroženih in organiziranih čet odhajala na domove. Natančno ločiti pristaše od pristaša je težko in ob takem navalu kljub disciplini in kljub skrajno izvedeni organizaciji skoraj izključeno.

Mislimo pa tudi, da bo v pogledu vseh po-

sledic in dogodkov, ki bi se eventualno na današnji in jutrišnji dan odigrali v Avstriji, sodba zunanjega sveta slišna in edina v tem, da si je avstrijski človek sam kriv. Kakor drugi narodi, se mora tudi Avstrija končno vendarle že uživati v Avstriji kot je in prenašati po zaslugi posledice svetovne vojne, med katere krivci Dunaj ni bil poslednji.

Poslanec Jugoslovanskega kluba. V torek se vrši v Beogradu ob 10. uri dopoldne seja Jugoslovanskega kluba, na kateri se bo razpravljalo o proračunu in drugih aktualnih vprašanjih. Vsi poslanci naj brezpozorno prisostvujejo tej seji. Predsedstvo.

Skupščina sklicana za 12. oktobra

r Beograd, 6. oktobra. (Tel. »Slov.«) Predsednik narodne skupščine je bil danes dopoldne sprejet od predsednika vlade g. dr. Korošca. Razgovarjala sta se o sklicanju narodne skupščine. Sporazumno je skupščina sklicana za 12. oktobra ob 9. uri dopoldne z dnevnim redom: določitev dnevnega reda. Skupščina bo delala do pričetka rednega zasedanja 20. oktobra.

Važna občinska seja v Kamniku

Po dolgih mesecih se je vršila seja občinskega odbora dne 2. t. m. Zanj je vladalo veliko zanimanje, kajti prva seja, sklicana za 2. t. m. je bila neuspela, ker so prišli od opozicije samo trije odborniki. Napetost je rasla, ko je ugleden demokrat že pred sejo pripovedoval, da bo ta seja poslednja sedanjega občinskega odbora. Veselje demokratov pa je bilo prezgodnje, ker je prišlo k seji dovolj odbornikov, ki se zavedajo svoje odgovornosti mestu in njegovemu razvoju.

Ob pričetku seje se je gosp. župan v toplih besedah spominjal žrtv v Narodni skupščini in odborniki so počastili spomin Raditja in Basarička.

Z veseljem moramo poročati iz seje o važnih pridobitvah za naše lepo mesto. Sedanjemu odboru se je posrečilo pridobiti za Kamnik poleg sedanjih šest sejmov še šest novih, tako, da se bodo vršili sejmi zdaj vsak drugi tork v mesecu. Občinske ceste bodo sprejete med deželne in že prihodnje leto tlakovane vsled naklonjenosti oblasnega odbora, Meščanske korporacije in cestnega odbora. — Dalje je zdaj dosežen sporazum za gradbo ceste Kamnik—Luče. Prizadeje občine bodo v ta namen najele posojilo, mesto Kamnik bo prispevalo 12%, oblasni odbor 50%, drugo cestni odbor in občine. Vsled uvidenosti Meščanske korporacije je zdaj zagotovljena tudi gradba ceste v Kamniško Bistrico. — Delavni gosp. župan je že tudi storil potrebne korake, da bo dovoljena letoviščarjem za Kamnik polovična železniška vožnja. Občinska pisarna dobi končno preprotni telefon.

Tako se počasi, vendar pa sigurno ustvarjajo zbirali temelji za povzdigo tujkega prometa v Kamniku, ki ima v tem pogledu zasigurno sijajno bodočnost. Zlasti se veliko pričakuje od nove ceste Luče in pa turistične v Kamniško Bistrico.

Našim demokratom je v obstruiranju dela v občini dobra zaveznica električna luč. Med to važno sejo so namreč ugasnile vse luči. Toda kakor demokrati ne, tako tudi tema ni oplašila odbornikov, ki so sejo nadaljevali pri svečah. Precej zabave je med sejo vzbudila prošnja nekega demokratskega odbornika, da se mu dovoli napeljava štirih vodovodnih pip v hišo. »Izvrstni« odbornik je želel, da mu občinski odbor nekaj dovoli, sam pa ni prišel na sejo! Ostre besede so padale na račun demokratov pri razpravi o prenositvi transformatorja. Že pri zadnji seji se je načelo to vprašanje, ki bi bilo že tedaj rešeno, ako ne bi bil zastopnik demokratov predlagal, naj se sklepanje o transformatorju preloži, ker so imeli demokratje premalo časa za študij načrta. No pa je preteklo od tiste seje več mesecev, a demokratskih odbornikov ni niti eden prišel v obč. pisarno pogledat načrtovi!

Na seji se je obravnavalo tudi za mesto Kamnik prevažno vprašanje nastanitve finančnih uradov. Finančna delegacija in davčno okrajno oblastvo sta opozorila mestno županstvo na sedanje prekerno stanje. Možnost je tu, da bi bili vsi finančni uradi premešeni v kak drug kraj iz Kamnika. In pri takem velevažnem, za mesto samo življenjskem vprašanju, skušajo demokrati z gotovimi pomagali iz neke druge stranke onemogočiti delo občinskega odbora, baje radi dogodkov v Narodni skupščini! Opozarjamo vse obrtnike, zlasti pa gostilničarje, naj le kar pridno podpirajo demokrate v njihovem bojkotiranju dela v občinskem odboru in v otroškem naganjanju, ki bi rado onemogočilo delo v občini; med tem bodo pa davčno okrajno oblastvo, davčni urad in finančna kontrola odšli iz mesta! In še odidejo enkrat ti uradi, ne bo dolgo, ko jim bodo sledili tudi drugi in Kamnik zna res postati dolga vas! Morda pa mislijo demokratje in njihovi pomagali na ta način rešiti stanovanjsko krizo v Kamniku? Saj že odidejo uradi in uradniki iz mesta, potem bo pa res dovolj stanovanj! Pribijemo: *kdor zdaj odira delo občinskega odbora, ta bo moral nositi tudi vse katastrofalne posledice, ki bodo zadele mesto s premostitvijo uradov!* Naj se milijonskim izgubam pridruži še to?

O projektih, ki poročamo o njih zgoraj iz občinske seje, bomo še pisali, ker so silne važnosti ne samo za Kamnik, ampak za splošni razvoj tujkega prometa in turisticke v Sloveniji.

V črni okvir

Z ozirom na članek pod gornjim naslovom v štev. 227 od 4. oktobra 1928, smo prejeli sledeči popravek: Ni resnično, da bi za mene v staležu slovenskega učiteljstva pri datumu usposobljenostnega in zrelostnega izpita bila natisnjena žalostna niča, in da sem nastavljen brez izpitov, torej nezakonito, marveč je nasprotno res, da v staležu poleg mojega imena natisnjeni dve ničli značita letnico 1900 in da sem tega leta položil izpit. Nadalje ni resnično, da bi bil jaz šolsko zastavo skril šolski mladini in to iz zgolj sovraštva do cerkve in cerkvenih prireditev ter obredov, marveč je nasprotno res, da v smislu veljavnih predpisov šolske zastave nisem dal za obhod mladine izven šolske ednice. — V Ljubljani, dne 4. oktobra 1928.

M. Garmek

Laični zakoni v Parizu padajo

v Pariz, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Potem, ko je Briand že leta 1925 odredil, da se samo začasno ukinjeno francosko poslanstvo pri Vatikanu zopet zasede, in se je francoska diplomacija od tedaj zelo konsekvntno trudila, da se vzpostavijo prijateljski odnosi z rimsko kurijo, se zdi sedaj, da so se ta prizadevanja konkretizirala v dogovoru, da si Francija proti gotovemu omiljenju svoje cerkvene zakonodaje ponovno zagotovi rimsko podporo svoje politike za mirno penetracijo Afrike in Male Azije. Koncesije, h katerim je bila francoska vlada pripravljena, gredo zelo daleč. Cela vrsta izgnanih duhovnih redov je dobila zopet oficijelno pravo za naselitev. Razen tega se vrne katoliški cerkvi del takrat zaplenjenega imetja. Prva teh dveh koncesij pomeni pravzaprav samo zakonito priznanje ilegalnega stanja, ki je obstajalo že več let. Od vojne dalje se je z zakonom o ločitvi cerkve in države določena prepoved bivanja za duhovne redove v Franciji izvrševala zelo tolerantno. Večina teh redov se je že davno zopet vrnila v Francijo in ustanovila ne samo na deželi, temveč tudi v Parizu samem svoje naselbine, dasi v manjši obliki, kar so oblasti molče trpele. Slično velja tudi o premoženjsko-pravnih koncesijah. Spricho sedanje sestave novega parlamenta si vlada očividno ni upala zahtevati od parlamenta revizijo zakona o ločitvi cerkve od države po redni zakoniti poti, temveč je po ovinku hotela spraviti v finančni zakon določbo, ki v dveh členih zahteva za vlado pooblastilo, da nameravane reforme izvede upravnim potom.

Ko je po slovitih aferi francoskega žida in častnika Dreyfusa prevzel vodstvo države Waldeck Rousseau in je izbruhnilo sovraštvo med monarhisti in levico do take napačnosti, da je manjkalo le vojskovodje, pa bi bilo prišlo do meščanske vojne, je Waldeck Rousseau to nasprotje izrazil in udaril po katoličanih, mesto po politiki. Leta 1899. imamo prve izjemne zakone proti katolicizmu, zlasti po tako zvani zborovalni zakon proti redovom. Ko je Waldeck Rousseau leta 1902. odstopil, mu je sledil Combes, kateremu je Waldeck Rousseau naročil, naj do skrajnosti izvede njegov zborovalni zakon. Emil Combes je bil prvotno osebno konservativen, nato pa postal radikal z omejeno zavezo in prevzel kulturni boj. Zborovalni zakon je bil zanj premalo. Državo je napravil absolutno svetno. Izvedel je

ločitev Cerkev od države, zajel z vojaško silo cerkveno premoženje in ločil najstarejšo hčerko Cerkev od matere. Med njegovimi nasledniki je posebno znan Clemenceau, ki je dal leta 1907. z orožniki odgnati v Parizu ostalega tajnika, papeškega nuncija msgr. Montagnini. Tiger v parlamentu je bil tudi tiger v boju zoper katolicizem, ki se je zdel, da beži kot bežna antilopa iz Francije. Toda življenje je šlo svoja pota. Katolicizem se je razmahnil in zlasti laična francoska inteligenca je delala tako, da katolikom ni bilo treba nad nobeno parcelo njegove vere zardeti. Zlasti po vojni se je razmerje bistveno spremenilo in vpliv Vatikanu na eni, pojačanje katoliških glasov na drugi strani so dali francoskemu življenju nov pečat: Cerkev se zopet vrača v dosedaj laično francosko zakonodajo.

Austrijska armada je zbrana...

v Dunajsko Novo mesto, 6. okt. (Tel. Slovenca.) Skoro cela tretjina vsega avstrijskega zveznega vojaštva je danes zbrana v tukajšnji okolici. Pred uradnimi poslopiji stojijo straže z nabitimi puškami. Pri glavni pšti pa so postavljene strojne puške. Na strateško važnih točkah so postavljene havbice na avtomobilih. Vsakdo čuti, da služi to silno osredotočenje vojske samo kot strašilo in vsi začenjajo misliti na to, da se jutri ne bo nič zgodilo. Hiše po mestu so v veliki večini okrašene z rdečimi zastavami, dočim je rdeče-belo-rdečih in črno-rdeče-zlatih zastav zelo malo. Meščanske rodbe so v velikem številu zapustile svoja stanovanja in zaprle trgovine. Mnogo trgovin je obitih z lesom. Banke so svoj denar in vrednostne papirje prenesle na Dunaj.

»Salzburger Volksblatt« poroča, da so včeraj v pisarni železničarske strokovne organizacije, kjer se je po navadi sestajal republikanski Schutzbund, zaplenili 72 manihere z municijo in dve tajni radio oddajni postaji.

Socialnodemokratska stranka je z ozirom na zborovanje gornjavstrijških Heimwehrov-

cev, ki se ima vršiti 14. oktobra, sklicala konferenco zaupnikov na 8. t. m., na kateri se hočejo posvetovati o eventualni istočasni socialnodemokratski manifestaciji.

V popoldanskih urah so bile v Dunajskem Novem mestu končane vojaške priprave. Na glavnem trgu in vseh cestah, ki vodijo v mesto, so zgrajene žične ovire z ozkimi prehodi. Na glavnem trgu so na obeh straneh demarkacijske črte postavljene strojne puške. Vojaštvo je nameščeno za vrstami pušk, postavljenimi v piramido. Del moštva ima ročne granate, drugi pa so opremljeni z maskami proti plinu. Z mestne hiše plapolata dve zastavi: rdeče-belo-rdeča in rdeča. Vse trgovine so zaprte in zvečer ni nobenih ljudi več na cesti. Brez legitimacije ne pušajo nikogar skozi zaprte predele. Ob 6 zvečer je prišlo 6000 mož Schutzbunda z dr. Deutschem na čelu. Po 8 zvečer so v mestu ugasnili vse luči, dočim je vse pripravljeno, da se mesto v slučaju potrebe takoj razsvetli. Orožništvo in vojaštvo je dobilo od poveljnikov naročila, da postopajo z največjo previdnostjo.

Spanila pred revolucijo?

v Hendaye, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Primo de Rivera je te dni demantiral vesti, ki so bile baje razširjene samo v inozemstvu, da se je španski kralj Alfonz v San Sebastianu po povratku iz Londona branil podpisati nekatere predložene mu dekrete. Izjava Primo de Riveri konča s čudno izjavo, da je kralj od dneva do dneva bolj udan njegovi vlad. Njegov demanti zastoj poskuša prikriti ponovno nesoglasje med kraljem in diktaturo. Resnica je, da kralj Alfonz več dekretov ni podpisal, s katerimi je hotel diktator odrediti odstavitve več generalov in polkovnikov, in sicer onih, ki so bili udeleženi pri zadnji zaroti. Kralj se je odločno branil odobriti odpuščanje teh častnikov, ker ve, da se s tem število njegovih pristašev v vojski še bolj zniža. Nezaželenost v vojski je dosegla visoko stopnjo. Mnogi že v prihodnjih dneh pričakujejo prevrat. — Splošno razpoloženje informiranih krogov je tako, da je treba misliti na to, da so taki poskusi mogoči, in sicer zelo resni poskusi.

Rim odgovoril Londonu in Parizu

v Rim, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Sedaj je tudi italijanska vlada odpisala v London in Pariz svoj odgovor na francosko-angleški mornariški dogovor o razorožitvi na morju. Vsebinsko bodo pač objavili šele potem, ko dospe odgovor v London in Pariz. Vsekakor pa italijanska odklonitev ne bo nič manj jasna kakor odgovor iz Washingtona. Iz dosedaj znanega materiala se izvaja vrsta zaključkov, katere je »Tribuna« tako-le obrazložila: 1. Angleško brodovje in francoska vojska naj bosta najmočnejši vojaški organizaciji na svetu v miru. 2. Angleško in francosko brodovje sprejmeta enoten instruktivni in razdelilni načrt z značajem medsebojnega izpolnjevanja, da se Francija more popolnoma pripraviti napram vzhodu, Anglija pa da bi bila zavarovana proti eventualnemu nemškemu napadu. 3. Po indiskreciji francoskih listov se je dognalo, da naj Anglija dobi proste roke na Oceanu, dočim postane Francija čuvarica Sredozemskega morja. — Obstaja to-

enem že vizum za povratek odnosno lahko dobijo vizum za pripotovanje tudi šele po prihodu v Budimpešto. Tudi pristojbine za vizum se bodo znižale. Te olajšave stopijo v veljavo začetkom novembra.

Italija Švici ne da zadoščenja

v Curih, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Odgovor italijanske vlade na švicarsko noto v zadevi Rosija in fašistične špijonaže je bil tako malo ugoden, da je švicarski zvezni svet sklenil, da ga ne objavi, da ne bi ogrožal nadaljnjih odnosov z Italijo. List »Suisse«, ki izhaja v Ženevi, doznava na merodajnem mestu, da Italija sicer na svečan način zatrjuje, da nikdar neče kaliti suverenitete svojih sosedov, posebno pa ne prijateljske Švice, da pa ne da Švici nobenega zadoščenja.

v Leningrad, 6. oktobra. (Tel. »Slov.«) Lomilec ledu »Krasin« se je včeraj vrnil v Leningrad. Sprejeli so ga z velikimi slavnostmi. Časnikarji so obiskali voditelja ekspedicijske Samojloviča, ki je izjavil, da o usodi Malmgreena ni bilo mogoče doznati ničesar.

Na pobudo fašistovskega tajnika Paolija so voditelji raznih milanskih organizacij sklenili, da se združijo v ožjo celoto. Zveza vojnihi prostovoljcev, zveza legijonarjev z Reke in Dalmacije, društvo »Adriatico nostro« in »Cosienza adriatica« so sklenili, da ustanovijo skupen komite za Dalmacijo.

v Pariz, 6. okt. (Tel. »Slov.«) »Echo de Paris« poroča, da so se Češkoslovaška, Poljska in Jugoslavija pritožile radi reforme v francoskem prometnem letalstvu, ker jih Francija radi zaostalosti pri svojih prometnih zvezah ne more upoštevati.

v Praga, 6. okt. (Tel. »Slov.«) »Venkov« poroča, da se je ministrski predsednik Švehla že toliko popravil, da upa, da se bo kmalu lahko lotil političnega dela. Agrarna stranka naglašja, da vztraja pri svojem sklepu, da se prepusti določitev naslednika Švehli samemu.

Guverner Federal Reserve Bank v New Yorku Benjamin Strong, ki bolega že več let, je bil včeraj prepeljan v bolnico, kjer ga bodo morali najbrže operirati. Njegovo stanje je zelo resno.

Šah

v Bertin, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je igralo zadnje kolo v šahovskem turnirju. Bogoljubov si je z remisom proti Grünfeldu zagotovil prvo nagrado, Šamisch pa je dobil zelo interesantno partijo proti Hellingu. Lisst je v igri z Ahuesom napravil napako, radi katere je takoj izgubil igro. Richter je premagal Steinerja. Nekončana je ostala po peturnem boju partija Kostić—Joner in Holzhaus—Rottenstein. Te igre in pa preostala iz Kostić—Grünfeld so bile danes končane Bogoljubov je dosegel prvo nagrado z 8½ točkami, drugo nagrado pa je dosegel Šamisch z 8 točkami. Vrstni red ostalih igralcev je odvisen od še neodigranih iger. Največ upanja na tretje mesto ima Grünfeld.

Danes popoldne so se odigrale še zadnje tri viseče partije za 3. in 4. mesto, v katerih je Rostenstein premagal Holzhausena, Kostić izgubil nasproti Grünfeldu, dobil pa proti Joneru. Zato si delita Grünfeld in Kostić 3. in 4. mesto s 6 in pol točkami, Ahues, Joner, Lisst in Richter s 5 in pol točkami pa 5. in 6. mesto. Od ostalih igralcev, ki niso dobili nagrade, so dosegli: Helling 4 in pol, Rostenstein štiri, Steiner 3 in pol in Holzhausen 2 in pol točki.

Velika nesreča v Križah

Včeraj popoldne se je pripetila na cesti v Križah na Gorenjskem huda avtomobilska nesreča, ki je zahtevala eno smrtno žrtev. O podrobnostih vse nesreče še nismo dobili poročil. Nesreča se je pripetila pri preizkušnji novega avtomobila, ki si ga je nabavil 35 letni posestnik Ivan Golmajer. Avtomobil so preizkušali popoldne med 4. in 5. uro. Na cesti blizu Križ so je avtomobil prevrnil in vseh osem oseb, ki so sedele na avtomobilu je odletelo na cesto. 20 letni mehanik Mali, ki je avto šofiral, je bil takoj mrtev, Golmajer je dobil hude notranje poškodbe, ostalih šest pa je dobilo le neznatnejše prakse. Golmajerja so sinoči pripeljali z rešilnim avtom v bolnico. Njegove poškodbe so zelo hude. Avto se je pri nesreči zelo poškodoval in je poleg človeških žrtv nastala tudi znatna materialna škoda.

Dunaj. Devize: Beograd 12.485. — Valute: dinar 12.46.

Dunaj. Podon-savska-jadran. 85. Živno 122, Hipo 7, Alpine 44.05, Trbovlje 61.30, Slavonja 0.56.

Budimpešta. Tendence medij. Pšenica: oktober 26.40—26.38, zaklj. 26.30—26.40, marec 29.04 do 29.—, zaklj. 29.02—29.04, maj 29.76—29.72, zaklj. 29.72—29.74. Rž: oktober 25.48—25.40, zaklj. 25.42 do 25.44, marec 27.84—27.50, zaklj. 27.82—27.84. Koruza: maj 29.60—29.72, zaklj. 29.72—29.74, julij 30.50—30.52.

Nürnberg, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Danes ni bilo na trg pripeljanega nič hmelja. Prodanih je bilo 70 bal. po cenah: tržni hmelj 140—160, gorski 200, virtenburški 200, slabši Hallertau 160. Razpoloženje mirno.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, višja temperatura.

Kdo je kriv bolgarskega poraza

v Sofija, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Pri tukajšnjem sodišču se je včeraj začel proces, ki so ga vložili dediči po umrlem generalu Lukovu proti bivšemu ministru Radoslavovega kabineta Dobriopkovu, ker je le-ta v svoji knjigi »Krivda bolgarske katastrofe« generala Lupova obdolžil izdajstva. Vsled izdajstva Lukova je bila fronta osrednjih držav pri Dobrem polju razbita in Bolgarska prisiljena skleniti premirje. Bivši ministrski predsednik Malinov je v tem procesu, kot priča zaslišan, označil, da je glavni vzrok bolgarskega poraza to, da Nemčija ni držala svoje obljube poslati na macedonsko fronto primerna ojačenja. Malinov je izjavil, da je hotel v ostalem pred razpadom bolgarske fronte skleniti poseben mir in da je v tem pogledu tudi že dosegel sporazum z Avstrijo.

Princ Nikolaj se je vrnil

v Bukarešt, 6. okt. (Tel. »Slov.«) Nocoj se je vrnil v Bukarešto romunski princ Nikolaj, ki je prišel iz Pariza. Na kolodvoru so ga sprejeli kraljica-vdova Marija, vsa vlada pod vodstvom ministrskega predsednika Bratianu in vodilne vojaške in civilne osebnosti. Pozdrav med kraljico-vdovo in sinom je bil zelo priščen. Vdova in princ sta se skupaj odpeljala v avtomobilu v kraljevski grad.

Madijari gredo tuicem na roko

v Budimpešta, 6. oktobra (Tel. »Slov.«) Zunanje ministrstvo je sklenilo važne olajšave glede potnih listov. V bodočnosti lahko vsak tujec, ki hoče potovati na Madijski, dobi ob-

Preboj solunske fronte 1918. leta

Te dni proslavlja naš narod enega največjih in v svojih posledicah najvažnejših aktov velike krvave drame, ki je pretresala evropske narode od 1914.—1918. leta: preboj solunske fronte, kar je najprej dovedlo do popolnega poraza centralnih sil na Balkanu, do brezpogojne kapitulacije Bolgarske in v nadaljnjem do razpada avstro-ogrške monarhije, na čije razvalinah so vstale nove nacionalne države.

Zato je prav, če danes na kratko iznesemo zgodovino postanka solunske fronte in razvoja borb na tem delu širokega evropskega bojišča, ki se je v začetku smatral kot nevažen, v strateškem oziru celo kot nepotreben, pa je koncem vojne postal eden najodločilnejših.

Različna mnenja

Vpostavljenju solunske fronte 1915. leta predstavlja enega najodločilnejših, najtežavnejših, pa tudi najplodnostnejših problemov, s katerimi so se tedaj imeli baviti politiki in strategji antante. O potrebi osnovanja te fronte so bila mnenja politikov in vojskovodij raznih držav antante najrazličnejša, da, celo najdivergentnejša; na reševanje tega vprašanja so vplivali mnogoštevilni činitelji političnega in vojaškega značaja. V vseh zavestnih vojnah je bilo vedno najtežje doseči, kar je najvažnejše in kar zahteva strateg na prvem mestu, to je: zedinjenje vseh združenih vojsk posameznih držav pod eno vrhovno komando, uravnanje vseh naporov in vseh sredstev v eno smer in po eni volji. Ta splošna težava na vseh bojiščih se je v podvojeni meri pojavila na balkanskem bojišču, kjer je bila rivaliteta na Balkanu živčnih narodov od pamtveka najstrastnejša in kjer so se tudi križale nasprotujoče si tendence evropskih volesil.

Vodile so se dolge, često brezplodne diskusije okoli tega vprašanja in ustvarjanje te fronte je stalo v začetku pa, tudi skozi vso dobo 1916—1917 v znaku kompromisa in oportunitizma. Akcije so se vodile neodločno, z nezadostnimi sredstvi do 1918. leta, dokler niso dajali celi akciji krepkejšega impulza srbski vodilni vojaški krogi.

Vprašanje solunske fronte je bilo vedno v najožji zvezi z dogodki in razvojem situacije na zapadni, t. j. francosko-nemški fronti in stalno se je pojavila alternativa: ali združiti vse moči, vsa sredstva na zapadni fronti in tam iskati odločilno rešitev, katera bi imela za avtomatično posledico tudi rešitev na vseh ostalih frontah. — ali pa, uvidevši nemogočnost, da se doseže odločilna zmaga, preboj na zapadni fronti, poskusiti svojo srečo na nekem drugem delu evropskega bojišča.

Načrt Lord Georgea

Prvi predlog, da se podvzamejo operacije velikega stila tudi na tem delu Balkana, je potekel v začetku meseca januarja 1915. leta od Lloyd Georgea, ki pa je svoje mnenje pozneje zopet spremenil v prid dardanelške operacije. Situacija antante v tem času ni bila baš zavidljiva. Lloyd George je bil prepričan, da je na zapadni fronti nemogoče doseči večje uspehe ter je bil za to, da se angleška ekspedicijska vojska popolnoma izvede iz zapadne fronte in da se prevaža na Balkan, ki bi postal glavno bojišče in kjer bi se vodile odločilne operacije proti Avstriji. Operacije bi imele svoje izhodišče v Solunu ali pa na dalmatinski obali, eventualno tudi na obeh krajih. Lloyd George je pričakoval od te akcije kot posledico: da ostane Bolgarija nevtralna, a Rumunija in Grčija da bi pristopile k antanti. Tako je mislil sivoriti na Balkanu združeno srbsko-romunsko-grško vojsko v jakosti preko pol drugega milijona borcev. Ta sila bi bila dovolj jaka, da zada avstro-ogrski vojski odločilen udarec.

Paralelno s to akcijo se je tudi zamislila energična ofenziva iz Sirije proti turški vojski, da se odreže od Carigrada.

Ta ideja Lloyd Georgea ni našla simpatičnega odziva v angleški vladi. — Proti tej ideji so govorili moralni in vojaški pomisleki. Odtegniti angleško vojsko od zapadne fronte ni bilo priporočljivo že z ozirom na zavezniške francoske in belgijske vojske. A proti akciji na Balkanu so govorile tudi težave čisto vojaško-tehničnega značaja, radi česar se je ta načrt zaenkrat opustil.

Bolgarski napad

Koncem septembra 1915. leta se ni moglo več dvomiti o namerah Bolgarov. Srbi, ki so po sijajnih zmagah 1914. leta v Cerski bitki in na Kolubari Avstrije pregnali preko Save in Drine, so predlagali takojšen napad na Bolgarijo pred izvedbo mobilizacije njene vojske. Antanta ni pristala na ta, iz strateškega vidika popolnoma utemeljen predlog, verujoč še vedno, da se bo mogla ohraniti nevtralnost Bolgarije. Pač pa je antanta pristala na to, da pošljejo na zahtevo kontingent 150 tisoč ljudi v Solun, kar je zahtevala Grčija, s katero se je antanta pogajala v svrhu, da jo pripravi do aktivne sodelovanja v vojski. Radi tega so poslali iz Galipolija v Solun dve diviziji: francosko in angleško, dasi je kralj Konstantin, ki je bil prej na to pristal, delal velike težave.

Dne 7. oktobra je bila Srbija napadena od treh strani: na severu in zapadu od združenih Nemcev in Avstrijcev, na vzhodu, v boku, na najbolj občutljivejšem mestu od Bolgarov.

Srbska vojska je branila svojo mejo z legendarno hrabrostjo proti četverni premoči in je odstopala korak za korakom. Francoska divizija generala Sarrailla, ki se je prva izkrcala v Solunu, je nastopila vzdolž železniške proge proti Skoplju v nameri, da srbski vojski zagotovi zvezo z jugom. Sledila ji je angleška divizija.

27. oktobra je Sarraill došel v Krivolako, kjer je že trčil na sovražnika, ki je bil baš zavzel Skoplje. Srbska vojska je nastopila zdaj svojo Golgotto. Stojčica pred alternativno, ali da sklene mir s sovražnikom ali pa, da zapusti svojo rodno grudo pod poveljstvom prestolonaslednika Aleksandra, ni oklevata niti trenutno.

Medtem so zastale tudi operacije na Galipoliju. Položaj antante je bil težaven, a pomoč srbski vojski je bila nujno potrebna.

V pomoč Srbiji

Francozi so poslali še eno divizijo, ki se je bila borila v Dardanelah. Angleži so bili naprošeni, da naj izpopolnijo vojsko v Solunu na 150.000 mož; dva ruska korpusa v Besarabiji sta bila ojačena, da bi se s tem ohranila Rumunija za vstop v vojno.

Tedaj je bilo torej na solunski fronti vsega skupaj 1 angleška in 2 francoski diviziji. Tretja francoska divizija je bila na poti. Po dolgih posvetovanjih so Angleži pristali na to, da pošljejo 4 divizije, ki so bile namenjene v Egipt, na solunsko fronto.

Cez nekaj tednov je bil Gallipoli izprazen. General Sarraill je ostal pri Krivolaku do konca novembra, na kar se je umikal, a 12. decembra je bila vsa solunska vojska zbrana na grškem ozemlju in je začela utrjevati svoje obrambene pozicije v polukrogu okoli Soluna.

Poskus rešitve Srbije torej ni uspel.

Kaj sedaj?

Tedaj je angleški generalštab predlagal popolno izpraznitev Soluna. Pripomniti je treba, da do tedaj one obljubljene 4 angleške divizije še niso bile prispele. Tej nameri so se Francozi energično uprli in Angleži so končno popustili in vendarle poslali omenjene divizije, ki so že bile na poti.

Solun se je imel tudi dalje še braniti. Sovražnik je v tem času razpolagal s 25 do 30 divizijami.

V decembru 1915. leta se začne nova perioda zatišja. Sovražnik se je zadovoljil z doseženim uspehom: osvojena je bila Srbija, zveza s Turčijo je bila odprta.

Pozneje, po vojni so se dvignili mnogi glasovi, zakaj da centralne sile takrat niso podaljšale svoje ofenzive in zakaj niso zavezniško vojsko popolnoma iztisnile iz balkanskega polotoka. Izgleda, da Nemci tega namenoma niso storili, želeč, da Bolgare tudi nadalje zaposlijo in vedoč, da bi Bolgari, ki so bili zainteresirani samo na Balkanu, ne bi bili poslali svojih čet na druge fronte, ki so bile potrebne ojačanja.

V začetku 1916. leta se je ponovno pojavila zahteva in potreba ojačenja solunske fronte, kar pa ni bilo mogoče izvesti.

Srbska armada obnovljena

Srbska vojska se je bila med tem na Krfu reorganizirala in na novo opremila. Postavila je vsega 6 pehotnih in 1 konjeniško divizijo, ki so jih v poletju prevozili na solunsko fronto. Razporeditev teh srbskih čet je bilo kljub prestanim mukam odlično.

V to dobo spadajo tudi borbe okoli Verduna, katerih izhod se je pričakoval z velikim pesimizmom. Nemške čete na Balkanu so bile oslabiljene. Tedaj je general Sarraill dobil povelje, da v primernem trenutku preide v ofenzivo.

Prva ofenziva — Kajmakčalan

Antantina vojska na solunski fronti je tedaj štela: 5 angleških, 4 francoske in 6 srbskih divizij, vsega okoli 350.000 mož.

Toda po želji Anglije se je ofenziva odložila do vstopa Rumunije v vojno, kar je bilo pričakovati 28. avgusta. Začela se je takrat tudi antantina ofenziva na Sommi in general Sarraill je dobil povelje, da na vsak način prepreči oddvajanje čet centralnih sil iz Macedonije.

Pojav srbske vojske na solunski fronti, one vojske, katera je že davno bila proglašena za uničeno, je pri centralnih silah izzval veliko vznemirjenje, posebno pri Bolgarih, ki so se bali še nadaljnjega ojačenja solunske fronte. Za to so avgusta začeli jako napadati srbsko vojsko pri Gorničevu, jugovzhodno od Bitolje. Krvavo so bili odbili in sredi septembra so srbske čete same prešle v protinapad in v silnem zaletu zavzele Kajmakčalan ter osvojile Bitolj, s čemer so zopet stopile na svoja tla.

Ko so se romunske trupe umaknile v Moldavijo, je prestala tudi ofenziva zavezniške vojske na solunski fronti, ki je bila načeta v glavnem v svrhu, da se podpro Rumuni.

V začetku decembra tega leta (1916) je general Sarraill dobil povelje, da se v bodoče drži obrane.

Grške homatije

V Grčiji sami je bilo prišlo medtem do bistvenih sprememb. Koncem avgusta se je začel revolucionarni pokret venizelistov, da se izženejo Bolgari, kateri so bili že v juliju in avgustu zasedli vzhodno Macedonijo s kavalskim pristaniščem. Ob tej priliki se je bil že en del kavalske garnizije pridružil antantini vojski. 24. septembra je Venizelos na Kreti postavil revolucionarno vlado in v oktobru je centralnim silam objavil vojsko.

Tedaj vidimo v Grčiji dva tabora: germanofilski pod kraljem in venizelistični na strani antante.

Kraljevo držanje je postalo končno tako odkrito sovražno, da je antanta posegla po represivnih korakih. Dne 7. decembra je objavila in izvedla blokado grške obale, a 17. decembra je bil izročen grški vladi ultimatum, v katerem se je zahtevala takojšnja izpraznitev Tesalije od strani grške rojalistične vojske, ki je tvorila stalno opasnost na boku antantne armade. Šele po drugem ultimatu je Grška ugodila željam antante in prevedla svojo vojsko iz Tesalije v Peloponez.

V naslednjem letu 1917 je situacija do aprila ostala dokaj stabilna.

V april in maj spadajo neke napadne akcije zavezniške vojske, ki so ostale brez večjega rezultata in niso bistveno spremenile položaja.

Končno je v Grčiji padel kralj Konstantin in Venizelos je sestavil vlado.

V juliju in septembru so Angleži vzeli 2 diviziji iz solunske fronte ter jih poslali na zapadno fronto, kjer so vsled odpada Rusije od zaveznikov postale nujno potrebne.

Moč čet na solunski fronti je bila v tem času približno sledeča:

Francozov 185.000, Angležev 175.000, Srbov 130.000, Italijanov 50.000, Rusov 17.000, venizelistov 23.000.

V decembru 1917. leta je generala Sarrailla zamenjal v poveljstvu general Guillaumad.

Spomladi 1918. leta so Angleži ponovno zmanjšali svoje čete na tej fronti za 25 odst. radi ojačenja zapadne fronte, kjer so bili sedaj vsi napori osredotočeni na preboj nemške fronte.

Franchet d'Esperey

V juniju 1918. leta je prevzel poveljstvo francoski general, poznejši maršal Franchet d'Esperey, kateremu je usoda prisodila nalogo, da vodi z večšo roko poslednje operacije na tej fronti, da izvrši preboj sovražnikovih vrst in da pripelje naše zmagovalne čete do Donave in Save.

Priprave za preboj

Solunska fronta se je raztezala od Ohridskega jezera do Strume, je bila torej dosti široka. Vse priprave za preboj so bile jako obsežne, a izvedene so bile temeljito in precizno. Izbrla dela, na katerem bi se moral izvršiti ta napad, ni bila težka, ker je srbska armada, hrepeneča po domovini, zahtevala, da se preboj izvrši na onem delu fronte, ki ga je imela ona zasedenega.

Jugoslovanska divizija

Srbska vojska je bila zato ojačena z dvema francoskima divizijama, s težkim topništvom in z aviacijo. Imela je zaseden osek vzhodno od Črne reke do Moglenice, a v njenem sestavu je bila tudi jugoslovanska divizija, sestavljena od dobrovoljcev Slovencev, Hrvatov in Srbov, kateri so od vseh strani, celo iz daljne Amerike prihitali pod srbsko zastavo.

Srbska vojska je tedaj bila formirana v dve armadi:

I. armada, ki je obsegala moravsko, drinsko in donavsko divizijo in II. armada, ki je imela v svojem sestavu šumadijsko, timoško

S. Pavlovič-Radešček:

Kožuh

Rujne krvlju Tatarina kad Vas vidje
Kajmakčalan,
Tud pobeđi lavski riknu zahvalnosti
sveti psa'am;
I odjeknu cela zemlja udivljenjem
kliku slave;
Triglavu se zažariše ognjem nade
sve tri glave;
Neumrla deco slave!
A. Tresić-Pavičić.

Če pogledamo od Soluna proti severozahodu, opazimo visoko, krivo in nazobčano črto, »Kumovi Slani« slično, temno-rumene barve, ki med Vardarjem, Bitoljem in Solunom polkrožno prebija horizont.

To je velikanski planinski zid, ki loči dolgo Vardarsko dolino od solunske ravnine in bitoljsko Pelagonijo od kotlin južne Macedonije. Na tem podolgovatem pasu, v nekem pravilnem redu, s skoraj točno odmerjenimi tepenatimi razdaljami, nizajo se številni ogretni, tuhtani zobčasti vozliji, prav kakor stolpi na obrambnih

in jugoslovansko divizijo, a bila je pojačena tudi z dvema francoskima divizijama.

Armadi, katerih fronta je bila zožena na 30 km, sta imeli nalogo: da prebijeta sovražni položaj na delu Soko—Dobropolje—Veterinik in naprej nastopata čez Demirkapijo—Kavadar—Gradsko na Prilep, da tako razdvojita sovražno vojsko na dva dela in nadaljuje ta svoj pohod v smeri proti Velesu—Stipu na Sofijo in Beograd. Napad bi morale podpirati trupe na levo in desno srbske vojske.

Odločilni veliki dan

Napočil je lep, jesenski dan, začetek borbi, ki je imela prinesti Jugoslovanom izpolnitev njihovih stoletnih sanj, borem zasluženo nagrado za štiriletno nepopisne muke, slavo, katera je srbsko ime razširila preko celega sveta — napočil je usodepolni 14. september.

Veličastna overtura

Ob osmi uri zjutraj je okoli 600 topov raznih kalibrov odprlo svoja žrela in bljuvalo železo, smrt in uničenje na dobro utrjenega sovražnika. Peklenski ogenj je trajal 14. septembra celi dan in so ga vzdržali z nezmanjšano intenzivnostjo do 15. septembra do pol šeste ure, kadar je pehota II. armade pod poveljstvom vojvode Stepanoviča zapustila svoje jarke in krenila v napad.

Zmaga že prvega dne

Zvečer 16. septembra je padel prvi bolgarski obrambni položaj v roke II. armade kljub obupnemu odporu. Dve francoski diviziji sta s svojo krvjo manifestirali svojo bratsko ljubezen in neomajno zvestobo do skupne stvari. Tudi I. armada je v noči od 15. do 16. septembra v neodoljivem naletu osvojila bolgarske položaje na njenem delu.

16. septembra sta francoski diviziji odšli in obe srbski armadi sta sami nadaljevali prodiranje.

Popoldne istega dne je jugoslovanska divizija zavzela velevažni Kozjak in s tem prebila tudi 2. sovražno brambeno linijo.

S tem je bil preboj dovršen, ali borbe so se nadaljevale, ker je sovražnik napel vse sile, da bi še rešil situacijo. Da bi preprečil popolni polom, je vrgel v borbo vse svoje rezerve, branil se je obupno, svest posledice svojega poraza. Toda zalet naših čet se ni dal zaustaviti, kakor se ne da zaustaviti plaz, ki zagrmí v globočino, rušec z elementarno silo vse, kar se mu postavi v bran.

Nevzdržno naprej!

Naša vojska je preganjala sovražnika brez prestanka, brez miru, samo en cilj imajoč pred očmi: osvobodjenje domovine, osvobodjenje vseh trepetih bratov iz robstva, v katerem so vzdihovali stoletja in stoletja. Sledila je svojemu vrhovnemu poveljniku, našemu vladarju. Gledala je ta vojska samo naprej, ni se ozirala ne na levo, ne na desno, dali držijo ostale zavezniške vojske korak z njo. Porinila se kakor jekleni klin v neprijatelja, šireč svoj uspeh s svojim nezadržljivim nastopanjem.

Dne 20. septembra je bil osvojen Kavadar, 21. je bil dosežen Vardar, 23. osvojeni Gradsko in Prilep in tedaj je bila zmaga popolna, sovražnikov položaj na celi dolžini omajan in celokupna sovražna vojska se je v vsej naglici spustila v beg.

Dne 30. septembra je II. armada dosegla bolgarsko mejo, a I. armada je vkorakala v Kumanovo.

Ze 26. septembra so Bolgari prosili za premirje in 29. septembra so položili orožje.

V Beograd!

Odpor ostalih čet centralnih sil, avstrijske in nemške vojske, je bil v nadaljnjih borbah strit in 1. novembra so zmagovalne čete vkorakale v prestolnico, v Beograd.

Potem je prišel 1. december — zedinjenje Srbov s Slovenci in Hrvati in Clio je s krepko roko v evropski zemljevid začrtala meje nove Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

zidovih starinskih trdnjav. Njih vrhovi so večalimanj koničasti in vedno v megli in oblakih. Vsak teh vrhov ima svoje ime in za nas svoj del naše zgodovine: Vetrenik, Kravica, Bilo, Kriva Čuka, Kovilj, Dudonik, Kožuh itd. In še je treba poudariti, da so to imena najvišjih planinskih stolpov enega dela teh gigantskih obrambnih zidov, katerih medprostorje je prepleteno s skalnatim vozlovitim žilovjem, prepolno tarpjskih sten nad brezni, globinami in razpokami. Skoraj na vsakih dvajset štirjaskih metrov tega medprostorja ima ta valoviti planinski svet svoje posebno in strašno ime.

Tukaj hočem govoriti samo o Kožuhu, in sicer o tistem njegovem delu, proti kateremu je stal moj hrabri polk.

Gorski vrh, ki se imenuje Kožuh, ni visok kot Kajmakčalan, ni zobčast kot Vetrenik, ni napet kot Kravica, ni sedlast kot Bilo, ni koničast kot Kovilj, pač pa je temenjši kot Zljev, skalnat kot Prokletija, hladan kot Sara, ponsen kot Olimp ter okrogel, sivkast in poln kot mesec.

Sest mesecev ga že ogleujem s tega kraja

Kaj je novega

Koledar

Nedelja, 7. oktobra: 19. pobinkoštna. Rožnenska nedelja. Marija Devica, kraljica sv. rožnega venca. Justina, Sergij, Marko.

Ponedeljek, 8. oktobra: Brigita, Simeon. Benedikta.

Zgodovinski dnevi

7. oktobra: 1871 je Chicago skoro popolnoma pogorel. — 1571 so Benečani v zvezi s papežem in Španci pri Lepantu premagali turško brodogradnjo. — 1870 se je Gambetta z balonom odpeljal iz Pariza, ki so ga oblegali Nemci. — 1849 je umrl ameriški pisatelj Edgar Allan Poe.

8. oktobra: 1796 je umrla carica Katarina II. — 1801 je sklenil ruski car Aleksander I. mir s Francijo. — 1896 se je otvorila Mozirska koča. 1331 se je Dušan proglasil za kralja. — 1912 je Črna gora napovedala Turčiji vojno. — 1502 se je v Wittenbergu ustanovilo vseučilišče. — 1754 je umrl angleški pisatelj Henry Fielding. — 1803 je umrl italijanski pisatelj Vittorio Alfieri. — 1834 je umrl francoski komunist Fran Adrien Boieldieu. — 1889 je umrl naravoslovec Joh. Jak. Tschudi.

Osebnosti

* Podeljena je župnija Kranj g. Matiji Škrbcu, mestnemu župniku v Trzinu.

* Duhovniške izpremembe v lavantinski škofiji: g. kaplan Janez Ogulin je prestavljen iz Loč pri Poljčanih v Loko pri Zidanem mostu; duhovnik Ciril Poderžar pa pride za kaplana v Loče pri Poljčanih.

* Župnijski izpit iz druge polovice so dne 3. in 4. oktobra napravili: Martin Bukovec, kaplan v St. Vidu pri Stični, Franc Golob, kaplan v Ribnici, Anton Hostnik, kaplan v Trnovem v Ljubljani, Franc Krašna, župni upravitelj pri Sv. Križu nad Jesenicami, Andrej Križman, kaplan na Jesenicah, Janko Mevželj, župni upravitelj pri Sv. Lenartu nad Skofjo Loko, Jožef Oven, beneficiat v St. Vidu pri Stični, Karel Plot, kaplan v Ribnici, Anton Pogačnik, kaplan v Predoslju, Jožef Poje, kaplan v Leskovcu, Ivan Poljanec, žup. upravitelj v Lutinih, Ivan Sladič, kaplan v Smartnem pri Litiji, Karel Sparhakl, kaplan v Vodicih, Alojzij Strah, kaplan v Starem trgu pri Ložu in Anton Torkar, kaplan v Sv. Križu pri Kostanjevici.

Ostale vesti

* Invalidi in avtopromet. V dveh člankih o tem predmetu smo v št. 270 od 17. 11. 1927 in št. 278 od 18. 12. 1927 objavili notici, ki sta temeljili na napačnih informacijah. Kakor smo se sedaj prepričali, tvorijo družbo »Štedovna i Privredna Zadruga vojnih invalidov« v Zagrebu, Gajeva ul. 37 res le invalidi. Ni torej res, da bi to družbo tvorili »zagrebški židje« in »neki slovenski kapitalisti«. Zato tudi odpade očitke, da se »Jutro« poteguje za to židovsko družbo, ki da je hotela delati dobiček na račun slovenskih invalidov.

VSAK

DAN

8-12, 2-6

LAHKO PORAVNAS
NAROCNINO, NAROCIS
INSERAT ALI MALI
OGLAS V INSERATNEM
ODELUK SLOVENCA
PAV. POLEG UNIONA

in na škodo ljubljanskih izvoščakov. Vsi ti očitki oziroma konkluzije so se izkazale kot popolnoma neosnovane, marveč se je nasprotno izkazalo, da je imenovana zadruga ne samo po svojih pravih marveč tudi po svoji dejanski sestavi zgolj invalidska in da zapu- sluje izključno le invalide. Ker je mestni svet odkazal zaprosene ceste za avtopromet, se zadruga tudi ugodno razvija. V tem smislu naj se naša prvotna informacija popravi, ker nečemo nikomur delati krivice. — Uredništvo.

* Župnim uradom ljubljanske škofije. Po brzojavki, ki jo je prejel gospod veliki župan ljubljanske oblasti od gosp. ministrskega predsednika, naj se desetletnica prebitja solunske fronte praznuje, kakor se praznujejo državni prazniki. Župnim uradom se zato naroča, naj se v ponedeljek 8. t. m. opravi v župnih cerkvah zahvalna pesem s pripadajočimi molitvami. — Škofijski ordinariat v Ljubljani.

* Proslava prebitja solunske fronte na šolah. Vse ljubljanske šole, srednje, meščanske in osnovne, proslave ta dogodek v ponedeljek 8. oktobra s sveto mašo, nakar je dan prost pouka. Med tednom razlože profesorji in učitelji pri zgodovinskem pouku pomen prebitja na solunski fronti. Na šolah po deželi se posebna proslava ne vrši, pač pa se med tednom pri zgodovinskem pouku obrazloži pomen tega dogodka.

* Korošci, Korošice! Dne 14. oktobra ob 10 dopoldne se zberemo vsi v celjskem domu v Celju, da po osmih letih zopet enkrat po koroško »pomarnjamo«. Tisti, katerih naslovi nam niso znani in jim zato nismo mogli poslati program, naj se javijo! Nihče ne sme izostati. Na svidenje! — Pripravljalni odbor v Ljubljani, Ahaceljeva ulica 11.

* Spomenik vojnim žrtvam bodo odkrili v Smartnem pri Kranju prihodnjo nedeljo, 14. oktobra dopoldne. Načrt za spomenik je napravil prof. Vurnik, izdelal ga je pa g. Vodnik iz Ljubljane. Na pročelju nosi napis »Žrtvam«, na spodnji, gladki strani pa »razsajajo« apokaliptični jezdec: Vojna, Lakota, Kuga, smrt — v podrobnosti zasnovi in izdelavi akad. slikarja in kiparja g. F. Kralja in g. I. Kregarja iz Ljubljane.

* Birmovanje v ljubljanski škofiji za leto 1928 je končano. Birmanij je bilo: v dekaniji Leskovec 2950, v dekaniji Radovljica 1280, v Ljubljani 1773, v dekaniji Kočevje 1405, v Šmarjeti 160, v Olšeku 2, v Sodražici 268, v dekaniji Litija 1137 birmancev. Skupno 8975 birmancev.

* Pobiranje davkov po občinskih organih. Županstva so prejela od davčnih okrajnih oblastev vprašanja, če bi prevzele občine in ob kakšnih pogojih bi prevzele v svojo kompetenco redno pobiranje državnih davkov in izvrševanje vseh obveznosti, ki so v zvezi s tem, po določbah člena 105. novega zakona o neposrednih davkih. To pobiranje bi se moralo pričeti s 1. januarjem 1929. — Na razna vprašanja, kako naj se izjavijo županstva, dobe te dni vsa županstva od županske zveze za ljubljansko oblast v okrožnici navodilo, da naj enotno in soglasno odklonijo pobiranje in izterjavanje davkov, ker je to po ustroju naših občin tehnično sploh nemogoče in neizvedljivo. — Ne le, da občine za izvrševanje teh poslov nimajo osebja, bi tega tudi ne mogla najeti in še manj plačevati. Sicer je pa županska zveza mnenja, da je vsako sodelovanje občin pri pobiranju in izterjavanju državnih davkov v Sloveniji nepotrebno glede na ustroj

davčnih uradov, ki itak ostanejo tudi v prihodnje. — (Op. Novi zakon o neposrednih davkih velja za celo državo, zato se sodelovanje občin ni moglo posebej izločiti za Slovenijo. V bivši Srbiji so pobirale in še pobirajo občine tudi državne davke. V Sloveniji tega sistema ne poznamo in ga tudi uvajati ni mogoče. Sicer pa vemo iz razprav o načrtu novega davčnega zakona, da je dal minister za finance našim poslancem izjavo, po kateri občine v Sloveniji pri pobiranju davkov za državo sploh ne bodo prizadete.)

* Uslužbenški davek. Finančna delegacija opozarja vse službodajavce, ki po določili pravilnika k čl. 99 točka 6 k zakonu o neposrednih davkih plačujejo uslužbenški davek mesečno ali četrtletno, da plačajo ta davek s predpisanim seznamom najkasneje do 15. julija 1928. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je založila dve vrsti teh seznamov. Za večja podjetja do 32 delavcev stane pola Din 1.50, od 100 pol dalje po Din 1. Za manjša podjetja in obrate do 12 uslužbencev pa velja pola Din 1, od 20 pol dalje 70 par. Označite pri naročitvi, katere sezname želite! Dalje je založila imenovana knjigarna Tabele za preračunavanje uslužbenškega davka. Cena je 10 dinarjev. Ta je pregledno, zakonskim predpisom odgovarjajoče sestavljena in vsega natančno izračunan davek tako za dninarje (dnevno plačo), tedensko in mesečno, upoštevajoč že vse dovoljene odbitke za samec in oženjenega z ali brez otrok.

* Kuriozne »izpeljave«. Baje je ljubljanska vlada takrat, ko je prepovedala rabo tujih nazivov za krajevna imena v Sloveniji, pozabila na reke, gore itd. in so torej strogo pod to prepoved »padla« samo mesta, trgi in vasi, sploh selišča. Dočim pa n. pr. v Mariboru izhajajoča »Montagspreste« in celo zagrebški »Morgenblatt« te pozabljivosti ne izkoriščata ter se tudi prav nemško občinstvo v tem oziru vede dovolj korektno (čeprav še vedno ne dosega naših uradnih krogov, ki pišejo čisto brez potrebe »V Wieu«, beremo v mariborskem dnevniku »Marburgerzeitung« dnevno o kakom »Sv. Lovrencu am Bachern« (to je namreč naše Pohorje), »Podlehnik in der Kollos« (Haloze) itd. Da, tudi v tem, da bi za drugimi tuzemskimi nemškimi listi Marburgerica pisala »Ljubljanaermesse« ali Mariborerbevoelkerung — ne boš Jaka! Marburg je sedaj sicer Maribor (dasi pravi »kampelje« napiše rajši »unsere Draustadt«) in Laibach je Ljubljana, toda iz takih lastnih imen izpeljani pridevniki niso dobesedno prepovedani in »Marburgerzeitung« dosledno govori o »Marburgerstrassen«, »Petauergermeinderat« itd. Vemo, da se z »malenkostmi« ne rešuje domovina in da prevelika gorečnost v takih stvareh prav lahko postane smešna. Toda še bolj smešno je gotovo takšno malenkostno slepomišljenje.

* Koliko kovanega drobiža morajo odnosno sprejemati železniške blagajne odn. blagajne državnih uradov? Vse državne blagajne pa tudi poedinci so dolžni sprejemati pri obračunu: po 5 par do 5 Din, po 10 par do 10 Din, po 25 par do 20 Din, po 50 par do 100 Din, po 1 Din do 200 Din in po 2 Din največ do 500 Din. Tako je določeno v zakonu o kovanem drobižu v čl. 5 in 8.

* Ali imajo rodbinski člani podoficirjev in duhovnikov pravico do znižane vožnje na železnicih? Prometno ministrstvo je izdalo odlok, štev. 14.293-28 z dne 11. sept. t. l., v katerem tolmači besedilo člena 66 pravilnika o izdava-

Častiti duhovščini

priporočamo ravnokar došle povrtnike, hubertus plašče, pelerine in črne zimске suknje po najnižjih cenah.

FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ul.

Najbolji pripomoček za hrabreje slabe, zaostale in zahranje živine je priručnik:

Fečakovo oči za živino.

Hi se dobi samo pri:

Mo. Fečak

Zagreb, Sundulićeva 13.

nju brezplačnih, znižanih voznih kart. Člen 66 se glasi: »Pod državnim uslužbencem se v splošnem razume oni, ki je postavljen po zakonu o državnih uslužbencih iz l. 1923, po »zakonu o žandarmeriji« iz l. 1922 in po zakonu o organizaciji vojske in mornarice iz l. 1923 za državnega uslužbenca. Pod ugodnikom se razume oni, ki je uradno postavljen za duhovnika po odredbah dotične cerkve.« Vsi ti imajo pravico do znižane vozne cene po navedenem členu.

* Strahovit zločin odkrit pri Bledu. Orožništvo na Bledu je odkrilo, v sredo strahovit zločin, kateremu bo najbrž težko najti primere, da bi se kdaj kaj sličnega izvršilo v Sloveniji. Kolikor je le mogoče slutiti iz že sedaj ugotovljenih znakov zločina in sledi, je bil zločin izvršen pod tako groznimi okolnostmi in na tako bestijalen način, da se človeku jeze lasje. V četrtek, dne 4. oktobra, se je odpravila posebna orožniška patrulja z Bleda po stezi proti jami pod Babjim zobom. Globoko sredi gozda je naletela na kup opaljenega kamenja, iz katerega je molela ožgana cunja iz ženskega blaga. Orožniki so preiskali kup kamenja in na veliko presenečenje našli pod kamenjem več kosti, katere so takoj spoznali za človeške. Poleg kosti so našli kos krila iz modrega ševijota, kos ženske srajce, par ženskih nogavic iz Crepe de Chine in žensko zaplestnico iz alpaka zlata. Ševijot je bil boljše vrste, kos srajce pa je bil obrobljen s klekljanimi čipkami, kar tvori vse jasen dokaz, da je bilo to nekdanja last elegantne žene. Zaplestnica nima ure, odprtina za uro je v obliki kvadrata, čigar obrobo so spleteni v obliki pajka, ki nosi veliko črko »A«. Vse okolnosti pričajo, da je žensko umoril njen spremljevalec, ko sta bila namenjena v jamo pod Babjim zobom. Morilec je žensko najprej na katerikoli način umoril, nato pa njeno truplo zrezal na kose. Pripravil je veliko grmado in nato metal na ogenj kose trupla drugega za drugim, tako da od vsega trupla ni ostalo nič drugega kot nekaj ožganih kosti in nekaj ženskih cunj, vse drugo pa je zgorelo. Kdo je morilec in kdo je bila umorjena ženska? Ti dve vprašanji bo treba razvozlati najprej, da se ugotove še motivi in način strahovitega umora. Orožništvo na Bledu se je takoj marljivo vrglo na delo. Obveščene so bile o strahovitem odkritju vse bližnje orožniške postaje ter policija v Ljubljani. Dosedaj je gotovo le, da umorjena ni bila domačinka z Bleda, kajti ne na Bledu in ne v okolici ne pogrešajo nobene ženske. Umorjena je morala biti najbrže kaka letoviščarka ali izletnica. Zločin je po svojem značaju zakrit v absolutno temo in morda bo le kak slučaj prinesel malo več luči v njegovo skrivnost.

* Otrok pod kopiti. Neki kočijaž je v Zagrebu v četrtek popoldne prevažal grozdje na nadškofijsko posestvo na Bijenjski cesti. Svojega sedemletnega sinčka je poslal naprej z nekaj grozdja. Deček je zavlil na Medveščak,

in končno sem se odločil, da se mu popolnoma približam. Toda ne njemu, pač pa obronkom na njegovem levem grbastem zglobo, ki ga sekata reki Belica in Poroja, in ki se naziva Preslap (prislonek h Kožuhi.) Zdel sem priti tja, ker z meglenske ravnine daje Kožuh s Preslapom precej mikavno sliko navadnega planinskega sveta s poltemnim, hladnim in lahkim ozračjem. Po valovitem skalovju žuborijo hladne, bistre studenčnice... Toda kakšno razočaranje, ko sem se začel vzpenjati iz ravnine navkreber! Kožuh in Preslap sta kar izginila očesu v sedmo nebo, tembolj pa so zijali vame gorski obronki s svojimi strašnimi čeljustmi, prepornimi ostrimi, skoraj navpičnim sten nad prepadi, iz katerih se dvigala neka grobna, temačna hladnost, ki je prinašala seboj tajinstveno žuborenje vodnih žil kot podmolčki šepet duhov...

Orhtim od utrujenosti in žeje in prisluskujem desno o dsebe veselemu skaljanju valčkov gorskega potočka, od katerega bi se mogel spustiti samo po vrvi, da se osvežim z bistro gorsko vodo. Oziram se naokrog, kje bi mogel zastaviti nogo, da se povzpnem še za kakih sto metrov na skalovju. Zdel sem namreč priti vsaj do grobov naših junakov, ki so padli na teh stenastih skladih svoje mile domovine, da storim svojo dolžnost napram njim. S skale na skalo, kakor skozi Prokletijo, plazim in grizem v kolena, pa se zopet spuščam, nato pa spet navzgor, dokler nisem preplezal še 300 m. Dalje nisem mogel... Tri ure potovanja sem zabil, da ser prišel 500 do 600 metrov visoko od izhodišča. Koprnel sem, da se čim bolj približam Srbiji, toda... Sedel sem, prav za prav zgrudil sem se med skale kot slamica vržena

med dračje. S pogledom sem blodil okrog sebe, da ugotovim, kje sem prav za prav.

Solnce je uprav nad Kajmakčalanom. Njegovi žarki obsejajo tudi zahodno stran tega strašnega skalovja, čigar sence polag na rastejo na vzhod, da zasenčujejo reko Belico v podnožju Kožuha. Desno zija prepad Poroje, iznad katere se dviga Kovilj; za njim Kriva Čuka, še višje Golo Bilo, ki ga loči grmenje iz jeklenih zibelk nastajajoče svobode.

Nad menoj se širi meglenska kotlina s pritlikavim drevjem, med katerim šumljaje številni potočki, ki se izlivajo iz vseh teh trdnjavskih stolpov, nad katerimi visoko pod nebom krožijo orli, ti simpatični simboli svobode naše epske domišljije, ki jih razganja bobnenje naših topov. In nad menoj? Ne modrina lazurnega planinskega neba, nadahnjena s čistim gorskim zrakom, pač pa strahoviti grebeni se nagibajo nadme, ki se vrstijo drug nad drugim in iz katerih štrle ostre skale kot bodice na ježu ali kot zobje v krokodilovih čeljustih. Vsaka teh skal v svojem najvišjem vrhu ima svoj ime. Ta ti je »Zelena Čuka«, nad njo, tista tam, »Kamenita Čuka«, potem tamle je »Spomenik«, levo od njega je »Zobata«, nato pa »Mali Kožušek« itd. Nad vsemi pa gospodari, kot grbasti dromedari, zloglasni Preslap, čigar trup se izgublja v reki Belici nad vasjo Zborsko, dočim se glava dviga nad porojkim prepadom napram Kovilji. Tako z vsem svojim telesom zaslanja in krije Kožuhov Dudonik.

Sedim med skalovjem in molčim. Vse je tiho... Celo grmenje topov, prasketanje pušk in strojnih pušk — vse je zanemelo. Tuintam kak martinček hušne vstran, malo pomežikne proti meni, pa se spet izgubi med kamenjem.

Zagrebel sem se globoko v premišljevanje... Obvezle so me iznenada neke tajne, mračne, mistične misli... Tudi to je končno neki svet, svet zase, neko in nekoga kraljestvo, ki s svojo nepremičnostjo in stalnostjo obstoja in se ohranja. Vsekakor mora vladati nad tem svetom neka višja duša nevidnega življenja, izven dosega našega plesnivega uma in varljivega očesa. To je svet vekov, ki so izraz modrosti. Ko se ta svet s svojimi močnimi perutmi razmahne nad samim seboj, kakor vihra, vzvalovi zračne plasti, jih dviga in treska okrog sebe, da odnašajo strehe raz tuške hiše, nar pa nazenó v podzemeljska bivališča.

Ozrl sem se na naše grobove. Stejem križe nad njimi, čitam napise. Kaj mar ni to kar nekak višji svet, ki je svojo kupo zemeljskega življenja razbil na tem kamenju in vsebi razlil na uveli storž svoje zaslužnjene domovine, da ji obnovi in jo vsposobi za bujnjejše življenje. Dočim bo to, kar ostane v tem skalovju, ovenčalo večnost te višje duše? Ali ne treperi njih duh, ki tu počivajo, tu nad menoj? In še in še jim prihaja prirastek duš iz vrst onih, ki se bore za domovino. No, tu je g... ob priljubljenega topničarja, ki je na Zumbatu nekoč rekel, da bo sinček njegov spoznal glas očetovega topa, čim ga bo slišal oddaleč. Tam, glej, je grob vojaka, ki je na Krfu, ko je sprejel puško, ponosno dejal: »Izročil te bom mojemu sinu kot svoj dar iz vojne!« In še tretji grob tistega dičnega učitelja, narednika, našega krasnega pevca, ki je ob odhodu s Krfu tako gromko zapel tisto tožno žalovanko:

Tamo daleko, daleko na sever,
tamo je selo moje... tamo domovina...

In dalje četrta, peti, šesti, sedmi... Spominjam se, to so moji ožji rojaki. Dokler smo bili na Krfu, so se kopal v morja in skrbno zbirali morske školjke in polčke ter jih spravljali v sveženj, da jih odnesejo svojim otrokom — na dom! Glejte jih sedaj, vsi so tu nepremično razvrščeni...

Gledaje v te grobove teh naših mučnikov, se mi vsiljuje vprašanje: Kaj pa je to človek.

»Hej, Radoslav, kaj se obotavlja in zaostaja? Brž stopi, da pretovorimo tega mežgalca!« — kriči neki Krivovirčan, voj... vozaškega eskadrona, na svojega tovariša, ki se je zviljal pod bremenom polne vreče in postajal naslanjaje se ob skale.

Vzdramil sem se iz premišljevanja. Solnce se je za Kajmakčalanom že nagrilo zaton, tam daleč iznad naše Srbije. S seboj je nosilo v svojih žarkih odtod vso brezmejno udanost v krvi in vroče poljube srca njenih živih in mrtvih sinov... Vstal sem. Pobožno sem poljubil križe naših mučnikov in čenil k povratku, spuščajoč se po sivem skalovju kot mesečnik z visokih stolpov.

Ko sem prispel v dolino, sem se obrnil in pogledal nazaj proti Preslapu. Nanj so padli meteori v zmagovitih, svetlih črtah iz naših topov, katerih grmenje je dušilo prasketanje pušk in ciktanje mitraljezov. Naš hrabri polk s častnim streljanjem spremlja izmeno bolgarskih čet na teh položajih. Čez nekaj časa zopet vse utihne... Hladen vetrič z vrha Hožuha prevleče s svojo megljo bojišče, da v njej, kot brodolov v morskih valovih, vse izgine... Pred očmi se mi pojavi Vereščaginova slika »Na Šipki je vse mirno!«... Ratni dnevnik.

Na Ljubljanskem velesejmu od 7. do 14. oktobra Razstava sadja

Prvovrstna zimska jabolka in hruške
Vhod: Lattermannov drevored

kjer je podil konje neki drugi, dosedaj še neznan kočijaž. Pijani kočijaž je zapodil konje v dečka in dasi ga je videl že pod kopiti konj, ni ustavil voza, temveč je šel v njim kar čezenj. Ljudje so težko ranjenega dečka dvignili od tal, kakor je prihitel še njegov oče, ki ga je prepeljal v bolnico. Kočijaž pa, ki je nesrečo zakrivil, je uporabil splošno zmedo in naglo pobegnil. Sedaj ga išče policija.

★ Proces proti napadalcem na dr. Spaha. V začetku novembra se bo vršila pred sarajevskim deželnim sodiščem razprava proti iniciatorjem lanskega atentata na ministra dr. Spaha ob priliki shoda na Vratniku. Na razpravo bo poklicanih okrog slo pri.

★ Skratinka v Sarajevu. Epidemija škrlatinke v Sarajevu se neprestano širi. Prejšnji teden so ugotovili 18 novih slučajev bolezni, tako da je število vseh bolnikov naraslo na 80. Bolnica je prenapolnjena in bodo kmalu morali odpreti bolnico za nalezljive bolezni.

★ Sofer spoznal žepna tatova. Na zagrebško policijo je prišel pred nevi neki avtotaksoni sofer, ki je pripovedoval, da je vozil ponoči dva sumljiva človeka, ki sta si med seboj delila tisočake, kar je opazil v zrcalu. Po soferjevih podatkih so nato detektivji aretirali enega izmed obeh sumljivcev v hotelu Kroflič, dočim je drugi pobegnil. V aretiranjem so spoznali znanega žeparja Jovana Majkiča, drugega, nekega Gjura Ajuka pa so kmalu nato izsledili. Ajh je takoj priznal, da je bil on tisti, ki je na kolodvoru ukradel iz žepa nekemu gospodu listnico s 30.000 Din. Oba žeparja sta se drenjala na kolodvoru okrog okradenca in Ajh mu je izmaknil listnico. Okraden gospod je bil Viljem Heptum, ravnatelj tvornice tkanin v Zupanji. Ukradeni denar so našli pri stanodajalki Ajhove ljubice Jelke Hrvatove Ivki Skazi. Denar je bil skrit pod podom. Tako je sofer prav slučajno prišel na sled veliki žepni tatvini.

★ Novosadski poštni tat aretiran. Novosadski policiji se je v četrtek posrečilo aretirati poštnega tatu Taafeja in njegove tovariše. Policija je izvedela, da sedi v neki predmestni gostilni večja družba in uganja na vse pretege pijanske orgije. Detektivji so res našli Taafeja v prijetni družbi znancev in prijateljev. Taafa je priznal, da je izvršil poštno tatvino s pomočjo uradnika kurilnice Mihaela Suckmanna, ki je bil tudi aretiran. Izrabila sta ugodno priliko in se splazila v vagon, do katerega je imel Luckmann ponarejen ključ. Vsebinsko poštne vreče sta izpraznila med vožnjo in nato skočila z drvečega vlaka. Suckmann je dobil za svojo pomoč 12.000 Din, Taafa pa je že zapravil 31.000 Din, dočim so našli ostanek 817.000 Din v Taafovem naprtnem žepu, zaviti v časopisni papir. Oba najbrže nista še prestela vsega ukradenega denarja. Taafa in njegov pomočnik sta bila izročena sodišču.

★ Blaznoža umorila ženo. V Sremski Mitrovici se je odigrala v četrtek strahovita družinska drama. Kovaški mojster Rade Tomič je v napadu blaznosti s pomočjo svojega slaboumnega sina usmrtil s petimi revolverskimi

strelji svojo ženo, s katero je živel 30 let v najlepši slogi. Že mrtvi ženski sta oba nato zadala več sunkov z nožem. Pri zaslišanju je Tomič povedal, da je zato ustrelil svojo ženo, ker se je hotel znebiti. Nameraval je namreč odpotovati v Ameriko in si dobiti mlajšo ženo. Policija ga je oddala v opazovalnico.

★ Velika muzejska tatvina v Građu. Te dni se je izvršila v Građu velika tatvina starega denarja, slična oni, ki je bila pred mesec izvršena v Pragi. Neznani tatovi so namreč ukradli iz omare »Münzkabinette des Joanneums« 25 starih različnih zlatnikov, izvirajočih iz vladanja nemških, oziroma avstrijskih cesarjev od leta 1620 pa do 1746. Vrednost zlatnikov je radi njihove starinske vrednosti neprecenljiva. Graška policija je mnenja, da so tatovi pobegnili v Jugoslavijo.

Damske plašče, najmoderneje, od 300 — 900 Din
dekliske plašče od 2 do 14 let od 120 — 450 Din
sportna krila, zimske bluze od . . . 70 Din naprej
otroške zimske obleke 28 Din naprej
nudi v veliki izbiri trdka

F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Oglejte si razstavo v izložbi!

★ Nova založba v Ljubljani, r. z. z. o. z., Kongresni trg, priporoča uradom in šolam svojo izbrano zalogo pisarniških in šolskih potrebščin. Kot književna založba izdaja Zbrane spise Ivana Cankarja in F. S. Finžgarja in je oskrbela več klasičnih prevodov. Opozarja na novo urejeno podružnico (prej Giontini) na Mesnem trgu.

★ Zveza bančnih zavodov v Sloveniji opozarja p. t. občinstvo, da bodo blagajne njenih poslovalnic dne 8. oktobra od 8 do 11 dopoldne vsled naredbe gospoda velikega župana ljubljanske oblasti radi desetletnice prebitja solunske fronte zaprte. 9704

★ Koledarji iz Amerike, kateri rojakov želi imeti velik stenski koledar iz Amerike, naj piše svojim sorodnikom v Ameriki, da mu naročijo Grdinov stenski koledar iz Clevelanda, Ohio, ki stane 25 centov. Naslov se glasi: A. Grdina et Sons 6019, St. Clair Ave, Cleveland, Ohio, USA.

★ Par poštenih in pridnih mladeničev, žrtev fašističnega nasilja, prosi za kako stalno delo. Eden ima par gimnazijskih razredov in zadržni tečaj in je po poklicu sofer. Pripravljen je sprejeti vsako delo. Prijazne ponudbe na g. Jak. Sokliča, župnika, Sv. Vid pri Ptuj.

★ Slavni orgelski virtuoz George Tootell igra na Wurlitz-orglah samo za Homocord plošče. Naprodaj pri Elektrofonski družbi, Aleksandrova cesta 7. Velika izbira gramofonskih plošč vseh vrst.

★ Opozorjamo na oglas Spodnještajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnje številke.

★ Zivnorejci! Razkužujte s Saneolinom! Glej inserat!

★ Za osveženje krvi pijte skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef« grenčice! Po mnogih zdravniških predpisanih »Franz-Josef« voda urejuje delovanje črev, krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Dnevno in nočno službo imajo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški. — V noči na torek: Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gospodarski cesti.

© Sv. maša zadušnica za pokojnega dr. Kreka se bo brala ob obletnici smrti v ponedeljek, dne 8. oktobra ob sedmih v franciškanski cerkvi. Vabijo se naše organizacije, znanci in prijatelji pokojnikov, da se je udeležijo.

Perhaje, maščobo

kakor tudi odpadanje las odpravlja že po drugi in tretji porabi GAMMA, sredstvo za lase. Pri daljši porabi zrastejo lasje na plešasti glavi. Zdravniško v 600 slučajih uspešno preizkušeno. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.

Mariborski izprehodi

VI.

Čudovita zgodba o čudodelnem prstanu. — Konec skrivnostni gorja? — O agentu, ki prodaja skrivnostni prstan za 150 Din. — Maribor, pribežališče revmatikov. — Fizikalno-kemični učinki?

»Oh, ti si moja rešitev«, je ponavljal častiti starček in poljubljaj pri tem prstan na oesni roki. »Oh, ti si moja rešitev« in pri tem pomembno pogledal mladega prijatelja, ki mu sedi nasproti — v kupeju vlaka, ki drči iz Ptuja proti Mariboru. Sopotniki so se strnili spogledali in prisluhnili starčkovemu pripovedovanju; tajinstveno in skoraj šepetaje razlaga mlademu znancu o čarobni moči ter čudodelni zdravilnosti na videz skromnega in navadnega prstana. Štiri desetletja ga je mučilo prokletstvo revmatizma; in je iskal pomoči povsod, kamor so ga napotili dobri prijatelji. In koliko denarja je šlo! Palačo bi si lahko postavil sredi Maribora z njim, palačo, ki bi ji zlepa ne bilo para. In tedaj je pred letom dni izvedel od dobrega znanca za skrivnostni prstan, ki ga prodaja v zapuščenih ulici sredi Maribora neki agent. V Maribor se je takoj odpeljal, iskal agenta in ga našel. Nekaj mesecev je minilo in čudodelni prstan mu je pregnal revmatizem in vrnil ljubo

zdravje. »Zdaj sem pa zdrav kakor riba v vodi«, je zatrjeval starček s posebnim poudarkom in umolknil. Potem pa je zopet parkrat poljubil svoj prstan. »Tega pa skoraj ne morem verjeti« — se oglašala zvedavo sopotnik, očitno tudi revmatik. »Jaz tudi ne«, se pridruži ne dražestna gospodična. »Verjemite ali pa ne — to je vaša stvar; meni pa je prstan rešitelj« odgovarja z ognjem in mladostnim pričanjem starček, umolknje nato in poljublja prstan. »In kje stanuje dotični agent v Mariboru?« so jeli izpraševati kakor v zboru sopotniki ter obstopili starčka. Povedal jim je: kako se ulica imenuje sicer ni vedel, toda razložil jim je vse tako natančno, da so ga razumeli. »Pa kaj vsebuje prstan, da ima takšno čarobno moč ter zdravilen učinek proti revmatizmu?« Starček je na vsa ta in slična vprašanja, ki so jih potniki ponavljali z vidno nervoznostjo skomignil s rameni ter nazadnje čisto utihnil.

Med potniki pa je bil tudi Mariborčan, ki se je za prstan močno zanimal. In je poizvedoval ter izvedel zanimive reči. V mariborski okolici živi nadučitelj v pokoju. Leta in leta je trpel ter bogovdano prenašal trpke posledice revmatizma. Na morje je hodil, v najrazličnejša zdravilišča in kopališča. Ni bilo pomoči. Nazadnje pa je obupal in posledice obupa so bile strašne. Kakor kup mesa je čepel za pečjo — iz dneva v dan in ni se mogel ganiti. Če je prišel prijatelj, da ga malo potolaži, ni mogel niti

dvigniti desnice, da bi krepko stisnil prijateljevo roko v pozdrav. Živ mrlič. Pa se je zgodilo, da ga je nekega dne opozoril prijatelj na agenta, ki prodaja čudodelni prstan za 150 dinarjev. Zadnje upanje! In si je omislil prstan ter čez leto dni postal zdrav. Pravijo, da se vozi danes po mariborski okolici na — motor-nem kolesu.

Pri Hočah gospodari na čednem posestvu dober gospodar, čvrst in zdrav. Pa je bilo nekoč drugače. Ni še leto dni, ko ni mogel z desnico niti ganiti, nesposoben za vsako delo. Roka je kot »tromela, pomoči ni bilo. Tudi on je izvedel za skrivnostni prstan; v Maribor je prišel in si ga nabavil za 150 Din. S hvaležnostjo je odrinil tiste penze in takoj nataknil prstan. Čez par mesecev je roka oživela. Danes maha z desnico s takšno silo, da te podere v trenutku na tla, če se mu preveč približa.

V isti hiši, kjer stanuje agent s prstani proti revmatizmu, je tudi 45-letni Mariborčan. Koliko denarja ga je stala neusmiljena bolezen! Vsako leto v toplice, zdravilišča itd. Stopil je k sosedu in odrnil tiste denarce. Sedaj pa mu ni treba več v toplice, pravi, in zdrav je, da še nikoli tako.

Brez števila je takih in sličnih zgodb — vse zanimive in resnične. Tako vsaj pripovedujejo.

Daleč naokoli je odjeknil glas o agentu s čudodelnimi prstani. Od vseh strani prihajajo in kupujejo. S prstanom so zadovoljni, agent pa

pa po 15 Din. Tisk je zrelo kulture — Tisk je velesila — oglejte si ga!

© Rezervni častniki se po naredbi komande Dravske divizije vabijo, da se udeležijo svečane proslave desetletnice prebitja solunske fronte, ki se bo pričela v ponedeljek, dne 8. oktobra ob tričetrt na 10 na vojaškem vežbališču pred vsemi četami ljubljanske garnizije. Clani naj se zbero na vežbališču četiri ure preje. Obleka svečana za stroj v suknjah. — Pododbor Ljubljana.

© Razstava sadja na Ljubljanskem velesejmu je otvorjena danes od 12 dalje. Na razstavo je došlo precej sadja, posebno jabolk, uporabnih za shranjevanje preko zime. Jabolka in hruške so vložene v tako zvane ameri-kanske zaboje po 20—25 kg, v katerih vzdr-

ne; toži, da nima nikakega dobička. Tega seveda ne more nikdo kontrolirati. Tako postaja Maribor eldorado in zatekališče revmatikov, ki jim je prstan edino upanje in tolažba. Kdo je, ki bi jim kratil to pravico?

Pa kaj vendar daje prstanu čudodelno moč? boste vprašali. — Tole je izvedel naš Mariborčan: prstan je na zunanji strani pozlačen, na notranji strani pa ima mešano sestavo iz delov bakra, aluminija in platina. Radi dotika teh delov s prstnimi znojnimi žlezami nastane električna struja, ki elektrizira telo. Radi teh trajnih blagodejnih elektrujočih učinkov se izločijo težke posledice revmatizma.

To je izvedel naš Mariborčan; in kaj pravijo naši fiziki in kemiki? Trdijo zopet drugi, da slone zdravilni učinki protirevmatičnega prstana na psiholoških temeljih avtosugestije, ki da je ipak najcenejše zdravilno sredstvo. Kaj bi tistih 150 dinarjev!

Zares tajnostna in čudovita je zgodba o tem prstanu...

Mesto šampona uporabljajte

Gamma'-milo

za izmivanje las. Ogromno razliko boste spoznali že po prvi porabi. Dobiva se povsod.

Lepa Dalmatinka

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno bleščalo
od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

VSAK

DAN

8-12, 2-6

POSUJE INSE-
RATNI ODELEK
"SLOVENC" V
PAVILJONU PO-
LEG UNIONA -
NARODNINA
- INSEKATI.

zije zelo dolgo, morajo biti pa shranjene v po-
storih, kjer ne zmrzuje. Nikakor naj se pa sad-
ja tudi manjših količin ne shranjuje med okni,
ker je ta način shranjevanja najslabši. Če se
prenese jabolka pozneje iz toplejših v mrzle-
še prostore, jih je treba čimprej porabiti, ker
se drugače kaj naglo pokvari. Našim gospo-
dinjam ogled razstave, ki traja predvideno do
14. t. m. najtopleje priporočamo.

○ **Ljubljaničani** — zidajo. Stavbno dovo-
ljenje so dobili za zgradbo novih hiš in vil
slednje stranke: A. Medven, A. Sever, prof.
A. Lovše, prof. dr. Rožič s soprogo, V. Zorman,
M. Dolgan, Iv. Ivanc, Iv. Zupan, L. Nabernik,
Al. Poznič, I. Miklavc, Al. Urbančič, Fr. Pal-
čar, Fr. Kunovar, Iv. Pavlin, Simgajda in Štu-
kelj, Fr. Balog, dalje Angela Vojska, dr. Jos.
Puntar, Janez Mave, Ferdo Ferenc, ravnatelj
Iv. Vole, I. K. Rožanc; vseh skupaj 24 hiš,
oziroma vil. Vse te hiše bodo deloma v Tr-
novem, nekaj na Mirju, nekaj ob Dunajski
cesti in za Bežigradom ter v Šiški. Hiše bodo
skoro vse enonadstropne. Zasebna Ljubljana
torej res zida z vso energijo in požitval-
nostjo.

○ **Ljubljanski Mozartov rokopis** prodani!
Odbor ljubljanskega Filharmoničnega društva
je letos prodal dragocen Mozartov rokopis
tvdri Guttman na Dunaju. Bil je to redki
spomenik svoje vrste, ki v naši državi nima
para in ki bi na noben način ne smel od nas.
Prosimo merodajne kroge, predvsem spome-
niški urad in odbor društva, naj se o stvari
izjavijo. Na vsak način treba poizkusiti dobiti
dragoceni spomenik nazaj. Društvo ima v svo-
jem arhivu še Beethovneve in druge rokopise.
Menimo, da se ta stvar ne liče zgolj odbora,
nego da je zadeva vse slovenske kulturne jav-
nosti.

○ **Parna in vroča zračna kopel** v Okrož-
nem uradu za zavarovanje delavcev bo od
9. oktobra otvorjena in sicer ob torkih in so-
botah za moške, ob sredah in petkih za žen-
ske, vsakokrat od 14 do 18. Na razpolago je
maver oziroma maserka.

○ **Chevroletova ekspedicijska v Ljubljani.** Vče-
raj dopoldne so radovedni Ljubljani opazovali
po ljubljanskih ulicah, posebno pa pred kavarno
»Emon« čudno karavano. Sprejati je bil majhen
lukuzen avto, za njim pa dva večja, zaprta limu-
zina in lahki tovorni avtomobil. Oba zadnja avto-
mobila sta nosila velike napise, ki so pojasnjevali,
na je to znamenita Chevroletova ekspedicijska, ki
potuje iz Capetowna do Stockholma. Ekspedicijsko
vodi angleški stotnik mr. C. V. H. N. Lacey, z njo
pa potujejo še častnik C. Mahpaca, kinopaterist
Billie Williams, radiotelegrafist Willie Wilson in
sluga črne Jimmy-Jack. Ekspedicijska ima dvojno
nalogo, prvič, da po nalogu angleške vlade preišče
ves pot iz Capetowna do Cairu, na kateri namerava
angleška vlada zgraditi transafriško železnico ter da
napravi propagando za Chevroletove avtomobile, iz-
delke Generala Motors. Ekspedicijska ima dosedaj za
seboj že pot iz Capetowna do Ljubljane. Pot jo je
vodila skozi divje afriške pragozdove in puščave,
kjer so jo najbolj ogrožale divje zveri in ima s
seboj prav lep plen kot divjih zverin. Iz Afrike je
ekspedicijska odpotovala preko Sinajskega polotoka,
Palestine, Sirije, Male Azije, Bolgarije, Romunije,
Belgrade, Zagreba do Ljubljane. Od tu se je včeraj
odpeljala proti Trstu in Milanu. Pot jo vodi še v
Švico, v Pariz in London, od tam v Belgijo, Berlin
in v Stockholm. Chevroletova ekspedicijska je prišla
v Ljubljano v petek ob pol 10 zvečer. Člani ek-
pedicije so pripovedovali, da so bili naravnost veseli,
ko so prešli z avtomobilom na slovenske ceste. Od
Zagreba do Ljubljane jih je s tremi avtomobilom

spremlj tukajšnji zastopnik Chevroleta g. Barešič.
Člani ekspedicijske so prenočili v hotelu »Union«,
dopoldne so z ekspedicijsko vozili po glavnih ljub-
ljanskih ulicah, popoldne ob 2 pa so odpotovali
proti Trstu. Po izjavi članov ekspedicijske bo veljala
vsa ekspedicijska okrog 150.000 dolarjev (8 milijonov
dinarjev).

○ **Umrli so v Ljubljani** v času od 3. do 6. t.
m.: Slavko Bitenc, dijak, 18 let, Gosposvetska ce-
sta 18; v bolnici: Ivana Erbežnik, tovarniška de-
lavka, 45 let, Vevče 47; Marija Vidmar, žena vpok.
rudniškega paznika, 59 let, Vodovodna c. 261; An-
ica Smuc, soproga administrativnega poročnika, 49
let, Bitoli.

○ **Z razglasne deske.** Na razglasni deski
mestnega magistrata je objavljena sodna dražba
hiše št. 25 na Vodnikovih cestah, skupno z vrtem in
dvema gozdnima parcelama. Dražba se vrši 9. nov.
ob 10 dopoldne v sobi št. 18 na sodišču. Cenilna
vrednost vseh nepremičnin skupaj znaša 279.777
Din, najmanjša izklicna cena pa 140.000 Din. —
Objavljen je sklep občinskega sveta z dne 18. sept.
t. l., da se odstopi posestniku Josipu Senici za
Bežigradom št. 8 157 kvadr. metrov mestnega sve-
ta po ceni 10 Din za kvadr. meter. Pritožba je
možna v 14 dneh po oglasu.

○ **Mestna elektrarna Ljubljanska** naznanja
svojim konzumentom, da bo morala danes ustavi-
ti na vrtilni strani elektrike tok od 7 zjutraj do 14,
ker bo predstila vse transformatorske postaje.

○ **Usmiljenim** srecem priporočamo ubogo
družino, v kateri vlada bolen in glad. Milodare
v blagu ali denarju sprejema uprava našega lista.

○ **Mlad izprijenec.** Včeraj smo poročali o tal-
vini revije »Križa na gorici«, ki jo je izvršil šele
15-letni Jože V. Mladega fantiča je policija kaj
kmalu prišla in ugotovila, da je deček že na naj-
boljši poti, da postane tat in vlomilec po poklicu.
Jože V. ima za svoja leta izredno razvito naravno
inteligenco. Njegov oče je v dobri državni službi
in se je za sina sprva zelo briga, pozneje pa, ko
se je v drugi oženil, je prepustil dečka, naj raste
kot kopriva za plotom. Fant ni hotel biti za pa-
stirja tam nekje na Orlih in jo je popihal v Ljub-
ljano. Tu je kradel in goljufal vseprek, sem in
tja pa si je zaslužil kak dinar s poštenim delom.
Fant ima pred svojo vestjo in pred ljudmi še nekaj
dobro opravilo: »Glavna skrb mi je bila vsak
dan, kje bom nakradel vsaj toliko, da bom imel
za zvečer za prenočišče! Ovdar radi manjših tat-
vin in goljufij je mnogo proti njemu in je bil deček
že enkrat kaznovan. Zdi se, da ga nova kazen ne
bo dosti izboljšala.

○ **Norca izkoriščali.** Valentin P., doma nekje
na Gorenjskem, je prišel pred dnevi v Ljubljano,
ki je bila že od nekdaj cilj njegovih želja. V žepu
je imel okoli 25.000 Din in ti so ga grozno tšičali,
ter bi se jih na vsak način rad znebil. Moču se je
namreč v glavi nekoliko zmešalo. V Ljubljani pa
je prišel razmetavati z denarjem, kar se je le dalo.
Naravnost otroče veselje pa je imel voziti se po
mestu z avtomobilom ter dajati za celo velikim
družbam. Moč si je čudovito hitro pridobil prijate-
ljev, ki so se mu laskali in ga seveda tudi po-
šteno izkoriščali. Ali lepega jutra se je moč pre-
budil brez pare v žepu. Odsel je tja, kjer je največ
zapravi in naročil kosilo. Po kosilu je kar strmel,
kako so prej toliko prijazni ljudje postali niti 15
dinarjev za kosilo. Še je imel veslice vozariti se
z avtom. Vseidel se je torej na avto in se ves dan
vozaril z njim, ko pa ni imel s čim plačati vožnje,
mu je poprej toliko prijazen sofer odvezal sukaj in
in napobiljati Valentin je taval odslej golobole po
Ljubljani, dokler ga ni pri nekem incidentu are-
stiral stražnik. Ali na policiji se je palica obrnila.
Policijo ni toliko zanimal Valentin sam in njegovi
neplačani zapiski, temveč je prav ostro prišla vse,
ki so zblaznela Valentin tako izkoriščali. Valen-
tina samega pa bodo oddali najbrže na opazovalni
odelek.

○ **Pranje, svetlolikanje ovrtnikov** in vse
perilo, kemično snajenje oblek: Šimene, Ko-
lodvorska ulica 8.

ADRESAR

mesta Ljubljane in okolice se zopet dobi v vseh
knjižarnah in pri založništvu: ADANA, družba z
o. z. Ljubljana. Kongresni trg 3.

Maribor Akademska maša

Po popolnejšem življenju so zakoprnele
duše krščanske; k duhovnemu prerojenju si-
lijo. Kdo bi tajil. Veliko daje novodobno živ-
ljenje, toda tudi veliko jemlje; malo, vse pre-
malo pa daje od razodetih resnic božjih. Ko-
likokrat! — sredi ceste obnemoreš ali pa se
opotečeš, brez duhovnega vodstva. Vzel, ki
je včasih tako globoka, da te zaboli — praz-
nina, v nedogled zevajoča od nevednosti in
neznanja o vekovitih življenjskih resnicah. V

vspored, godba itd. Izborna jedila, domače krvave
klobase in pižice. Začetek ob šestih zvečer. Ves
dohodek prireditve je namenjen dobrodelnim
svrhnam.

Otvoritevna plesna vaja obeh učiteljskih bo v
torek 9. okt. ob 20 v Areni Narodnega doma.
Prosvetno društvo Homec vabi na proslavo
20 letnice v nedeljo dne 14. oktobra ob 3 popoldne.

Cerkveni vestnik

Rožnicenska slovesnost pri sv. Jakobu v Ljub-
ljani. V soboto ob dveh je naznanilo slovesno
zvenjenje pričetek pobožnosti in porajunskih od-
pustkov. Danes so se pričele av. maše ob petih.
Ob šestih je bil govor (g. svetnik A. Azman) in
sv. maša pred Najsvetjšim. Sv. maše tibe do pol
devetih. Ob desetih govor (g. dr. M. Dokler) in
slovesna av. maša. Popoldne ob pol treh govor
(g. mošnj. V. Steska) in litanije M. B. Zvečer ob
petih govor (g. župnik Barle), rožnicenska
procesija, sv. rožni venec litanije M. B. in zahvalna
pesem. Cerkev ostane zaradi molitve in odpustkov
odprta do devetih zvečer.

Križanska moška kongregacija ima danes
popoldne ob 6. uri redni mesečni shod v družbeni
cerkvi.

Petkovne duhovne vaje za duhovnike so v
Domu od 21. do 27. oktobra. — Vodstvo.

Polzvedovanje

Isagubil se je v četrtak svilen robček, obrob-
ljen s širokimi rumenimi volnenimi čipkami na
poti: Tobačna tovarna, Rimska cesta, Gregorčeva
in Hilferjeva ulica, Turjaški trg, Čevljarski most,
Mestni trg. Ker je robček mlt spomin, se prosi po-
šten najditelj, da ga vrne proti nagradi na naslov
M. Kunay, Mestni trg 11/II.

temeljih se je s svojimi gnusnimi poganjki
zakoreninilo zlo.

Zato propoved za izobražence in vsako-
gar, ki ga želeja po nespremenljivih resnicah.
Z leve frančiškanske cerkve se bodo oznanja-
le vsako nedeljo — točno ob četrti na 12. Nato
pa bo ob pol 12 služba božja. Poje pevski
zbor akademske kongregacije. Otvoritevno
slavnostno pridigo ima danes prevzvišeni škof
dr. Ivan Tomazič.

Pridite vsi, ki čutite, da ste betežni; pri-
dite vsi, ki koprinite po evangelijski resnici
in blagovesti.

Venite, adoremus!

□ **Proslava 8. oktobra 1928.** V proslavo
8. oktobra kot desetletnice preboja solunske
fronte se bo ob prisotnosti zastopnikov civil-
nih, avtonomnih in vojaških oblastev ter ura-
dov vršilo v tukajšnji stolni in mestni cerkvi
ob 9 dopoldne zahvalno bogoslužje. — Istega
dne ob 10. uri 80 minut priredi vojaška oblast
skupno z Uduženjem rezervnih oficirjev in
bojnikov slovesno blagodarjenje na malem
vojaškem vežbališču pri magdalenskem par-
ku. Po verskih obredih se vrši defilacija ma-
riborske garnizije pred komandantom mesta.
Državna poslopja in drugi javni uradi raz-
obesijo ta dan zastave. V vseh državnih ura-
dih počiva delo ves dan, v trgovskih in obrt-
nih podjetjih pa samo v času proslave.

□ **Meščanom!** Te dni proslavlja cela drža-
va spomin na slavno prebitje solunske fronte,
ki so ga pred 10. leti izvršile naše in zavezni-
ške čete in s tem končale stoletno borbo za
skupno državo. Splošnemu veselju, ki navda-
ja ob spominu na ta dogodek vse državljane,
se pridružuje tudi mariborsko mestno prebi-
valstvo. Da to veselje tudi na zunan izrazimo,
vabim meščanstvo, da okraši svoje hiše jutri
v nedeljo in pa v ponedeljek z zastavami. —
Zupan: dr. Juvan s. r.

□ **Iz našega mariborskega uredništva.** Opo-
zarjamo, da urednik dr. Vatovec v neuredniških
zadevah dopoldne ne sprejema nobenih strank, am-
pak je istim na razpolago edino popoldne.

□ **Umrli** je gđ. Marica Bertold, kontoristi-
nja, stara 18 let. Pogreb danes ob 15. na mesnem
pokopališču v Pobrežju.

□ **Sobotni trg.** Špeharji so pripeljali na 33
vozeh 86 zaklanih svinj, kmetje pa 18 vozov krom-
pirja, 6 vozov čebule, 2 voza zelja, 6 vozov hrušk,
10 vozov jabolk, 8 vozov sene in 5 vozov slame.

□ **Poglavje o živilski higijeni.** Zbero se go-
spodinje pri mesarskih stojnicah in čakajo. Zdjaj se
spozabi ena, zdaj druga in tipa — ta komadič, dru-
gi komadič itd. Težko je ljudem govoriti o živilski
higijeni. Boljša je druga metoda. Ko si je zadnjič
ekurat privoščila ta poizkus neka sicer dobra go-
spodinja, je že bil z bliskovitim skokom zraven
organ tržnega reda in zapovedal špeharju: »Takole,
zdaj ji pa odrezite kos slanin, kjer se poznajo
sledovi njegovih prestopov.« Pravijo, da je bilo dotični
malce nerodno pri srcu; pa kaj je hotela, morala
je kupiti. Tudi pravijo, da je vsaj za nekaj časa to
zaleglo. O priliki drug prizorček.

□ **Za nižjo večerno gimnazijo** se sprejemajo
prijava v tajništvo Jugoslovanske Strojne zveze
na Aleksandrovi cesti še samo danes in jutri. Če
se jih prijavi več, bo mogoče znižati mesečni pri-
spevek na 125, oziroma 100 dinarjev.

□ **Kam pojdeš?** Danes pa lahko izbiraš. La-
hko greš k tomboli, ki jo prirede invalidi, in po-
izkusiš svojo srečo. Privoščijo si tudi lahko izpre-
hod k Lovskemu domu, kjer ima krčevinsko izobra-
ževalno društvo svojo trgovat in sodeluje omilad-
ska godba, ali jo mahneš proti Smetanovi ulici, kjer
ima pevski odesk nižjih poštinih in brzojavnih
uslužbencev pri »Dravogradu« tudi svojo trgovat s
pestrim sporedom. Podjetnejše Mariborčane boš
seveda videli — povsod.

□ **S krepko roko.** Kakor znano se je zloglas-
na kavarna »Drava« uknila. Bil je pač že skrajni
čas. Začetek je tu. Ob tej priliki pa bi opozorili
merodajne činitele še na druge brloge, da se pred
nje postavijo — Cerberus z močnimi zobmi. Položaj
je namreč takšen, da bi vsoto vseh teh javnih lo-
kalov, dejanja in nehanja, dirindaja in ponočnega
počelja v teh lokalih, pa tudi hrušča in trušča ter
nepozabnih dramatičnih dogodivščin pred omenje-
nimi gnezdiščji krstili s skupno oznako vetrinščine.
S krepko roko in brez vsakršnega ozira sem notri!

□ **Posledice neprevidne vožnje.** Na voglu
Klavniške in Kacijanerjeve ulice. Kolesar Ignac S.
prikolesari iz Meljske ceste v smeri Freundove to-
varne, na motorju pa istočasno pribriži v smeri Pli-
nariške ulice trg. ponočnik Henrik F. — na mo-
tornem kolesu. Prišel sta skupaj s toliko silo, da
sta oba telebnila na tla. Ignacij S. je dobil rane na
čelu, levih senclih ter zgornjih ustinah in še kolo
se je polomilo, ki je notabene last neke transportne
družbe. Henrik F. pa je odnesel — zdravo kožo.

Celje

□ **Proslava 10 letnice prebitja solunske fron-
te.** Celjska garnizija proslavi 10 letnico prebitja
solunske fronte v ponedeljek dne 8. oktobra t. l.
ob 9 dopoldne z nastopom na Glaziji, kjer se bo
vršila zahvalna služba božja, govor o dogodku sa-
mem ter nastop vojaštva. K proslavi so vjdno
vabljeni vsi meščani, posebej še predstavniki pa-
tristiških, mladinskih in kulturnih organizacij. Po-
nedeljek je dalje smatrati za splošni drž. praznik
in bo ta dan v vseh javnih uradih počivalo delo.

□ **Za prijatelje ribarstva.** Ribarsko društvo
v Celju bo v ponedeljek, dne 8. oktobra 1928 po-
popoldne med 2 in 3 v svrhu separiranja postvrih
mlečnikov in ikernih izpraznilo ribnjak v Pečov-
niku. Prijatelji ribarstva si ob tej priliki lahko
ogledajo lep napredek postvrih maternic.

□ **Ljudsko vseučilišče.** Otvoritevno predavanje
se bo vršilo v ponedeljek 8. t. m. ob 20 v risalnici
meščanske šole v Vodnikovih ulici. Predava g. dr.
Ivo Winterhalter iz Maribora o »Esperantu« — med-
narodnem pomožnem jeziku. Vstop prost.

□ **Vajence** mu je pohegnil. — 15 letni Ivan
Vrečko iz Slovenske Bistrice je 4. avgusta t. l.
stopil v uk pri mizarskem mojstru Avgustu Svigi v
Prešernovi ulici. V noči med 4. in 5. oktobrom jo
je fant neznanomkam popihal. Preje pa si je še do-
volil nedovoljeno šalo z imenom svojega mojstra.
Okoli 21. ure dne 4. okt. je prinesel k mesarskemu
mojstru Josipu Gorenjaku na Kr. Petra cesti listek
s podpisom svojega mojstra, na katerem je potrjen
prejem Din 50.—, za katere prosi g. Sviga g. Go-
renjaka. Čeprav je g. Gorenjak opazil, da podpis
ni pravičen, je kljub temu izplačal 50 Din fantu, ki
jih je gotovo rabil za pot.

ADRIA čevlji

CELJE, NARODNI DOM

Dopisi

Vič

Večerni gospodinjki kuhinjski tečaj se prične
5. novembra t. l. ob 7 zvečer v Društvenem domu
na Glincah, c. 17 št. 3. Članice, ki se nameravajo
tečaja udeležiti, naj se zglase v nedeljo 14. okt. po
9. sv. maši v Domu. Podrobnosti glede tečaja zvedo
natančneje pri vpisovanju. Sprejemajo se predvsem
članice Oseka Gospodinja, njih hčerke in nato dru-
štvene članice.

Danes priredi odsek Gospodinja v Društve-
nem domu ob pol 8 zvečer (ne ob pol 4, kakor je
bilo zadnjič naznanjeno) Meško igr »Matte« s
petjem in burko Mutasti muzikant. Cene običajne.

Jesenice

Smrtua kosa. Težka izguba je doletela spošto-
vano Torkarjevo družino, ker ji je v soboto zjutraj
umrl nadebudni sin Stanko v mladeniški dobi de-
vetnajst let. Ker je bil pokojni jako naderjan in
marljiv, so ga kljub temu, da dandanes tovarniški
delavec je težko izhajal, posebno s številno družino,
poslali v Ljubljano na učiteljsko. V drugem let-
niku pa je nenadoma oboletel ter moral domov,
kotla se ga je zavratna morilka jetika. Kljub naj-
skrbnejši negi pri častitih sestrah v Mengšu in do-
ma pa ni bilo mogoče bolezni ustaviti ter ji je mladi
in nadebudni mladenič v soboto zjutraj popolnoma
vdan v božjo voljo podlegel. Bil je jako priljubljen
pri svojih šolskih ter profesorih.

Škratinka. Tukajšnjemu učitelju meščanske
šole g. Jakoba Gospodariču je v ljubljanski bolnici
umrla petletna hčerka Marija na posledica škra-
tinke. Kot smo v »Slovenec« že poročali, se je pred
dobrim mesecem pojavil prvi slučaj te zavratne
otroške bolezni, naker je zbolelo še par otrok, ki
so bili vsi oddani v Ljubljano. Misli se je, da
je bolezen že zatrla, ko so se pojavili novi slu-
čaji in trenutno je zopet več družin na Savi in Je-
senicah, ki imajo na škrlatinko obolete otroke. Zato
bo oblast najbrže obe tukajšnji šoli za dalje časa
zaprla.

Zina je pred dumi, zato vsakdo hiti z de-
lom pri številnih novih stavbah, katere so se v le-
tošnjem letu pričele graditi. Nasproti tovarne na
desnem bregu Save je nastala kar cela nova kolo-
nija. In vse to so samo delavske hišice, katere so
delavci tudi večinoma sami zgradili, le najvažnejša
zidarska dela so delali zidarji-strokovnjaki. Ni si-
cer idealen kraj pod Mežakljo, kajti več kot pet
mesecev tja sonce sploh ne posije. Vendar pa je
treba vpoštevati to, da drugih stavbišč spomladi
sploh ni bilo na razpolago in pa zelo poceni so.
Hišice pa so jako lične in okusno izdelane. Drugače
pa je na »Pekovne« slavišču, katerega je kupila
občina ter ga oddala interesnomu Tu se razstro-
ljuje, kopije, presipava, gradi cesta, most čez Uko-
vo, skratka, tu izgleda kot vmarjavljeno. Na desnem
bregu Ukave pa društveni člani hite z dodelavo
ceste, ki bo vezala državno cesto in novi društveni
svet. Delo je težavno, ker so same ogromne skale
na potu, vendar pa gre, odkar je tovarna posodila
tračnice, delo hitro izpod rok. Ako bo vreme še
nadajle ugodno, bo gotovo še letos pot dovršena.

Tržič

Otvoritev odrske sezone se vrši v »Našem
domu« danes zvečer. Nastopijo z izbranimi točkami
vsa društva in odseki, katerim je prosvetno dru-
štvo sv. Jožefa matica. S to prireditvijo bo otvor-
jena tudi okusno prenovljena dvorana.

Stolp sv. Andreja popravljajo te dni. Dosti
dolgo je stal obdan od odrov in brez strehe. »Ju-
trove« dopisnik je ga vlačil tudi v javnost. Mi smo
močali. Naš župnijski list je pa vso zadevo v zad-
nji številki pojasnil, da bodo še pozni rodovi ve-
deli za zgodovino prenavljanja tega stolpa.

Škratinka se je v zadnjem času oglašala od
slučaja do slučaja. V začetku je menda par otrok
opazila, ne da bi bila odkrita. Najbrž je so jo
čutili zavodi Vincencijeve konference, kjer je zbo-
lelo par otrok in so bili zato seveda vsi otroci kon-
trollirani. Zadnji slučaj te nalezljive otroške bo-
lezni je bil odpeljan v četrtak v bolnico in zdaj
upamo, da bo strahu konec.

Kostanjevica

Zago s sušilnice in parilnice lesa bo postavil
v najkrajšem času tukajšnji lesni trgovec g. Jožef
Gliha. Zaga bo 17,50 m dolga in obrat bo gual
parni stroj s 60 PS, katerega bi se zelo dobro tudi
uporabilo za elektrifikacijo mesta.

Električno razsvetljavo v lastni hiši in žagi
je napravila ga. Marija Vukčević.

Poča. V ponedeljek popoldne se je vsula po
naših krajih in goricah huda toča, ki je delno uni-
čila ajdo in tudi po vinogradih napravila občutno
škodo.

Novo mesto

V samostanu školskih sester de Notre Dame v
Smihetu je umrla 3. okt. ob 3 zjutraj s M. Simona
Kranjca, nekdanja znanega samostanskega do-
brotnika Harvata, živečega v Londonu. Bolehala je
na pljučni bolezni skozi 5 let in je sedaj bogu vdano
sklenila svoje življenje. Bila je iz bogate rodbine
v Opčinah, pa je ni nikalo svetno bogastvo in ve-
selje. Poiskala si je tihga miru v šmihelskem
samostanu. Pogreb se je vršil 5. oktobra ob 8 ju-
traj s sv. mašo, katero je služil g. prošt Cerin ob
asistenci večjega ševila duhovščine. Pogreba se je
udeležilo veliko občinstva in školska mladina.

Vincencijeva konferenca dela tih in neopaz-
no, a je tokom svojega obstoja dokežala veliko
agilnost. Ustanovni občini zbor je imela 28 okt. t. l.
s svojim delom je začela v začetku meseca maja.
Imela je redne tedenske seje, izveščali o poštini-
kah na 14 dni. Danes šteje 18 delavnih članov,
rednih podpornih članov pa 808. Obravnala je po-
zornost posebno na uboge družine in zanemarjene
mladino. Od pričetka maja do konca septembra je
razdelila različnih živil za 883,75 Din, v gotovini
pa darovala 805 Din, skupno torej 4658,75 Din.
Podpranih je bilo 84 revnih oseb ozir. družin. Pri
Vincencijevi konferenci deluje požitvalno ženski
dobrodelni odesk, ki je povedati prevzel nabiranje
prispevkov. Meščanstvo je družbi naklonjeno, kor-
ve dobro, da konferenca podpira one, ki so res
potrebni.

Madame! Ne pozabite

Poudre Mon Parfum

Bourjois — Paris

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Vse predstave so vrše v dramskem gledališču.

Nedelja, 7. oktobra ob 15. uri popoldne: POHU-
SANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. Izven.
Ob 20. uri zvečer: KROG S KREDO. Izven.
Ponedeljek, 8. oktobra: Zaprto.
Torek, 9. oktobra: POHUŠANJE V DOLINI SENT-
FLORJANSKI. Red D.
Sreda, 10. oktobra: ROMEO IN JULIJA. Red D.
Četrtek, 11. oktobra: KUKULI. Red C.
Petek, 12. oktobra: Zaprto.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati
in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljna
beseda po 3 Din.

Občni zbor Stolne prosvete danes popoldne
ob 5. uri v Jugoslav. tiskarni.

»Ljubljana« ima jutri svojo redno pevsko vajo.
Vsi točno! — Pevodaja.

Rokodelski dom. V ponedeljek dne 8. t. m. je
sestane Kat. društva rokodelskih pomočnikov.
Sestane se vrši v spomin dr. J. Ev. Kreku ob
enaštletnici njegove kmrti. Prijetek je ob 8
zvečer. — V torek in četrtak je pevška vaja,
v sredo in petek pa tamburaška vaja. Pričetek pev-
skih in tamburaških vaj je točno ob 8. Priglasila
za pouk v jezikih se sprejemajo še prihodnji teden.

Mislite že sedaj

na blizajočo se zimo in kupite si že sedaj dobro peč.
Dobra je samo taka peč, ki z malo kuriva dolgo
— toploto

To je samo ZEPHIR-peč, ki z 10 kg drv
greje eno sobo skozi 24 ur.

Brezplačen opis pošlje na zahtevo

Varujmo se slabih imitacij!

ZEPHIR - tovarna peč, Subotica.

Samoprodaja za Ljubljano:

Breznik & Fritsch.

Nevikta, spremljana s točo, ki je divjala pretekli ponedeljek nad novomeško okolico, je napravila ponekod precej škode. Težko je prizadela zlasti ajda. Ko sta nato nastopila dva lepa dneva, je nočna slana v nižjih legah prizadela ajdo. Vinski pridelek je povečini spravljen. Trška gora v nižjih legah ni dala onega pridelka kakor lani. Isto velja glede drugih vinogradnih holmov v nižjih legah, kjer je spomladi prizadela trto pozeba. Ponekod so pa vinogradi bolj uspeli, kakor lani. — Kvaliteta vina bo veliko slabša kakor lanske leto, ker ima grozdje vsled moče manj sladkorja.

Ptuj

II. recitacijski večer v Ptujju združen s proslavo Tolstojevje stoletnice priredila v četrtek dne 11. oktobra 1928 Kaukler — Podjavoršek v ptujskem Narodnem domu. Čisti dobiček prireditve je namenjen ljudski knjižnici v Ptujju za nabavo Tolstojevih del. Na sporedu: Beseda o Tolstoju (Podjavoršek), Anton Novačan: Oče naš! (Kaukler), Alojzij Remec: Clovek, Na Vitovljah, Uboštvo (Kaukler), Tone Seliskar: Jazz-band (Podjavoršek), Srečko Kosovel: Cirkus Kludsky, št. 461 in Pesem, št. Y (Podjavoršek), Ivan Cankar: Zaklenjena kamrica (Kaukler), Blumenau: Ave Marija (Kaukler), Mrak tonje (Podjavoršek), Albin Podjavoršek: Pesem iz sanj (Kaukler), Tina Uki (Iz Beračev) (Podjavoršek), Enonogi Tonač (Iz Beračev) (Kaukler), Stari Gaber (Podjavoršek), Beg iz Samote (Kaukler). Glasbene točke: A. Dianov: D' hubay de melodies orientales, F. Dridla: Ivresse, J. Aubay: Bolero. Izvajata gg. Hasl (vijolina) in Šuler (klavir). Kaukler ustvari sceno. Vstopnina 6, 4 in 2 Din.

Loz na polhe, ki ga je priredil ptujski lovski klub v vurbških gozdovih prošlo soboto ob polnočevilni udeležbi, je sijajno izpadel. V lep jesenski noči so se polharji izkazali v vseh ozirih. Sment je samo, da štajerski polh ne gre rad v kranjske pasti, kar je izvedenec g. prof. Friedl iz Ribnice že naprej prerokoval. Z redom belega stelina je bil dekoriran g. Sifer. Polharji so ujele nekaj lepih komadov divjih in podivjanih mačkovski so že delj časa uničevali divjačino — zlasti perjad — daleč na okrog. Na lovskem plesu se bo ta plen razstavil.

Renovirana gostilna T. MENCINGER, Sv. Petra cesta št. 43, toči novo dalmatinsko vino. Odprto do polnoči. — Nizke cene! — Točna postrežba!

Slovenska Krajina

Pošta v Murski Soboti. V okolišču te pošte se deli pošta le trikrat na teden. Nekatere prizadetih občin imajo po 1000 prebivalcev in tudi dnevniški so po naših občinah že precej razširjeni. Vsaka vas ima svojega župana. Večkrat se zgodi, da dobi županstvo kak poziv preporno. Pred kratkim je dobil g. Šč. poziv na mariborski oblastni odbor, a poziv je priromal šele tisti dan, ko bi moral biti omenjeni gospod v Mariboru. Pa ni čuda, vsaj je pismo romalo celih pet dni. Enkrat smo že o teh razmerah poročali, pa ni nič pomagalo, zato se bo do sedaj občine obrnile na pošto direktno, da zopet uvede pri nas dnevno dostavo pošte. Upamo, da poštna direkcija prošnje ne bo odbila.

Posredovalnica dela v Murski Soboti, ki jo vzdržuje mariborski oblastni odbor, je poslala v tretjem četrtletju mnogo delavcev na železniško progo pri Kragujevcu. Delavci, ki jih pošilja posredovalnica, sprejema ing. Veličkovič. Delavci so z zaslužkom zadovoljni. Posredovala je tudi mnogo v raznih drugih slučajih, zlasti za obrtnike in poljske delavce.

Predavanja o abstinenci. Tekom meseca septembra je imel g. prof. Al. Pavlič po Slovenski Krajini več predavanj o abstinenci. Predavanje pri nas lepo napreduje. Veseli nas, da razume naše delo tudi mariborski oblastni odbor, ki je nakazal društvu v Murski Soboti razmeroma lepo podporo.

Ali je res vse zaman? »Novine« so opozarjale županstvo v Murski Soboti na res neznosen prah, a ni pomagalo nič. Sedaj pišejo zopet o naravnost ogromnem blatu. Potniki, ki prihajajo iz ostale Slovenije v Sobotu, se res čudijo, da trpi občina tako blatu v Kolodvorski ulici. Sobotu, ki se sicer modernizira, vse premalo pazi na svoje ceste. Ze zaradi tuje neredite nekaj v Kolodvorski ulici. Ni zadosti, če kamen navozite in ga potem kar v kupih pustite.

Koliko me bo pa veljal radio?

To je vprašanje, ki ga slišiš vedno najprej, kadar se razgovarjaš s človekom, ki se želi čim prej uvrstiti med abonente na radio. »Jaz ne ulegnem, da bi se sam podrobno bavil z vprašanjem, kako se sestavi radijski aparat, kako se montira, kje ga je treba prijaviti itd. Rad bi dobil človeka, ki bi mi kar kratko in točno povedal, za koliko mi postavi v sobo radijski aparat, in ga še sam prijavil na pošti, tako da jaz ne bom imel drugega dela kakor — plačati, nato si pa natakni slušalo na ušesa in poslušati, prav kakor n. pr. v gledališču nimam druge skrbi, kot da plačam — potem se pa ušesem in poslušam!«

Vsem tem bomo poskusili ustreči v naslednjih vrsticah. Povedali jim bomo, koliko stanejo razne vrste radijskih aparatov, kompletnih z montiranjem in z enim slušalom vred. Pripominjamo še to, da so v teh cenah popolnoma vračunani vsi stroški, celo — stroški za prijavo aparata pri poštni upravi.*

A. Nabavni stroški.

Začnimo z najcenejšim in najpogostejšim aparatom, s tako zvanim **detektorjem**.

Detektor stane kompleten z enim slušalom in z montiranjem vred od 300 do 500 Din (po kakovosti). Z visoko anteno poslušate nanj v daljavi 30—40 km od Ljubljane ne samo ljubljansko oddajno postajo, ampak tudi nekatere druge (zlasti Dunaj, Budimpešto in Milan), a samo, kadar Ljubljana ne oddaja, torej začasno v odmorih, in po pol desetih zvečer.

Za detektorjem pridejo po ceni razne vrste **enoelektronskih aparatov** z visoko anteno, ki stanejo kompletni (z montiranjem in enim slušalom vred) od 1000—1200 Din, kakršna je pač kakovost in trdnost. Pred detektorjem imajo enoelektronski aparati zlasti to prednost, da lahko poslušate z njimi do deset inozemskih postaj (poleg že omenjenih treh zlasti še Rim, München, Nürnberg in Katovice). Poslušati pa morete kakor pri detektorju le na slušalo, ne tudi na zvočnik.

Z **dvoelektronskim aparatom**, ki stane kompleten z montiranjem in z enim slušalom vred po kakovosti od 1500—1700 Din, poslušate že lahko do 30 inozemskih postaj, zlasti kadar Ljubljana ne oddaja. Poslušate lahko tudi na zvočnik, ki te stane še posebej 400—500 Din.

Trielektronskih aparatov je cela vrsta. Začnimo z najcenejšim! Ta je prirejen predvsem za sprejem ljubljanske postaje z zvočnikom in stane z zvočnikom vred 1600 Din. Zelo primeren je n. pr. za družbene dvorane in za gostilne, kjer želijo slišati predvsem domače besede in domačo glasbo. Kadar Ljubljana ne oddaja, se slišijo z zvočnikom tudi nekatere inozemske postaje.

Tisti trielektronski aparati pa, ki slišimo nanje lahko inozemske postaje brez ozira na to, ali Ljubljana baš oddaja ali ne, stanejo po kakovosti od 2000—4000 Din, zvočnik pa poleg tega po kakovosti od 400—1500 Din. Čim dražji je aparat, tem močnejše so sliši in tem bolj je selektiven. (Aparat je selektiven, to se pravi, da lahko poslušate nanj katerokoli postajo in da te ne motijo sosednje postaje, zlasti tiste, ki so ti blizu.) Pri cenejših trielektronskih aparatih te ob sprejemanju inozemskih postaj (slišiš jih lahko z izvrstnim aparatom do 50 ali 60, da tudi do 100!) rada moti ljubljanska postaja. Dostavljamo še to, da se trielektronski aparat dostikrat sliši tako močno, da lahko poslušate tudi večja družba brez zvočnika: položijo kar slušalo na mizo, pa bodo vsi slišali.

Štirielektronski aparati stanejo od 4000 do 7000 Din z zvočnikom vred. Njih selektivnost je zelo velika. Navezani niso na visoko anteno, ampak sprejemajo zelo močno tudi že z navadno sobno, boljše pa tudi z okvirno anteno in se radi tega lahko prenašajo iz prostora v prostor.

Imamo seveda tudi še dražje večielektronske aparate, ki pa za široko javnost ne pridejo toliko v poštev. Zato dostavljamo samo še to, da veljajo vse navedene cene samo za tiste, ki se ne nameravajo sami nič baviti s sestavo aparata, ampak hočejo kupiti povsem gotov in montiran aparat. Kdor pa zna sestaviti aparat sam, lahko kupi samo potrebuje. Pri tem prihrani kakih 20 odstotkov, morebiti tudi več, kakršen je pač aparat in kolikor pač hoče naročnik sam delati. Seveda lahko naročnik svoj aparat tudi sam montira, za kar dobi v prodajalni Radijske postaje potrebna navodila.

B. Obratni stroški.

Koliko pa znašajo obratni stroški?

Za detektorjem pridejo po ceni razne vrste je naročnina 25 Din na mesec, ki se plačuje vnaprej četrtletno. Ta taksa je torej enaka za detektor kakor za enoelektronski aparat.

K temu pa pridejo še stroški za vzdrževanje aparata.

V splošnem lahko rečemo: čim dražji je aparat, tem večji so tudi vzdrževalni stroški.

Izjemo dela — detektor. Pri tem nimamo namreč skoro nikakih vzdrževalnih stroškov. Vsako

* Te cene se nanašajo na aparate v prodajalni Radijske postaje, ki pa gotovo niso dosti različne od cen v drugih prodajalnah. Radijska postaja prijavi vsak aparat, ki je pri njej kupljen, sama poštni upravi in plača vse potrebne kolke, tako da nimajo abonenti s tem nikakih polov in stroškov.

leto ali pa tudi še manjkrat je treba izmenjati kristalček, kar stane kake 3 ali 4 Din. To so vsi stroški, ki jih imaš za vzdrževanje detektorja!

Pri eno- in dvoelektronskem aparatu pa moraš imeti eno ali dve elektronski. Za elektronsko pa rabiš dvojno baterijo: enodno in žarilno. Baterija traja kakih 6 mesecev. Takrat jo je treba izmenjati, kar te bo stalo vsakokrat kakih 150 Din. Na leto znašajo torej vzdrževalni stroški kakih 300 Din.

Pri aparatu s tremi ali več elektronski pa moraš imeti še akumulator, ki ga je treba polniti vsakih 4—6 tednov, kar te stane 10 do 20 Din. (Pri Radijski postaji 10 Din.) Na 4 ali 5 mesecev moraš izmenjati tudi enodno baterijo, kar te stane kakih 135 Din. V celoti znašajo torej vzdrževalni stroški 500 do 600 Din na leto.

Kaj si bom torej nabavil?

Na to vprašanje boš sedaj lahko odgovoril na podlagi dosedaj povedanega. Gotovo te mika prav posebno detektor, ki je tako nežno obziren do tebe ob nabavi in potem vse svoje življenje. Nič se ne obrabi, nič se ne postara. Slišiš pa vendar z njim to, kar te najbolj zanima: našo ljubljano Ljubljano. Poznamo ljudi, ki imajo velike aparate, a sedaj poslušajo skoro izključno samo Ljubljano. Tu nas vse zanima. Predavanja so primerna našim potrebam (in mnogo pohval je dobil naš radio baš radi bogatega programa predavanj!), najrajši poslušamo našo slovensko pesem — narodne pesmi nam nikdar ni dovolj, kaj šele preveč! Naši abonenti so sedaj podobni mamic, ki ima lastnega otroka ljubljenska, pa se vsaj nekaj časa ne meni za ves svet. Seveda če hočeš rabiti zvočnik, moraš kupiti aparat z najmanj dvema elektronskima.

Torej sedaj se pa odloči, kajti 28. oktober se bliža z jadrnimi koraki in hudo ti bo, če na veliki praznik slovesne otvoritve naše postaje še ne boš mogel biti z vsem našim narodom — eno!

Rabite Tungsram barium-elektronke

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 7. okt.: 10: Prens cerkvene glasbe z ljubljanske stolnice. — 15: Prens promenadnega koncerta godbe Drav. div. iz tiskovne razstave (v slučaju legega vremena). — 16:30: Predavanje o pomenu prebitja solunske fronte ob 10 letnici. — 17: Recitacije in pravljice. — 20: Pevski večer g. Janka, člana kr. opere. Prof. Janko Ravnik igra svoje kompozicije. — 21:30: Poročila.

Ponedeljek, 8. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. — 18:30: Nevarnost za zdravje šolske mladine, predava dr. Ivo Pirc, v. d. ravnatelj Hlg. zavoda. — 20: Spomin na dr. Kreka ob priliki obletnice njegove smrti, recitacija. — 20:30: Koncert vojaške godbe drav. div. obl. Vmes poje g. Gostič. Spored: 1. Smer: »Vilo Velebita« — koračnica. 2. Flotov: Uvertura k operi »Aleksander Stradella«. 3. Pokorny: »Iz Beograda i okolice« — srbske pesmi. 4. Thomas: Fantazija iz opere »Mignon«. 5. Abt: a) Z Bogom, modre oči! b) Ne morem te pozabiti. (Pesmi.) 6. Verdi: Bolero iz opere »Giovanna de Guzman«. 7. Novosad: »Gavota«. 8. Čerin: »Rasti, rasti rožmarin«, koračnica. — 21:30: Poročila.

Torek, 9. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 18:30: Členonogi, predava prof. Fr. Pengov. — 20: Pevski večer gđ. Majdičeve, čl. kr. opere. G. prof. Jeraj igra Beethovne sonate (vijolina, klav.) 21:30: Poročila.

Obiščite

me in čudili se boste izbornim radio-aparatom, izredno nizkim cenam in ugodnim plačilnim pogojem

RADIO ★ BAR
FRANC
LJUBLJANA, MESTNI TRG 5 - TELEFON 2407

Sport

Današnje nogometne tekme

Finale za poškodbeni fond. — Nadaljevanje prvenstvenih tekem.

Razpored današnjih nogometnih tekem v Ljubljani je naslednji: Na prostoru Ilirije odigrata ob 14. uri Ilirija in Svoboda zaključno tekmo za prehodni pokal, ki ga je razpisal LNP v korist sklada za nezgodno zavarovanje igralcev: približno ob 15.45 nastopita Hermes in Jadran k prvenstveni tekmi. — Na prostoru Primorja se odigrajo tri prvenstvene tekme in sicer ob 10.15 Hermes rez. in Jadran rez., ob 14. Primorje rez. in Sloven rez. in ob 16. Primorje in Sloven.

Službeno iz predsedstva LNP. V nekaterih srednješolskih zavodih ljubljanske oblasti je bilo pred dnevi objavljeno, da se dijaki prepoveduje igranje nogometa. Z ozirom na to so predstavniki sportskih organizacij podveli na pristojnem mestu potrebne korake ter dosegli, da se je ta splošna prepoved začasno ukinila. Nespremenjeno ostane pa v veljavi odredba, po kateri morejo ravnateljstva srednjih šol prepovedati posameznim gojenim sodelovanjem pri sportnih in telovadnih društvih, ako so njihovi učni uspehi nezadostni. — V zvezi z omenjeno splošno prepovedjo in po sklepu upravnega odbora LNP na seji dne 5 t. m. se tem potom pozivajo vsi klubi LNP, da v neprekačljivi roku 6 dni, t. j. do 12. t. m. pošljejo podsebu (!) direktno na naslov: Ljubljana, Krnskova ulica 3/II.1.) seznam svojih verificiranih nogometašev, ki obiskujejo srednje ali mešanske šole. Seznam mora imeti naslednje rubrike: Ime in pri-

Sreda, 10. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. — 18:30: Poljedelstvo, gozdarstvo, živinoreja in rudarstvo v naši državi, predava dr. V. Bohinje. — 20: Zabavni glasbeni večer: 1. Preleški večer: poje g. Zupce; 2. kupleti, poje g. Brandšteter; 3. Jazzband. — 21:30: Poročila.

Četrtek, 11. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Lasčina, poučuje prof. Iv. Grušen. — 18:30: O elektronskih, predava prof. Andrej. — 20: Koncert radio-kvarteta Ljubljana. — 21:30: Poročila.

Petek, 12. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Francoščina, poučuje dr. Stanko Leben. — 18:30: Vzhodnoslovenski in srednjeoslovenski hišni tip, predava dr. Stane Vurnik. — 20: Koncert g. Jare, vmes improvizira na klavirju g. Kegoj. — 21:30: Poročila.

Sobota 13. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 17:30: Liga narodov, predava dr. Pavel Breznik. — 18: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 18:30: Analitična pot v duševni svet, predava vseuč. prof. dr. Veber. — 20: Veseli prizori, izvaja ga. Gusta Danilova. — 20:15: Lahka godba Drav. div. pod vodstvom g. viš. kap. dr. Ceulina. Vmes pevski dueti, katere pojeja gđc. Pirčeva in Korencanova. — 22: Poročila.

Drugi programi

Nedelja, 7. oktobra:

Zagreb: 17 Plesna glasba. — 20 Prens opere iz gledališča. — Breslau: 11 katoliška služba božja. — 17.45 Romantika pošne vožnje v besedi in glasil. — 20.30 Slezki večer. — Praga: 12 koncert. — 17 Orkestralna glasba. — 19 Poljuden koncert. — 20 koncert Jarmile Novolna. — 22.20 Ciganska glasba. — Leipzig: 15.30 Zabavni koncert. — 19.30 »Samson«, oratorij (Händel). — 22.30 Plesna glasba. — Stuttgart: 14.30 Vokalni koncert. — 18 Simfoničen koncert. — 19.30 Schubertova glasba za kvartet. — 21.10 Orkestralni koncert; nato lahka glasba. — Bern: 20 komorni koncert kvarteta. — 21.10 Vokalni koncert. — Katovice: 15 Prens koncerta filharmonikov iz Varšave. — 20.30 Prens koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 16 Orkestralna glasba. — 19.30 koncert godalnega kvarteta: Schubertova glasba. — 21.30 Poljuden orkestralni koncert, nato plesna glasba. — Brno: 18: koncert: vokalna in orkestralna glasba. — 19 Poljuden koncert. — Rim: 21 koncert velikega sinfoničnega orkestra. — Langenberg: 18.15 Predavanje iz živalstva. — 19.45 Operna glasba. — 21.10 »Die Walküre« (Wagner). — Berlin: 12.10 Opoldanski koncert. — 15.55 Predavanje: Delo pri čelbelah jeseni. — 16.30 Orgelski koncert. — 17 Lahka glasba. — 20 Slavnostni koncert Zveze nemških komponistov. — 22.30 Plesna glasba. — Dunaj: 10.30 Orgelski koncert. — 11 Orkestralni koncert. — 16 Popoldanski koncert. — 19 Glasba dunajskih komponistov. — 20.05 »Končno samc«, opereta (Lehar); nato lahka glasba. — München: 16.30 »Meistersinger von Nürnberg«, opera (Wagner). — Milan: 20.50 Prens opere iz gledališča. — Budapest: 10 Cerkvena glasba. — 17.15 Poljuden simfoničen koncert. — 20.30 Odlomki iz opere »Aida«. — 22 Sportna poročila.

Ponedeljek, 8. oktobra.

Zagreb: 17 Lahka glasba. — 20 Koncert ograde glasbe. — Breslau: 16.30 Pestra glasba. — 19.50 Pregled o literaturi in umetnosti. — 21.10 Schubert: Maša, f-dur za soli, mešani zbor in veliki orkester. — Praga: 16.30 Koncert vojaške godbe. — 19 Koncert godbe na pihala. — 20 Vesel večer. — Leipzig: 15 Literarni pregled. — 16.30 Koncert. — 19.30 »Hoffmannove pripovedke«, fantast. opera (Offenbach). — Stuttgart: 16.35 Francoska operna glasba. — 19.30 »Mrtve oči« (d' Albert). — Bern: 20 Poljuden zabavni večer. — 21.20 Orkester. — Katovice: 18 Koncert iz Varšave. — 20.30 Večerni koncert. — Frankfurt: 16.35 Operna glasba. — 19.30 »Mrtve oči«, opera (d' Albert). — Brno: 19 Večerni koncert. — Langenberg: 20 Zborovski koncert. — 21 »Clavigor«, žaloigra (Goethe). — Berlin: 15.30 Zvezdnato nebo v oktobru. — 17 Koncert starejše glasbe. — 20 »Casanova« opereta (J. Strauß); nato plesna glasba. — Dunaj: 11 Koncert godalnega kvarteta. — 16 Popoldanski koncert. — 20.05 Koncert dunajskega sinfoničnega orkestra; nato plesna glasba. — München: 19.30 Zabavna orkestralna glasba. — Milan: 20.55 Prens opere iz gledališča. — Budapest: 12 Komorni koncert. — 17.45 Ciganska glasba.

Ako naj Vam **RADIO** nudi užitek
vsak dan, nabavite najmodernejši aparat **svetovno**
znane švedske znamke

BALTIC RADIO
STOCKHOLM.

Zastopnik za Slovenijo:

Iv. Bonač, Ljubljana,

Šelenburgova 5.

Telefon 2222.

Najboljši
sestavni deli,
zvočniki, slušala.

Telefon 2222.

I. Dolenc:

Krek - oče majniške deklaracije

Enajst let je že minulo od majske deklaracije in vsa javnost jo je stalno pripisovala Kreku, vendar se do danes ni nikomur posrečilo, da bi bil to stvar zgodovinsko ugotovilo. Bilo je to nekako ustno izročilo, ki ga je vsak poznal in vsak veroval; toda če si skušal prodreti do avtentičnega vira, ki bi ti bil to stvar potrdil kot lastno doživetje (tu so prišli v poštev predvsem člani nekdanjega Jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu), si pa navadno dobil odgovor, da se tiste stvari ne spominja več natanko. Podpisani sem se dvakrat lotil tega vprašanja in mu skušal priti do konca, a brez uspeha. Privikrat sem skušal ugotoviti očeta majske deklaracije v spisu: »Razvoj jugoslovanske misli pri dr. Kreku.« (Čas XX, 137—179.) Toda uspeh tozadavnega raziskovanja je bil, da »ne vemo, v čigavi glavi se je rodila misel, da naj se sploh poda kaka izjava.« (Str. 173.) Vendar sem pa že takrat sklepal iz dejstva, da se je očetovstvo majske deklaracije stalno in brez oporavanja pripisovalo Kreku: »Jaz si to avtorstvo, ki se je Kreku stalno prisojalo, težko razlagam drugače kakor s tem, da je bil bržkone Krek tisti, v čigar glavi se je rodila misel, naj se ob otvoritvi parlamenta poda deklaracija.«

Kar je bilo pred pičlimi tremi leti, ko je izšel omenjeni spis, še samo sklepanje, to lahko danes označimo že kot dokazano dejstvo, in sicer po zaslugi bivšega poslanca Franca Jakliča.

Ko se je namreč lansko leto praznovala desetletnica majske deklaracije, sem zopet zasledoval tozadevno pisavo naših listov in revij ter pazil, ali bodo morebiti spomini takratnih politikov prinesli kaj več jasnosti v to vprašanje. To sem storil tem rajši, ker sem bil povabljen, naj napišem za Koledar Mohorjeve družbe nekaj vrstic o majski deklaraciji. In zopet sem moral reči samo: »Kdo je stavil ta predlog, se do danes ni posrečilo ugotoviti. Naša javnost je od prvega početka pripisovala očetovstvo majske deklaracije dr. Kreku, ki je misel o združitvi južnih Slovanov širil vse življenje. Vendar pa se noben poslanec, s katerimi sem pozneje govoril, ne ve spominjati, kdo bi bil sprožil predlog, naj se poda taka izjava.« (Koledar 1928, 39.)

Baš te vrstice so pa bile povod, da se je Krekovo avtorstvo majske deklaracije avtentično dognalo. Bral jih je bivši poslanec dunajskega parlamenta pisatelj Fran Jaklič in mi je sporočil v pismu z dne 16. septembra 1928, da se spominja čisto natančno, kakor bi bilo to včeraj, da je ideja »majske deklaracije« Krekova. Nadlegoval sem bil namreč parkrat g. Jakliča z željo, naj bi opisal Kreka po svoje, tako kakor ga je gledal že od leta 1892, ko se je seznanil z njim in je bil Krek še kaplan v Ribnici. Na ta način bi dobili tudi opis mladega Kreka izpod peresa izobraženega sodobnika in pisatelja, videli bi velikega socialnega delavca v njegovih početkih javnega dela. Uspeh teh razgovorov z g. Jakličem je omenjeno pismo, ki sicer ne prinaša tega, kar je bilo prvotno predmet najinega razmotrivanja — morebiti to še pride — pač pa nekaj drugega, kar moramo označiti ne samo kot izredno važen prispevek za Krekov življenjski opis, ampak kar spada odločno tudi v zgodovino slovenskega naroda, da tudi v zgodovino naše države. Dobili smo vir, ki se natančno spominja na potek seje Jugoslovanskega kluba dne 29. maja 1917 in na Krekovo avtorstvo majske deklaracije. Tozadevni odstavek iz pisma se glase:

»V Vašem razmišljanju ob desetletnici majske deklaracije, priobčene v letošnjem

Angleški kamgarni

v najmodernejših vzorcih

Din 240—, 340—, 420—

Josip Šlibar

Ljubljana, Štari trg 21 (poleg Zalaznika)!

Koledarju, pišete, da se Vam do danes ni posrečilo ugotoviti, kdo je stavil tisti predlog. Pišete tudi, da se nobeden izmed poslancev, s katerimi ste pozneje govorili, ne ve spominjati, kdo bi bil sprožil predlog, naj se poda taka izjava. Naša javnost je popolnoma pravilno pripisovala očetovstvo majske deklaracije dr. Kreku in da ne boste tudi Vi več dvomili, Vam opišem potek tiste seje, ki mi je iz posebnega vzroka še tako v spominu, kakor bi se bila vršila včeraj, in le čudno se mi zdi, da se bivši tovariši ne morejo spominjati več, oziroma se nočejo potruditi, da bi spomin oživili. Gotovo pa je, da se še kateri tistih, ki jih niste vprašali, spominja prav tako živo kakor se jaz in Vam bo moja izjava potrdila.

Torej!

Dr. Krek in dr. Korošec sta bila že nekaj dni pred drugimi poslanci na Dunaju. Imela sta namen, prešludirati politični položaj in priti v stik s prijateljskimi skupinami poslancev.

Jako težka situacija, v kateri smo se nahajali vsled vojne zlasti Jugoslavi, je terjala složen skupni nastop jugoslovanskih poslancev. Brez posebnih predkonferenc se je konstituiral Jugoslovanski klub, v katerega so vstopili vsi na Dunaju navzoči poslanci. V prvi seji se je klub konstituiral in soglasno izvoljeni načelnik dr. Korošec je takoj poročal o vtiskih, ki jih je dobil z raznimi poslanci in zlasti s Čehi. Dr. Krek je njegovo poročilo izpopolnil in je povedal, da bodo Čehi podali takoj začetkom zasedanja posebno izjavo. Ni povedal, v kakšni smeri se bo tista izjava gibala, ker si po besedah njegovega informatorja Čehi še niso bili na jasnem. Dejal je dalje, da se bo zgodilo, da bodo tudi Hrvatje podali kako izjavo, kar se je zgodilo še vselej, kadar so se v zbornici podajale kake izjave. Tudi ako so bili Hrvatje v klubu — to smo tudi mi doživljali — so podajali državnopravne izjave v svojem imenu. Taki deljeni nastopi enega kluba pač niso kazali enotnosti in trdnosti kluba, kar dr. Kreku in morda še komu drugemu ni bilo všeč. Ako bi se bilo tudi tedaj zgodilo kaj takega, da bi del kluba podal kake izjave ob popolni pasivnosti drugega dela, bi v tistem usodnem času celo ne bilo prav, in da bi to preprečil, je predlagal dr. Krek, da kakor Čehi tudi Jugoslavi podajo svojo posebno izjavo. (Podčrtal priobčevalec.)

Klub je Krekov predlog soglasno osvojil in potem se je začel razgovor o vsebini izjave. Poudarjalo se je, da mora biti taka, da jo bodo mogli vsi jugoslovanski poslanci — obeh Srbov iz Dalmacije še ni bilo na Dunaju — podpisati. Do formulacije izjave v tisti seji ni prišlo; ugotovila se je le smer, v kateri se naj giblje, a v drugi seji so formulirano izjavo podpisali vsi navzoči poslanci in preden se je prečitala v zbornici, tudi oba Srba.

Glavna smer izjave je bila torej določena že v plenarni seji Jugoslovanskega kluba. Temeljna vsebina izjave ni nič novega; slične izjave so podali Slovenci bodisi sami, bodisi skupaj s Hrvati in tudi s Srbi že večkrat: dne 1. decembra 1870, 7. in 8. septembra 1902, ob aneksijski debati v kranjskem deželnem zboru leta 1908, 19. in 20. oktobra 1912. Ta stara zahteva po združitvi se je torej obnovila v zgodovinsko važnem trenutku. Za podrobno stilizacijo se je na predlog poslanca Jarca izvolil poseben odbor, v katerem Kreka ni bilo. (Če se prav spominjam, je takrat za malo časa moral nekam odpotovati z Dunaja.) Vendar je pa Krek, dasi ni bil član tega odbora, tudi pri stilizaciji majske deklaracije sodeloval v tako odlični meri, da bi brez njega deklaracije ne bili podpisali vsi poslanci. Tozadevne podatke nam je ohranil dr. Rybař v Nar. dnevniku z dne 3. oktobra 1925. Dr. Rybař je bil namreč član onega redakcijskega odbora in je predlagal dostavek, da se zahteva združitve južnih Slovanov »auf Grund des nationalen Prinzipes«, dalmatinski poslanec Prodan pa je zahteval utemeljitev zahteve po

združenju »auf Grund des kroatischen Staatsrechtes«. Zediniti se niso mogli. »Sele pred plenarno sejo je dr. Krek rešil to vprašanje tako, da je predlagal, naj se sprejme obenem sklicevanje na nacionalni princip in na hrvaško državno pravo, to poslednje zato, da zadovolji dalmatinske pravaše, ki brez njega niso hoteli podpisati.« (Dr. Rybař.) Krek je bil sicer odločno na istem stališču kakor dr. Rybař in je imel le pomilovalen smehljaj za dalmatinske pravaše Prodanovega tipa (Rybař), a njemu je prav primerno, da za nobeno ceno ni hotel dopustiti, da bi se radi stvari, ki je končno predrejenega pomena, posrečila glavna stvar.

S tem bi bilo torej dognano, 1. da je Jugoslovanski klub sklenil podati 30. maja deklaracijo na Krekov predlog, in sicer eno sa-

Dr. Fran Steinfelser, primarij kirurg. oddelka javne bolnice v Celju:

Konec Poljšakovega zdravljenja

(Uredništvo prepušča piscu popolno odgovornost.)

Poljšakovo zdravljenje raka se je končalo, kakor je vsak uvidevni zdravnik in vsak ne popolnoma zaslepljen lajik pravilno pričakoval od vsega početka, z žalostnim neuspehom.

Potrebno bi bilo pisati zdaj satiro, ki bi bila ljudsko neumnost, pa proti tej so se borili že stari bogovi zastoj. Cela zadeva je pa preretna in prežalostna radi dejstva, da morajo od nesrečne poljšakijade zapeljani lahkoverni in nerazodni bolniki v prerani grob. Smatram za svojo dolžnost, da pojasnim nazorno, kako je bilo sploh možno, da je škandalozno Poljšakovo mazaštvo zavzelo tak razmah.

Obstaja bolezen, imenovana epithelion, t. j. kožni rak svoje vrste, ki je med rakastimi obolenji najboljše narave in ki se zamore izlečiti, če pride bolnik le količkaj še pravočasno v zdravniško oskrbo, dobro in hitro, bodisi, da se izreže, bodisi da se rakasto staničevje uniči z žarečim železom ali jedkovinami, ki jih pozna medicina nebroj, na primer puhteca salpetrova kislina, triklorova octova kislina, lapis ali njegove koncentrirane raztopine itd., preparati arzenika, svinca, živega srebra in kopica drugih.

Če iz kakega koli vzroka ne maramo izrezati, je najboljša izžgati z žarečim železom, ker nam je podana na ta način možnost izžgati samo toliko staničevja, koliko je neobhodno potrebno, medtem ko je razjedanju jedkovin v staničevju težko določiti mejo in so povrh vsi preparati še strupeni in zmožni resno ogrožiti zdravje.

Izbral si je g. Poljšak medicinskemu registru že davno znani preparat. Zakaj ne? Poznam bolnike, ki so si kožnega raka sami izžgali z lapisom. Eden pa je uporabil z dobrim uspehom celo sredstvo, ki se v medicini, kolikor je meni znano iz literature, še ni upotrebljavalo v ta namen, namreč z nikotinom prepojene sline ali znani izcedek iz dna tobakovne pipe. Sploh pa si lahko izbere vsak lajik, ki zna čitati, iz knjige za kemijo ali terapijo sredstvo, katero hoče in si žge po mili volji. Omenim takoj, da so ta sredstva za pravega raka na dojki (prsih), želodcu, črevesih, maternici itd. neprikladna in nesposobna.

Izbral si je torej lajik medicini znan preparat. Moj bolnik z izcedkom iz pipe je vsaj deloma iznajditelj in bi na vsak način zaslužil, da pride njegova slika v časopise in da ga obiščejo poročevalci časopisov.

Komedija se torej začne. Zapoje se slava in hosana, gospod X. je znašel sredstvo proti raku, poročevalci časopisov skupaj, senzacija, epohalno, sliko iznajditelja v ovekovčanje v časopise s pipo vred in ostrim izcedkom. Izcedek se naj patentira, pipa se sme pušiti po gotovem od iznajditelja odobrenem ključu, zgradi se naj sanatorij in tovarna za pipe, svinec in smolo, od nekritičnih in lahkovernih kapitalistov, ki imajo pri dvomljivih podjetjih še vedno premalo smole, že leti denar skupaj, človeštvo je rešeno. Poskusi se pričnejo na ljudeh na isti način kakor na miših, kunčih in morskih svinjah, ker zakon v Sloveniji vse to dovoljuje.

Vi drugi zdravniki pa, ki hočete kritično preiskati pipo in njeno blagodejno vsebino, ki hočete neovrgljivo in sigurno dognati, če ta preparat res ozdravi raka, sarkom itd., dajte mir! Vi ste nevoščljivi, da je iznašel lajik pipo, ki je epohalnega pomena za človečanstvo in ker prepovedujete pušenje, ste sovražniki pipe. Povejte raje, kako se zdravi rak na maternici pri miših, potem šele smete pogledati pod pipin pokrov, pod kojim se spozna z vso sigurnostjo, če še tiči rakasta bolezen v organizmu.

Smešno, kaj ne! Po taki logiki ste vendar slastno hlatali skoro celo leto, sedaj se Vam pa zdi smešna.

Iznajdba pa mora dobiti znanstveno podlago, iznajditelj radi zdravniška potrdila, da zamore zatrobili s poudarkom v strmeči svet, da je ozdravil raka. Tudi med zdravniki so žalibog nekritični lahkovrneži, ki se požurijo, da dvignejo »odrešenik« človeštva na stol nevenljive slave.

Po zakonu je dovoljeno zdraviti samo zdravniku, napeljava električnih, vodovodnih vodov je iz umljivih razlogov dovoljena samo tozadevemu koncesioniranemu podjetniku, izvrševati odvjetniške posle je dovoljeno odvjetniku itd. Rad bi poznal odvjetnika, ki bi dal zakonitnemu pisarju v svrhu reklame bobneča spričevala in potrdila, da zna gospod pisar X. izdelovati krasne pogodbe, obložnice itd. ter bi ustanovil z njim zakonito pisarno.

Taka komedija se zamore uprizoriti kljub vsem jasnim določbam zakonov samo v medicini.

Isti humbuk kakor glede raka je uprizoril g. Poljšak tudi glede drugih v časopisih že zadostno premetlih obolenj, lupusa,

mo, nedeljeno izjavo v imenu vsega kluba, in 2. da je v kritičnem položaju, ko bi se bila skupnost izjave razbila radi različnih nazorov o temelju, na katerem naj se zahteva združitve, premostil ta nasprotja z diplomatsko potezo, da je prišlo v deklaraciji oboje naziranje do izraza, tisto, ki se je zdelo Kreku pravo, in tisto, ki se mu je zdelo v izjavi bržkone samo »potrebno zlo«.

Tako bi bil torej pojasnjen postanek majske deklaracije precej v podrobnostih in Krekovo avtorstvo je pač nesporno ugotovljeno.

Dr. Ukmar Polde okr. zdravnik v Ljuti

se preseli z 10. oktobrom iz Koblerjeve hiše v Oblakovo. — Sprejema stranke od 9—12 in v polpitanjskih urah do 6 zvečer.

psoriasis, ekzem itd., glede zadnjih samo s to razliko, da niso tako podžigala in fascinirala, kakor teater z rakom.

Ko je bila psihosa napačno sugeriranih ljudskih mas na vrhuncu, je bila vsaka pametna beseda bob ob steno. Pismeno in ustmeno se je nasvetovalo pristojnim oblastem, da naredo za ljudsko zdravje kvarnemu škandalu konec z energično gesto, pa makar z zapornom ali pa z zastraženjem Poljšakovega doma z žandarjem.

Da bo slika popolna, še omenim, da so romale medtem množice zaslepljenega ljudstva z vsemi mogočimi obolenji k »dr. Poljšaku«, vplivni gospodje pa so se trudili z uspehom onemogočiti vsako protiakcijo. Bolniki so znali na pamet časopisne slavošpeve ter so se čutili že zboljšane, še predno so videli gospoda Poljšaka. Uspešna akcija gosp. primarija dr. Černiča v Mariboru in oblastnega mariborskega odbora pa je še vsem v spominu. Kritikuje se sedaj, da je oblastni odbor sploh dovolil, da ordinira mazač v javni bolnici, da je to protizakonito postopanje itd. Moje mnenje pa je, da je mariborski oblastni odbor ravnal glede dovoljenja najpravičnejše, ker bi se zadeva drugače še dolgo ne razčistila, ljudem oči še dolgo ne odprle, žrtve zaslepljenega ljudstva bi bile še številnejše. V objavi oblastnega odbora pogrešam samo pasus, ki bi klical gospoda Poljšaka na odgovor zaradi varanja uradov, saj je vsako tako varanje vendar kaznjivo.

Grozne posledice poljšakijade hočem pojasniti vsaj na enem konkretnem slučaju.

Gospa K. je prišla v decembru 1927 k meni v ordinacijo s trdo majhno bulo na levi dojki. Na njeno željo sem ji povedal diagnozo, da je rak, da je pa vsaka malodušnost brezpredmetna, ker je rakasto obolenje pri njej v početku, v takem stadiju, da je po hitro in hitro izlečenje potom radikalne operacije s sigurnostjo pričakovati. Isto so ji povedali na kliniki v Zagrebu. Določila sva dan za operacijo čez dva dni, Gospa K. pa ni prišla, zvedel sem pa kmalu, da jo je prevzel gosp. Poljšak v eksperimentiranje. Slika, ki jo nudi danes po triletnem »lečenju« uboga žrtev, je direktno pretresljiva. Cesar ni ugonobil rak, je razjedlo Poljšakovo mazilo tako temeljito, da vidimo dandanes namestu dojke velikansko, razsežno, z gangrenoznimi krpami pokrito rano, rak pa gre neovirano dalje ter sedi že trdno na prsnem košu. Po kojega krivdi je zamudila sigurno operativno pomoč, mora biti vsakemu, tudi najvnetejšemu Poljšakovemu propagatorju jasno. Zločin vpije do neba. Zaslepljeno ljudstvo, če še sedaj ne sprevidi, ti ni pomoči. Višek drznosti in naltolcevanja pa je trditev gospoda Poljšaka in njegovega konzorcija, da smo mu mi zdravniki bili nevoščljivi.

Če bi bila došla gospa K. ali kdor si bodi k operaciji, bi ji od srca radi pomagali in bi se veselili uspeha. Povejte mi pa, kakšen gmoten dobiček oziroma izgubo bi imeli zdravniki, ker ni prišla. V vsakem slučaju je naša plača vsakega prvega v mesecu enaka.

Da poročam o slučaju odkrito, se iz humanih razlogov ni potrebno prav nikomur razburjati. Pacientinja sedaj ne čita časopisov, ker ima od njih baje ravno zadosti, noben človek pa po mojem mnenju ne more biti tako surov, da bi ji nesel to prijavo. To so strašne posledice brezvestnega zapeljivanja.

Vsem poročevalcem časopisov pa tole: Bil sem vedno mnenja, da se zavedajo svoje svete naloge, da uporabijo svoj veliki vpliv, ki ga imajo na javno mnenje, v dobrobit manjšinskega naroda. V kolikor so žalili naš zdravniški stan, jim vsi zdravniki odpuščamo, drugo jim pa naj odpusti ljubi Bog.

Sili nam zdravnikom še mnogo pod pero, pa naj svet ve, da nismo ne škode, ne osvete željni. Pa tudi iz nesreče se mora človek učiti; v to naj poslužijo naslednje vrstice.

Rakasto obolenje na dojki je prav pogosto. Nič strahu, nič malodušnosti, blage žene! Ko zapazite malo zadržilo v prsi žele ali njeni okolici, majhno tvorbo, ki žalibog na veliko nesrečo ne povzroča navadno niti najmanjših bolečin, se podajte nemudoma v kirurško oskrbo. V začetnem stadiju Vas ozdravi radikalna operacija sigurno in trajno. Bog dal, da bi imelo človeštvo za vsako tako nevarno obolenje enako sigurno sredstvo. Čakati, da se bolezen raznese preko mej tehnične operativne možnosti, je samomor, navažati ljudi k čakanju pa grozna brezvestnost ali celo kaj hušjeja.

Brezvestna, nesrečna, prokletstva vredna, zaslepljevalna, škandalozna poljšakijada je končana, Slovenija za blamažo bogatejša. Da je moralo biti ravno lepo Celje pozorišče te komedije, me jezi. Bilo bi vendar bolje, da se je vse to dogodilo v Ameriki. Za nadaljnja dejanja popisane tragikomedije pa bodo določila primeren kraj in torišče oblasti.

kal udeležiti tudi ženske. Dejal je, da bodo najbrž Wightmanov pokal prelevili v nekakšen Davisonov pokal za ženske. Glede Karla Koželuha beremo sedaj, da si ni čevljev strgal, temveč da le ni imel na njih nobenih trnov, da mu je drselo ter da jih je zato rajši sezul in je bos igral. Glej »Slov.« od 8. t. m.

Tam smo navedli tudi najvažnejše nogometne tekme. Ponovimo na kratko: Rusija-Dunaj 2:0, Rusija-Stajerska 2:2, Rusija-Vöslau 8:2, Švedska-Nemčija 2:0, Bartya-Slavija 2:0, Slavija-DFC 6:0, Sparta-Viktoria 4:0! Pridenemo: Rapid-Viktoria v tekmi za srednjeevropski pokal 3:1, in pride Rapid v finale. Po zgledu tega pokala bodo ustanovili najbrž tudi Baltski pokal, za katerega se bodo borile Švedska, Norveška, Finska, Danska, pa tudi Anglija in Nemčija. Nič ne beremo o Latviji, Litvi in Estoniji. — Anglija se bo najbrž povrnila v Fifo. — Sparto se za drugo polovico oktobra povabili v Turčijo; beremo o odškodnini 4000 dolarjev. — Danes se borita Avstrija in Ogrska; od dosežanih 61 iger jih je dobila Ogrska 26, Avstrija 22, 13 iger je bilo neodločenih.

Nurmi v Pragi ni mogel dobiti vseh tekmecev, so jim dali prevelike ugodnosti; za 2000 m je porabil 8:44.6. Iz Nurmičevih dohodkov, ki tečejo v blagajno finske lahkoatletike zveze, bo zgradila ta zveza nov stadion. V Angliji gredo glede amaterstva tako daleč, da atleti ne smejo pisati v časopise članov o lahkoatletiki. Francoza Martin in Ladoumègue sta za potovanje na Japonsko zahtevala precejšnje vsote, kot odškodnino za zgubljen zaslužek, Martin na primer 7000 frankov; ker jih ni dobil, se ni hotel odpeljati, in ko je Lad. videl, da M. ne gre, tudi on ni šel. Zato so ju diskvalificirali, kakor smo že pisali. Na neki tekmi je porabil Martin za 500 m 1:04, nov. fr. re-

kord. Lohwe pa ne teče več, temveč igra nogomet; pa saj mora tam tudi teči. Drug Anglež, Ferris, je porabil za maratonsko razdaljo samo 2 uri in 33 minut. Okoli sveta hoče teči neki Džadek začel je tek v Berlinu. — Nov avstrijski rekord v metu kopja je napravil Umfahner, 59.80 m. Kivi je tako kot Hirschfeld stalno v dobri formi; diskos je zaludil zopet enkrat 46.78 m daleč. — Olimpijka Williamsa je povabila kanadska vladna, da si skupaj z materjo ogleda na državne stroške vsa kanadska mesta. Povsod mu pripravljajo velike sprejemne svečanosti.

Tam v Kanadi so plaval v jezeru Ontario na 3½ milje, zmagal je mladi Young; gledavcev 200.000. — Rademacher bo prišel v Tokio 10. oktobra; startal bo 13.

Da je prevozil Vanderstuyft na kolesu v 1 uri 122.771 km, smo pisali v »Slov.« 5. t. m. — V Lausanne (Švica) je prevozil kolesar Amstein v 9 urah 294.845 km, v 12 urah 390.470, seveda brez motorne vožnje.

Angležinja Scott je vozila 48.5 km z avtomobilom tako hitro, da bi dalo to na uro 184 km; nov ženski avtomobilni rekord. — Caracciola je v Antverpu na Mercedes-Benzu 5000 ccm prevozil v 1 uri 194.594 km.

Še hitrejši kot avto je aeroplan. Anglež Arey Creig je vozil s hidravionom 483 na uro. Njegova rojakinja Heathova se je dvignila v aeroplanu 8600 m visoko, ženski višinski rekord.

Tunney se je poročil. Še bo boksal: gl. »Slov.« od 6. t. m. Routis je premagal Canonerija v 15 rundah po točkah. Italijanski velikan Canera se je s Thomasom, 35 kg težim, seveda kar igral; v 3. rundi k. o. Pa on ni kriv; saj so mu drugi tekmeči izbrali.

Več tuči!

Verska nestrpljivost

Dejstvo je, da poskušajo nasprotniki katoliške cerkve ožigosati cerkev kot nestrpljivo. Versko nestrpljivost bi kaj radi označili kot posebno znamenje katolicizma. Od časov francoske revolucije dalje se ponasajo njeni sinovi in cerkvi sovražne struje ter stranke, kakor da so prinesli človeštvu versko strpljivost ali da če že niso njeni povzročitelji verske tolerance, da so vsaj njeni pravi zagovorniki in zastopniki.

Vprašanje o verski strpljivosti ali toleranci je v življenju modernega katoličana važno, saj prihaja katolik ob modernem prometu ter gospodarskem in kulturnem vrvenju v vedno pogostnejši stik z drugoverci. Jasnosti v tej zadevi je katoličanom posebno potrebna v deželah, katere so versko mešane. Tudi za nas Slovence je postalo to vprašanje pomembnejše, odkar imamo novo državo, saj živimo v isti državi skupno z drugimi verami in so nekatoški državljani številčno močni. Toleranco imamo le za hudo, pravi Avguštin. Ako potrpiš s kakim mnenjem, to mnenje ni naše. Če smo strpljivi do vere, ta vera ni naša. Prenašamo jo, trpimo jo, ne preganjamo je, ne sovražimo je, ogibamo se maščevanja nad njo. Verska strpljivost stalno, mirno in potrpežljivo, brez jeze, maščevanja in preganjanja trpi druge vere. Ta strpljivost je več vrst. Posameznik goji osebno versko strpljivost, cerkvena oblast cerkveno in državna gosposka državljansko ali politično.

Osebna verska strpljivost.

V krvi mučencev prvih stoletij je izšlo valovanje krščanstva s svojo notranjo silo zmago svobodi vesti. Kristjan niti na zupaj ni priznal rimskih bogov. Tako je veljalo tedaj, tako velja za katoličana danes. Njegovo versko prepričanje mu je nedotakljivi biser, ki ga ima in niti na videz ne zataji. Katoličan ne more biti versko brezbrizen, verski indiferentizem nima mesta v njegovem prepričanju. Toda, čeprav katoličan ve, da je resnica le ena in da zmoti ne more biti nikdar resnica, čeprav mora svoje versko prepričanje braniti tudi do smrti, pa vendar pozna tudi dolžnosti verske strpljivosti do drugovercev. Sovražite samo pregreho, ljudi ljubite! Ta Avguštinov klic je katoliško načelo. Krščanska pravičnost nareka katoličanu, da spoštuje osebno svobodo in osebno nedotakljivost in da zato ne sega po nasilnih sredstvih. Krščanska ljubezen ga uči ljubiti vse ljudi, tudi pogan in nekatočane, tista ljubezen, ki vse prenese in potrpi, ki je potrpežljiva in dobrotljiva krščanska ponižnost, ga spominja človeške zmotljivosti in ga navdaja z nezaupanjem do sebe. »Prepričanje je edina pravila pot, ki jo more misel ubrati, da dobi vpliv na misel drugega.« To je zapisal katoliški jezuit-učjenjak Vermeersch. Katoličanu je vzor Kristus. Kristus je občeval z vsemi, bil je popustljiv do skrajnosti, a brez vsake mehkušnosti, šel je v hišo farizejevo in cestinarjevo, potrpežljivost in krotkost sama sta ga bili, pa je v svoji pridigi jasno in do ločno hodil za svojim ciljem, s srčno besedo in dobroti je budil v srehi čut odgovornosti in dobro voljo, vse njegovo delo pa je ozarjala ljubezen in skrb za duše. Pravi katoliški apostol deluje povsod s polnostjo strpljivosti (Vermeersch). Od prvih stoletij pa do danes katoliška dobrodelnost piše stoletno pričevanje, da je prava strpljivost nekaj pristno katoliškega. Saj govori menda dovolj jasno katoliška karitas po velikih mestih in misijonskih deželah. Prava verska strpljivost je »ena najlepših čednosti, posebno če jo čuva močno versko življenje brezbriznosti in če prijazno obnašanje izvira iz ljubezni in ne upogljivega čuta pravičnosti (Pohle).« »Le pri človeku, ki je navdušen za dobro in resnično, je toleranca znamenje moči in more biti čednost. Je čednost, če izvira iz plemenitih nagibov, če jo obvladuje načelna zmerenost, če je prosta strahu in bojazljivosti in ji modro vladata pravičnost in ljubezen (Vermeersch).«

Kaj pa strpljivost cerkve.

Cerkev se jasno zaveda svojega zvanja, da je stebler verske in pravne resnice. Ako bi cerkev ne čuvala te resnice in ako bi cerkev ne varovala ustrojstva, ki ga je prejela od Kristusa, bi cerkev prenehala biti Kristusova cerkev. Kot učenica in voditeljica vere in verskega življenja mora obsediti zmoti za zmoti. V verski resnici in pravni zapovedi mora biti cerkev neizprosna. Tu popuščanje ni mogoče. Odtod odločni katoliški: Non possumus! Ne moremo! Kakor vsaka družba, tako mora tudi cerkev čuvati svoje edinstvo. Zato ji pač nihče ne more zameriti, če kvarne, nepokorne ude izobčuje iz svojega občestva. Isto delajo vendar vse družbe, tudi moderne države. Cerkev pa vendar ostane cerkev, katere prvi apostoli so šli kakor ovce med volkove. Cerkev je vesoljna, zato pozvana, da osvaja narode zemlje, toda ne z mečem, ampak z resnico in ljubeznijo. Ona hoče vernikov, ki vstopajo v cerkev iz prepričanja. V vero ni nikogar siliti, poudarja sv. Avguštin. Veliki Akvinez se pridružuje: Poganov in judov ne smemo nikakor spreobračati s silo; zakaj vera je stvar volje. Karola Velikega je zaradi nasilnega spreobračanja Saksoncev posvaril učeni Alkuin: Vera je stvar proste volje, ne sile, zakaj, kako moremo siliti koga, da veruje, česar vendar ne veruje?

Cerkev se zaveda, da ni le učiteljica resnice, ampak tudi glasnica krščanske, vse obsegajoče ljubezni. Zato ima srce tudi za drugoverce. Za preganjanja Judov so bili papeži, ki so spoštovali sami in učili druge spoštovati svobodo vesti Judov. »Nasledniki sv. Petra so si šli v čast, da so ščitili Jude zoper krivice (dr. Graetz).« Da omenimo najnovejši čas! Pij XI. je imel srce za razkolno in boljševisko Rusijo in klical na pomoč gladujočim. Benedikt XV. v svojem velikem trudu in delu za polajšanje vojskega garja, ali je odrekal svojo pomoč trpečim drugih ver?

Ravno pravi!

Kdor bi pa gledal le povrhu, kako je slovensko svobodomiselstvo dolžilo v novi državi naš narod in njega zastopstvo verske nestrpnosti in prenapetosti in fanatizma, ta bi si mislil, da je ono edini zastopnik miru in slogi tako potrebne verske strpnosti. V znanem predlogu na ministrstvo prosvete P. br. 3412 z dne 24. aprila 1925 — podpisanem od dr. Baltiča in dr. Pestotnika, da bi se prepovedalo šolski mladini sodelovanje pri Orlu, se seveda stara pesem o verski nestrpnosti iznova ponavlja. V uradnem aktu se uradno Orlu očitajo tendence verske nestrpnosti in izključne katoliške konfesionalnosti. Orli sejejo kot agitatorji po vaseh seme plemenskega sovraštva in verske nestrpnosti. Sadovi vzgoje po kongregacijah so verska nestrpnost in neznosni fanatizem. V resnici pa je ravno ta uradni akt dokaz največje nestrpnosti, ki sploh označuje slovensko laživosvobodomiselstvo. Velja pač tudi za naše kraje: Pač mnogi kažejo danes pod zastavo tolerance tako brezmejno nestrpljivost, kakor je katoliška vera in resnica nista nikdar izvajala (Vermeersch).

Judje

IV.

»Vodilna vloga judov.«

Casopis »Der nationaldeutsche Jude« je citiral pred kratkim izrek grofa Coudenhove-Kalergija: »Za (bodočo) Panevropo si želim mešano raso evropskih in negroidnih plemen. Voditelji naj bodo judje, kajti blagohotna Previdnost je darovala Evropi novo aristokratsko raso judov.«

Med judi živi stara tradicija, da so posebno izvoljeno ljudstvo. Saj Talmud, ki je bil judom skozi stoletja večja avtoriteta kot pisana božja postava, jasno uči, da je med judi in drugimi narodi po božji volji ista razlika kot med svetim in posvetnim, med lučjo in temo, med nedeljo in tednom.

Po Talmudu pride dan, ko bodo vsi usuznjeni Izraeliti, ko namreč pride Mesija. Prevzeti duševno vodstvo vseh paktetov, ki razgibajo svet, je judom nekam prirojena potreba. V 18. stoletju je plehki racionalizem ustvaril duševno podlago za dobo »prosvitljenosti« in liberalizma, to je onega sistema, ki je uči polno osvoboditev od vseh tradicionalnih vezi v kulturnem, moralnem in političnem oziru. Jud Moses Mendelssohn velja kot eden prvih filozofov te dobe in je služil Lessingu kot vzor za »Nathana«.

Judje so prevzeli tudi važno vodilno vlogo v literaturi. Judovski feljtonski slog, ki »smehi vse, kar je resnega, s plehkimi dvotipi in žrtvuje vsebinjo in moralno blesteli obliki«, je pridiral stari krščanski slog, v katerem se je izražala aristokracija duha. Tipično vlogo je imel v tem oziru Heine, ki je oblatil s svojim sarkazmom vse krščanske tradicije. Brezdomovski judovski feljtonisti so usilili Nemcem »leineja kot drugega najboljšega lirika«.

Nadler toži v svojem letos izišlem IV. zvezku »Literaturgeschichte der deutschen Stämme u. Landschaften«, da so Nemci prišli pod duhovno vodstvo judov.

Zlati časi so prišli za judje z dobo liberalizma. Meščanstvo Evrope se je borilo za gesla francoske revolucije, enakost, svobodo, bratstvo. Judje so to konjunkturo hitro izrabili za se. Povsod v Evropi so se odpravili tekoni 19. stoletja izjemni zakoni glede judov, ravno v smislu onih gesel. Judje so postali enakopravni Francozi, Nemci, Angleži judovske konfesije. V posebnih zakonskih določbah dolga stoletja vzakonejo in vreden antisemitizem je bil odpravljen. Vprav v dobi cvetenja liberalizma so se judje polastili veletrgovine, svetovnega gospodarstva, bank, borz in kredita, pa tudi najvplivnejšega časopisa. Pod judovsko egido se je moderno časopisje razvilo v bolestne oblike senzacionalnega, brezvestnega, vse kulturne panoge obvladajočega žurnalizma.

Proti liberalizmu oz. iz liberalizma se je rodil kot navidezna reakcija socializem. Izmisliła sta ga dva juda Karel Mordechaj (Marx) in Feist Wolfsohn (Lassalle). Nemški socializem so vodili judje: Singer, Liebknecht, Kautsky, Ledebour, Lewy, Herzfeld, Cohn, Cahen, Rosenfeld, Bernstein itd. Med avstrijskimi voditelji se odlikujejo judje Viktor in Fric Adler, Seitz, Ellenbogen, Pick, Deutsch, Austerlitz, Bauer, Breitner itd. Saj so ravno ti judje zavzeli v uradništvu Arbeiter-Zeitung in v politiki prva mesta.

V Rusiji je v boljševiški vladi med približno 900 vladnimi organi in komisariji in gospodarskimi svetovi in uredniki bilo nad 700 judov v začasnih letih.

Presenetljiva je vloga judov v fašistični Italiji. Ni hotel fašizem zlomiti moč protinarodne-

ga judovstva? Toda Finzi in Samuel Bellini sta bila med voditelji fašizma. V italijanski zbornici sedi 34 židov poslancev, v senatu 24 židov senatorjev v diplomatski službi je 40 židov uradnikov, na italijanskih univerzah baje 840 židov profesorjev.

Judje v akademskih poklicih.

Odstotek judov je po evropskih zahodnih deželah minimalen. V Italiji 50.000, v Franciji ne veliko več, na Ogrskem 6 odstotkov. Toda odstotek judov v gotovih akademskih poklicih je izredno visok. Po vojni je prišla iz Rusije in Poljske prava invazija židov v zahodne države. Vsak jud napenja vse sile, da spravi svojega sina v višji socialni položaj. Poljedelstvo, nižje obrti (mizarstvo, čevljarstvo itd.) mu smrdijo. Ali v trgovino, industrijo, finančna podjetja ali v višje šole! Preplavljajo torej univerze in zasedajo posebno branšo zdravnikov in odvetnikov. Neverjetno se nam zdi, če bremo, da znašajo odstotki na Dunaju judovskih zdravnikov 80 odstotkov, odvetnikov 84 odstotkov, v Berlinu judovskih zdravnikov 52 odstotkov, odvetnikov 61 odstotkov, v Brnu judovskih zdravnikov 63,6 odstotkov, odvetnikov 71,6 odstotkov itd. itd.

Najhujše morda ječi pod judovskim jarmom Ogrska. Po odstotkih je bilo judov v celi Ogrski ob razsulu 1920: v trgovini 51,8, med tiskarji 57,1, med žurnalisti 42,4, med odvetniki 45,2, med zdravniki 48,9, med trgovskimi uslužbenci 67,5 odstotkov. Pri nekaterih večjih

Za duha in srce

Slovenska pesem med severnimi Slovani

Ze drugi v letošnjem letu.

Tokrat so se slovenski pevci odločili za drugo največjo slovensko državo, republiko Poljsko. Dolga pot ne more ustrašiti pevca idealista, da ne bi izvršil svoje kulturne misije, da ne bi zadostil svojim iskrenim narodnim čustvom.

Prvič stopa slovenski narod s svojo pesmijo med velike brate na severu in presrečen slučaj je, da se je to zgodilo ob desetletnici našega in poljskega osvobodjenja. Ako smo do sedaj zamujali prilike, da se zblizamo in bolj spoznamo tudi z brati, od katerih nas ločijo druge države in narodi, je prav, da speshmo to popraviti sedaj, ko smo se Slovani združili v lastnih narodnih državah.

Da je pesem najprimernejše sredstvo, ki nam pripomore do čim prejšnjega in popolnejšega zblizanja, ni treba utemeljevati. Pesem, posebno še naša pesem je ona iskrica, ki vname čustva in srea, da zagore in postanejo nekak motor za vzvišena in praktična dejanja, ki vodijo h končnemu, čim tesnejšemu združenju velikih in malih slovenskih narodov.

80 članov pevskega zbora Ljubljanske Glasbene Matice je odpotovalo v nedeljo (30. sept.) z brzim vlakom proti Dunaju v dveh udobnih vozovih Pullmanovega sistema, katere jim je ljubeznivo stavilo Ljubljansko železniško ravnanstvo na odredbo naše vlade za celo dolgo pot na razpolago. Na kolodvoru so se od Matičarjev poslovili številni pevci ljubljanskih pevskih zborov in znanci ter jim želeli mnogo uspeha. Tudi v Mariboru so se na kolodvoru zbrali tamkajšnji pevci, zlasti člani Matice Mariborske in Drave in se ljubeznivo poslovljali od Matičarjev. Kljub pozni uri so poljskati slovenske pevce tudi na dunajskem kolodvoru zastopniki Slovenskega krožka z g. Gabersčkom na čelu ter jim srčno pržili roko, želeli jim vsestranskega uspeha. V Bfcelavi smo prestopili na bratska čehoslovaška tla ter mimo Pterova nadaljevali pot do Mor. Ostrave, kamor smo prispeli v zgodnjih jutranjih urah 1. oktobra.

Kako smo bili ljubko presenečeni, ko smo v žrni Moravski Ostravi, na skrajnem severu Moravske, začeli na kolodvoru v pozdrav slovenske glasove naših Slovencev, ki žive tu kot soproje vidnih in vplivnih javnih funkcionarjev ter preskrbele vse potrebno za počitek od dolge vožnje utrujenih pevcev. Zvečer se je vršil v Narodnem divladu koncert, ki je v vsakem oziru uspel nad vse pričakovanje. Domači pevci so se postavili na odru na naši levi ter zapeli efektivno Smetanovo »Venec«, na kar je pevski zbor Glab. Matice zapel češko, slovsko in našo himno. Navdušenje za našo pesem je raslo od točke do točke ter priklopilo pri naših narodnih do vrhunca. Mnoge točke je moral zbor ponavljati. G. Hrubadu in pevsem je bilo poklonjeno obilno sveže cvetje, občinstvo se nikakor ni moglo ločiti od naše pesmi. Splošno zahteva vsa javnost ponovitve koncerta, kar pa najbrže iz tehničnih ozirav ne bo mogoče izvesti.

2. oktobra zjutraj smo za Bohuminom stopili na poljska tla. Kakor na vseh prehodih državnih mej, nam tudi tu niso delale poljske obmejne oblasti najmanjših stitnosti. Druge uniforme, drug jezik, toda ista slovenska uslužljivost, prijaznost in priznana poljsko kavalirstvo. Vreme žal jesensko: solnce pokuka za moment izza oblakov, katere podi po nebu prava galska burja, vsuše se zopet dež, mraz, kakor v Vseh svetih. Vse to nas ni zanimalo, ko smo na predmestju staroslovskega Krakova na svoji desnici opazili Kopee s spomenikom Kečinszka, pred seboj pa mesto samo s številnimi zgodovinskimi cerkvami in zgradbami. Na kolodvoru nas je pričakovala velika množica z vojaško godbo na čelu. Ovacije so se polegale, ko smo se ustavili v kolodvorski okrašeni čakalnici, kjer nas je pozdravil v krasnem govoru predsednik Zveze pevskih zborov krakovske oblasti g. Filipčič, na kar so zapeli združeni krakovski pevski zbori našo himno in še eno pesem v naš pozdrav.

Priznati moramo, da smo se malce bali nastopiti v razvajanem Krakovu, kjer se vrši letno do 200 umetniških koncertov in je občinstvo najmanj tako razvajeno kot Ljubljana. Ko pa smo v krasni dvorani Starega Teatra zagledali pred seboj polno hišo elitnega občinstva, ki je burno pozdravljalo nastopajoče pevke v pestrih narodnih nošah in ko smo s poljsko himno preizkusili nedosegljivo akustiko koncertne dvorane, nam je naenkrat prešla vsaka bojazljivost. Navdušenje je doseglo že takoj v začetku take dimenzije, katerih nismo bili vajeni preje in se dajo primerjati le z onim v Prazi. Izvajanje programa pa je bilo v resnici precizno in ob vsestranski pozornosti izvajajočih. Odlično občinstvo je zahtevalo, da se posamezne točke ponavljajo, vsled česar se je koncert raztegnel do pol 11 ponoči. Zboru so bili poklonjeni pred pričetkom drugega programa krasni buketi in venci iz svežih rož ter dragocene albumi. Po odpeti zadnji točki programa nas občinstvo dobesedno ni pu-

listih so bili skoro večinoma judje. Pomislimo, da ne gre za mesta, ampak za celo deželo. Ogrska je spoznala silno nevarnost za nadaljnji obstoj krščanske ogrske individualnosti in je vpeljala a univerzah za dijake numerus clausus: to se pravi proporcionalno število dijakov po narodnosti, recimo judovskih dijakov ne sme biti nad 6 odstotkov.

Judovska žurnalistika je zagnala velik hrup in začela vpiti o svobodi, o mračnjstvu itd. Toda Ogrsi so šli preko tega kričanja Izraela in so omejili število judovskih dijakov.

stilo z odra, toda pred nami je še dolga pot preko Katovic, Poznanja, Varšave in Čenstohove, zato smo se morali držati začrtanega načrta.

Kako zanimanje je na Poljskem za našo pesem, priča dejstvo, da je dospela številna pevska deputacija iz Lwowa v Krakov na koncert, ko so zvedeli, da smo radi dolge poti morali črtati Lwow iz svojega turnejskega programa. Ta deputacija je posredovala pri krakovskem vojvodi (veliki župan) g. Ludevitu Darowskemu, da priredi naš zbor tudi v Lwovu svoj koncert, kar pa najbrže ne bo mogoče izvesti.

Kako smo dobrodošli in kako je užgala naša pesem ljubeznive Krakovčane, naj omenim, da smo od glasbenih krogov dobili povabilo, da na povratku priredimo v Krakovu še en koncert. Najvplivnejši in največji poljski časopisi prinašajo o Slovenceh in Jugoslaviji obširna poročila in slike naših krajev.

Danes je ogled zanimivosti Krakova in soljaren v Vieliczki. Vodstvo je prevzel iz ljubeznivosti docent na tukajšnji univerzi naš rojak g. dr. V. Mole, dr. Hešič in drugi naši prijatelji ter domačini. Žal je v tem nekdanjem centru poljske države in še sedanjem kulturnem središču Poljske nakopičenih toliko zgodovinskih dragocenosti in zanimivosti, da si moremo ogledati le nekatere najvažnejše. O teh pa na drugem mestu.

Krakow, 3. okt. 1928.

I. G.

K fašistovski politiki »Jutrove« glasbene kritike

Veliko je našemu kulturnemu razvoju že škodil nacionalni šovinizem, ki nam silna odurjuje nemško kulturo. In to v času, ko so se politične razmere med nami in Nemci temeljito predrugačile, v času, ki na kulturnem polju misli izrazito mednarodno, v času, ki strogo loči Bismarckov bajonet od Beethovne vsečlovečanske umetnostne vrednote!

Obžalovanja vredna je bila po vojni literarna gonja neklih zgrešenih nazorov zoper nemško glasbo pri nas; v zvezi z zakulisnim rovarjenjem je ustvarila atmosfero, da so se bali izvajati nemško glasbo pri nas, kdor pa se jo je drznil izvajati, je dobil s koloni! Samo dvakrat smo po prevratu čuli nemške muzike pri nas in obakrat smo se osmešili z več ali manj surovimi opombami, ki jim sistematično daje goriva »Jutro«. G. Lajovicu, ki je »nazgal« preteklo sezono uboge dunajske »Singerknaben«, se je po koncertu berinskih simfonij pridružil že g. L. M. S., ki je svoj referat 26. pr. m. v »Jutru« zaokrožil v takem tonu, da se ni čuditi, če nas baje sedaj menijo Nemci javno razkricati za skrajno nekulturni narod in se mordačevati nad Jugoslavlani v Berlinu, kakor se namiguje.

Bil je to umetnostno najboljši koncert poleg onega Češke filharmonije, kar smo jih čuli po prevratu v Sloveniji, to je mnenje vseh objektivnih ljudi. G. L. M. S. pa je storil v svojem reicratu vse, da zmanjša učinek koncerta. Ze program mu je »poljuden«, »ljudskokonzertni«, malenkost mu je bila očitati Regerju (!) neinvencioznost, Straufu »skurilnost« in še Cajkovskemu v tej nemški družbi »napihnjeno zunanjo efektivnost«. S tako sodbjo se menda strinja le deset ljudi na svetu, kljub vsej sugestiji »Jutra«. Dirigenta pa, enega prvih v Nemčiji, je »pogledal s kritičnim očesom«, mu odvzel »nimbo« in takoj je revež imel vse razvade in navade... pozerskih kapelnikov starejšega kova izza dobe slavnih avstrijskih in nemških vojaških orkestroval! To ni samo razžaljenje naroda in stanu, ampak tudi moštirski eksempel neobjektivne kritike. Dalje: »Vihtel je pest, prevačal se z vihrajočimi krajci fraka in simulirani temperament... Vse to je »videle« le g. L. M. S. in nihče drugi; tako stvarnih dirigentov je malo in tolikih umetnikov kakor je bil g. dr. Kunwald. Pač pa bo vsak v kritiki g. S. videl na prvi pogled, da je pisana z izvenumetnišnim merilom, krivična in v takem tonu, da more le škodovati našemu ugledu v tujini.

Gonja zoper Nemce od strani izvestnih krogov pri nas pa se ne zdi zgolj »nacionalistovska«, nego da pohaja tudi iz malenkostnih egocentričnih nagibov. Ni prav, da imajo aranžma koncertne sezone zgolj koncertni izvajalci v rokah. Sprito naših izredno suhih koncertnih sezon, sprito tega, da smo čuli po prevratu le dva slovistična inozemska orkestra in skoraj nobenega zbora evropskega slovesa, sprito tega se zdi, da... prirejavalci nimajo posebnega interesa na tem, da bi dočili Slovence v roke absolutno merilo umetnosti, zakaj potem bi domači umetniki zgubili svoje »nimbe«... Torej, tujec ne sme k nam, če pa pride, pa s koloni!

(Kar se pa tiče »Berinske filharmonije«, je to greh reklame s strani Matice. Pri nas nismo tako glupi, da bi slepo ploskali naslovom, kakor trdi g. L. M. S., slavni bombardar Beethovna. Če se hoče o tem prepričati, naj priredi svoj koncert pod firmo Pariške filharmonije!)

Sveta življenje in vrvenje

Modri plin

O priliki poizkusnih poletov novega Zeppelinovega zrakoplova so listi pogosto omenjali »modri plin« (Blaugas), ki je topot prvič služil kot gonilna snov. Ta plin je zaenkrat še velika tajnost. Ve se le to, da ga izdelujejo v Augsburgu in da je približno enako težak kakor zrak. Domnevajo pa, da gre za aethylenki plin z enostavno kemično formulo C_2H_4 . Aethylen je plin, ki nastaja pri suhi destilaciji premoga, lesa in drugih organskih snovi; to je del našega svetilnega plina in spada med pline, ki gore s svetlim plamenom. Na vsak način pa je poraben tudi kot gonilna snov za eksplozivne motorje.

Prednost modrega plina za zrakoplovstvo je predvsem v njegovi teži in v njegovem razmerju med porabno toploto in težo. Če istovestimo modi plin z aethylenom, tehta kubični meter samo 1.25 kilogram, torej nekaj malega manj nego kubični meter zraka, ki tehta 1.293 kg. Kurilna vrednost kubičnega metra modrega plina pa znaša 14.300 toplotnih enot, dočim znaša kurilna vrednost bencola v isti teži samo 12.500 toplotnih enot. Ze v tem se vidi prednost plina nasproti tekočemu kurivu; kajti vsaka količina kurivnih snovi, ki jih vozi zrakoplov s seboj, zahteva primerno množino nosilnega plina. Zeppelin, ki uporablja kot nosilni plin vodik, potrebuje za vsak kilogram kuriva približno 0.87 cbm vodika.

To pa ni edina ne največja prednost tega plina. Važnejše je tole: Med vožnjo postaja obremenjenost zrakoplova v isti meri manjša, kakor izgoreva kurivo. Da se izravnava razlika med nosilnim plinom in bremenom in ohrani zrakoplov vso svojo vodljivost, je treba od časa do časa izpuščati dragoceni nosilni plin. Pri tem gre za ogromne množine plina. »ZR III«, predhodnik sedanjega »Zeppelina«, je na svoji vožnji v Ameriko porabil okroglo 23.000 kg bencina in 1300 kg olja za mazanje strojev; za izravnavo teže je moral izpustiti približno 24.000 cbm vodika, kar pomenja znatno podražitev obratnih stroškov.

Če se pa kot gonilno sredstvo uporablja plin, ki je skoraj enako težak kakor zrak, postane stvar čisto drugačna. Kajti porabljeni plin se more nadomestiti enostavno z zrakom, izpuščanje dragega nosilnega plina odpade. V tem je glavna prednost modrega plina. Neko množino tekočih kurilnih snovi bo pa »Zeppelin« tudi poslej vozil s seboj, ker ima v njih pripravno in koristno težino, ki je za ohranitev čim večje vodljivosti vedno potrebna; kajti v slučaju potrebe mu tekočega kuriva ni treba izmetati, marveč ga v gonilne svrhe pokuri.

Vendar pa ima modri plin tudi svojo slabo stran. Kakor za vsak plin velja tudi zanj, da je njegov pritisk odvisen od toplote: Čim večja toplota, tem večji pritisk. Zunanji toplotni vplivi bi torej mogli biti zrakoplovu nevarni. Toda tej nevarnosti se je vedno lahko ogniti s tem, da se množina plina primerno zmanjša in tako zmanjša tudi pritisk. Na vsak način pomenja modri plin za zrakoplovstvo nov napredek.

Radio v službi volivnega boja

V Ameriki se bližajo predsedniške volitve. Oba nominirana kandidata, Hoover za republikansko, Smith za demokratsko stranko, vsak s svojim štabom, sta že sredi septembra nastopila vsak svojo agitacijsko turnejo. Še pred par leti so bila le večja mesta tako srečna, da so na lastna ušesa lahko čula, v kaka nebesa jih bo ta ali oni kandidat popeljal, ako mu v obliki glasovnice naklonijo svoje zaupanje. Vsi drugi so se morali zadovoljiti z mrtvimi govori, ki jih je časopisje isti ali vsaj drugi dan razposlalo na vse kraje od Atlantika do Pacifika. Sedaj je ta metoda volivne kampanje v Ameriki že zastarela. Pri tokratni volivni kampanji, ki jo je Hoover-jeva skupina otvorila 15. Smithova pa 18. septembra, igra glavno vlogo radio.

Pred otvoritvijo kampanje sta obe stranki vse potrebno aranžirali, da bo vsak republikanec in vsak demokrat lahko doma v postelji poslušal, kaj vse bo v slučaju zmage naredil prvi, kaj drugi predsedniški kandidat. Če bi bile vo-

litve tako okrog sv. Jakoba, bi Smithu ne bilo treba veliko agitirati. On je »moker«, Hoover pa »suh«. Kdo bo v taki vročini in žeji tistega volil, ki mu hoče z vodo, in še to večinoma slabo, žejo gasiti. Sedaj pa, ko je po pratiki pasjih dni konec, utegne uspeti Hoover, čeravno ne samo radi vode. Hooverja bodo volili zato, ker se jim od njega kot kandidata kapitalistične stranke obeta več dela in zaslužka. A s tem ni rečeno, da Smith nima upanja. Tako resnega protikandidata, kakor je Smith, vsaj po vojni republikanski kandidat še ni imel. Običajno »slamnato« glasovanje, aranžirano po »New-York American« in Hearstovem časopisju, je v primeroma jako ugodno izpadlo za Smitha. Rezultat se glasi: Hoover 246.566 glasov, Smith 232.109 glasov. Pri zadnjih volitvah sta si stala nasproti: republikanec Coolidge 139.771, demo-

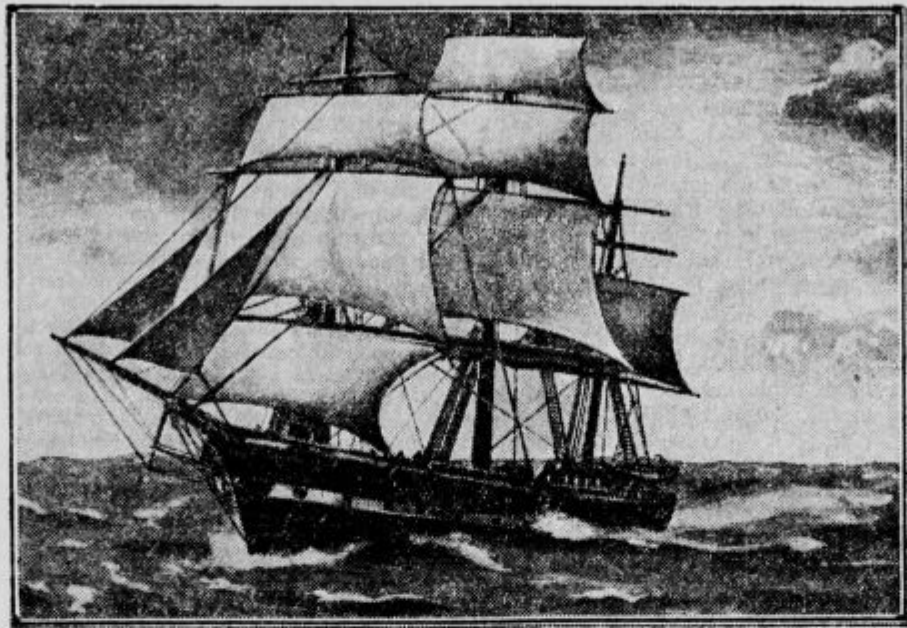

Banket na čast dr. Marinkovića v Parizu, ki ga je priredil grški ministrski predsednik Venizelos.

krat Davis 38.280. Če se Smith še po radiu malo bolj prikupi, utegne poraziti nasprotnika.

Pa ne samo govore obeh predsedniških kandidatov bodo vsi volivci naenkrat poslušali, ampak tudi govore agitacijskega štaba, moškega in ženskega. Obe stranki imata takozvane politične radio-večere, na katerih nastopajo govorniki obeh volivnih štabov. Za one pa, ki imajo predpoldne bolj čas, pa tudi dopoldanske radio-agitacijske govore.

A pri sedanji volivni kampanji jim je radio še nekaj posebnega omogočil. Agitatorji obeh strank tudi hkrati nastopajo v medsebojni politični debati. Za to je določen vsak petek zvečer od 8.30 do 9.30. Pod predsedstvom kakega uglednega moža se zbero zastopniki obeh strank, vsak s svojim določenim govornikom.

Jadrnica »Deutschland«.

ki je 15. okt. 1848. otvorila prekomorsko plovbo hamburške družbe »Hapag«. Jadrnica je imela 20 kajut in prostora za 200 potnikov ter je spadala med velike ladje svoje dobe.

Vsak govornik ima 20 minut časa za govor in 15 minut za pobijanje dokazov svojega nasprotnika. Za predmet govorov so določena preča sporna vprašanja ameriške politike in ekonomije, kakor n. pr. farmersko vprašanje, vprašanje zunanjih zadev, brezposelnosti in kajpada — prohibicije. Tako publika oba zvona naenkrat sliši.

Tej agitaciji na debelo potom radija, bo tri tedne pred volitvami sledila agitacija na drobnino. Za obe stranki bo radio noč in dan v obratu. Demokratska stranka je za radio-kampanjo votirala 510.000 dolarjev, republikanska kot kapitalistična pa seveda še več. Kakor se iz tega vidi, bo radio politični veleagitator bodočnosti. Doslej so imeli to vlogo časnikarji oz. časniki. Odkar je radio na pohodu v politično areno, jih čaka ista usoda, kakor konja in kočijaža pred avtomobilom in šoferjem. S. M.

Če zverine obole

Zvinozdravstvo v zverinjaku ni lahka reč. Saj se je treba najprej dobro zavarovati proti zobem in krempljem, s katerimi se tudi bolna zver brani proti vsakemu ožjemu stiku s človekom. O tem imajo bogate izkušnje v sloviti Hagenbeckovi zoološki vrtovi v Stettingen v Nemčiji. »Ill. Tierzeitschrift« poroča:

Če je treba operirati leva, tigra ali medveda, vržejo živali močno vrv okolu vratu in ene prednjih nog ter jo tako potegnjejo k omrežju. Potem zvežejo vso žival s pasovi in polože ob omrežju tako, da je bolno mesto brez ovire dosegljivo. Nato živinozdravnik izvrši operacijo.

So pa še drugi načini za operativno negovanje zveri. Tako spravijo n. pr. bolno žival v vozek zaboj, v katerem se ne more gibati. Zopet druge živali seženejo z lesenimi drogovi v tesen kot in zastavijo tako, da se ne morejo ganiti. Potem jo zgrabijo strežniki, jo z največjo naglico vržejo na tla, pokrijejo z desko in sedejo nanjo, tako, da se zver ne more gibati.

Splošna narkoza s kloroformom ni uporabljiva, pač pa omamijo živali s tem, da jim dajo piti kloralhidrat; nekatere živali se seveda branijo take pijače. Slone, ki imajo zelo radi alkohol, omamijo s par litri ruma. Slon leže nato na trebuh in trdno zaspi. Potem ga z lahkoto zvežejo in operirajo. Vendar se omama vselej ne posreči in potem je operacija nevarna stvar. Kakor znano, je pred kratkim slon v zoološkem vrtu v Rimu živinozdravniku, ki ga je hotel operirati, usmrtil.

Inteligentnejše živali so človeku navadno

Nova klavnica v Lyonu, velja kot najpopolnejša moderna zgradba svoje vrste.

V dveh ~ treh vrstah

Svetovalna razstava v Chicagu 1933. O priliki 100 letnice, odkar obstaja mesto Chicago, se bo vršila velika svetovna razstava, za katero se že esedaj delajo priprave. Mestna občina in država prispevata v ta namen 300 milijonov dolarjev. Palače, ki jih zgrade za razstav-, bodo imele stalen značaj in bodo povabljeni na sodelovanje najslavitejši arhitekti sveta. Posebno zanimivi bodo oddelki posameznih narodnosti, ki prebivajo v Chicagu. (Čehi so že izvolili svoj razstavni odbor.) Razstavni prostor bo obsegal 4.000.000 m².

Uspehi pamiške ekspedicije. Ruski in nemški raziskovalci so v pamiškem visokem gorovju ugotovili ogromen ledenik, ki leži vspešno z gorovjem od severa proti jugu ter se steka v ledenik Fedšenko. Ledenik je dolg 70 km in je drugi največji na svetu. Ekspedicija je na podlagi svojih raziskavanj napravila natančen zemljevid in zapadnem pamiškem ozemlju.

Mrlič na strehi železniškega vagona. Čevljarski pomočnik Maks Sadegger se je hotel peljati brez železniškega listka ter je v Innsbrucku zlezal na streho nekega vagona. V zgornji Innski dolini je prišel med vožnjo v dotiko s 15.000 voltov močnim električnim tokom, ki ga sežgal v oglje. Truplo so našli slučajno šele tretji dan.

S Zeppelinom v Ameriko. Zeppelin odpluje v Ameriko najbrže že v torek. Razen posadke bo imel na krovu še 16 drugih oseb, med temi zastopnike raznih državnih oblasti, 5 poročevalcev in 4 potnike — Američane, ki s vračajo v Ameriko; voznina bo znašala za potnike po 3000 dolarjev za osebo. Zrakoplov vzame s seboj za približno 120 ur kuriva, dalje 500 kg poštnih pošiljk in 12.000 pisem.

Dolly ne podeduje ničesar. Sin kanadskega milijonarja sira Mortimera Barnett-Davisa je lani proti očetovi volji poročil kabaretno igralko Rosie Dolly. Sedaj je sir Davis umrl; v oporoški določbi, da sme njegov sin razpolagati do svoje smrti s polovico njegovega premoženja, po sinovi smrti pa pripade tudi ta del ostalim dedičem.

Roparski napad v vlaku. Na vožnji iz Hamburga v Leipzig je mlad človek napadel trgovca Demetrija Serra, ki se je vozil v II. razredu, in ga oropal. Serra je imel še toliko moči, da je potegnil za zasilno vrvice, nato pa se onesvestil. Ropar je skočil z drvečega vlaka in si zlomil obe nogi. V njegovih žepih so našli roparjevo uro in listino.

Ovadb proti grofici Auersperg. Grofica Valerija Auersperg na Dunaju, ki ima v Ziersdorfu svoj mlin, je nakupila za par tisoč šilingov žito, ga dala umleti, vzela na moko veliko posojilo, nato pa moko skrivaj prodala. Za žito in v plačilo posojila ni dala niti šilinga in na terjatve izjavila, da nima nikakih sredstev. Upniki so proti grofici vložili ovadbo na državno pravdnishstvo.

Na smrt obsojeni morilec za raziskavanje lepre. Morilec Kirstein v Rigi je bil na lastno prošnjo pomiloščen pod pogojem, da mu v svrhu raziskavanj vcepijo bacile lepre. Dosedaj je to prvi tak slučaj v Evropi.

Avstrija kot dedič. Bivši predsednik tržaške trgovske zbornice baron Reinelt je ob svoji smrti leta 1900. zapustil užitek svojega premoženja svoji ženi pod pogojem, da po njeni smrti dedujejo vse premoženje avstrijski javni dobrodelnici zavodi: zdravilišče Alland, Rdeči in Beli križ itd. Sedaj je umrla tudi baronica Reinelt in avstrijska država je podedovala 834.000 šilingov (6.672.000 Din).

»O ti strela, moje najboljšo vino piješ?«
»Ali naj bo to odpoved?«
»Da, in na mestu!«
»Potem izpijem do dna.«

Bolgarski kralj Boris, ki pravkar slavi 10letnico svoje vlade.

Gospodarstvo

Kranjska industrijska družba sklicuje za 26. t. m. ob pol 13 v Kred. zavod v Ljubljani izredni občni zbor; dnevni red: Sklepanje o otvoritveni zlati bilanci tvornice na Bistrici v Rožu v zvezi z izvedbo sklepa o ustanovitvi d. d. za tvornico na Bistrici. — Kakor znano, ima Kranj. ind. družba na Bistrici v Rožu (Koroško) žičarno, v kateri izdeluje žičnike in pletene vrvi iz žice (posestvo meri 195.122 m²); ima svojo hidroelektrično centralo, zgrajeno 1907. Že svojčas je bilo sklenjeno (istočasno s prodajo škedenjskih plavžev) ustanoviti poseben d. d. za ta obrat. Sedaj že poteka h koncu doba za zlate bilance v Avstriji, zato mora podjetje to izvršiti. Da pa bo lažje obratovalo, se osamosvoji z ustanovitvijo d. d. v okviru avstrijskih zakonov. Varovano bo pri njej isto lastniško razmerje delničarjev kakor pri KID, torej delničarji KID dobe delnice nove družbe v istem razmerju, kakor imajo delnice KID. V bilanci KID je bilansirana posest na Bistrici z 34.775 Din. Obseg podjetja je razviden iz bilance za 30. junij 1926: vsa aktiva 524.000 šilingov.

Neposredni davki. Državni dohodki od neposrednih davkov so znašali v avgustu 177 milj. (proračun 139 milj.). Skupno so znašali dohodki od neposrednih davkov od 1. aprila 1928 do 31. avgusta 1928 630 milj. (proračun 697 milj. Din, lani v istem času 581 milj. Din).

Konkurs je razglašen o imovini Jospa Koširja, trgovca v Mariboru; prvi zbor upnikov 12. okt., prijaviti do 15. nov., ugotov. narok 29. novembra.

Hvalevredna je delavnost
Vašega potnika: vsak dan
obišče 20 interesentov. —
„Slovenec“ je pa še delav-
nejši in more pokazati še
večje uspehe; vsak dan se
oglasijo pri 20.000 inte-
resentih. — Informirajte
se v Informatnem oddelku
„Slovenca“ v paviljonu na
Miklošičevi cesti poleg
Uniona.

Borza

Dne 6. oktobra 1928.

Devizni promet je bil ta teden znaten: naj je bilo 6 borzanih sestankov. Skupno je znašal 24.6 milj. Din napram 15.84, oz. 17.9, oz. 14.4 milj. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je bilo ta teden v devizi Curih, potem London in Dunaj. V izpremembah tečajev je omeniti popuščanje Berlina, Londona, Dunaja in Prage, uvrstitve pa se je zlasti koncem tedna deviza Trst; vse to je v zvezi z gibanjem tečajev na curiški borzi.

Tržišče vrednostnih papirjev ne beleži ta teden nikakih znatnih izprememb. V bančnih papirjih ni bilo dosti prometa; tako je bil na primer v četrti samo 1 zaključek (v Jugobanki), v petek 2, v torek 2, v sredo 3. Tečajji so ostali neizpremenjeni. Uvrstila se je le Narodna banka. Tudi v industrijskih papirjih ni bilo dosti prometa: tako je padel n. pr. v četrti samo 1 zaključek v Zagrebu (Slavonija po 4 Din). V petek so bile zaključene Vevče po 109, 110 in 111 s čvrsto tendenco. Oslabela pa je v petek Drava radi vesti, da s švedskim posojilom in zakupom vžigalnice monopola ne bo nič. Tendence za državne papirje je bila ta teden slaba. Dočim so 7% inv. pos. in agrari vzdržali svoje tečaje, je vojna škoda popustila v teku tedna v Zagrebu od 439—440 na 436.50—437.50, v Belgradu pa od 438—439 na 435.50—436.50. Zagreb je torej vedno dražji od Belgrada za 1 Din pri kom. Promet ni bil znaten, razen v petek, ko je radi popuščanja prišlo do večjih realizacij v Zagrebu. Indeks vseh državnih papirjev je v teku septembra narasel od 48 na 48.81 (% nominala), pa je še treba vpoštevati, da je v septembru zapadel kupon 7% inv. pos. v znesku 3.50 Din in je v tečaj prilepil tudi ta kupon bil višji kakor prejšnji mesec.

DENAR.

V današnjem borznem prometu se je uvrstil tečaj Trsta od 297.90 na 298.20, tudi Praga se je vrnila na svoj stari tečaj 168.77. Promet je bil prav znaten: samo Curiha je bilo zaključenega 12.000 frankov. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah: Trst, Newyork in Amsterdam (v manjših količinah).

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

6. oktobra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 5. X.
Amsterdam	2278.50	2284.50	2281.50	—
Berlin	1354.75	1357.75	1356.25	1356.—
Bruselj	—	790.95	—	—
Budimpešta	—	993.30	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	799.85	802.85	801.35	801.14
London	275.68	276.48	276.08	—
Newyork	—	56.94	—	56.94
Pariz	—	222.60	—	222.40
Praga	168.37	169.17	168.77	168.72
Trst	297.20	299.20	298.20	297.90

Belgrad, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 7.9985 do 8.02275, London 2756.8—2754.8, Newyork 56.83 do 57.03, Pariz 221.60—223.00, Praga 168.97 do 169.17, Trst 297—299.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana, Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prastedion 920 den., Kred. zavod 175 d., Vevče 105 den., Ruše 265—280, Stavna 56 den., Šešir 105 den.

Belgrad, vojna odškodnina 437.50—439. 10. 443.56, 12. 448.50—449.50, 7 odst. inv. pos. 85 do 85.50, agrari 55.25—55.50.

Lesni trg

Slovenski lesni trg je prav živahen. Povpraševanje iz inozemstva je znatno. Dočim je prej kupčijo zelo oviralo pomanjkanje vagonov, je so-

daj vagonov dovolj na razpolago. Zopet pa smo čuli pritožbe, da sedaj ne sprejemajo nekatere postaje naročil na nove vagona, da tako izkrežejo manjše potrebe in relativno večje kritje. Nadalje se lesna trgovina pritožuje nad počasnim potovanjem vagonov. Tako vozijo vagoni iz Ljubljane do Sušaka radi prenatrpanosti proge cele 3 do 4 tedne. Svoječasno smo poročali, da je poleti stalo veliko žag, te pa sedaj večinoma zopet obratujejo.

Ta teden smo bili od več strani opozorjeni, da hodijo po deželi razni nakupovalci lesa, ki niso trgovci in kupujejo les po vseh mogočih cenah, ki so pa seveda take, da so samo v škodo producentom. Tako prodajajo producenti blago franko meja, ne da bi poznali železniške in carinske tarife. Posebno se svari pred takimi spekulativnimi sklepi pri izvozu neobdelanega lesa, zlasti bukovih hlobov.

Kakor smo že uvodoma omenili, je povpraševanje živahno. Poročali smo že o velikih zaključkih bukovih pragov holandskih dimenzij; ni pa še prišlo do zaključkov v hrastovih pragovih. Ob tej priliki ponovno tudi opozarjamo producente na nove naše dimenzije železniških pragov, katere smo že objavili. Zadnje čase je bilo mnogo zaključenih na ljubljanski lesni borzi tudi drv (bukovih), vendar se proti pričakovanju cene niso uvrstile. Sedaj notirajo drva fko nakl. post. 18—20 Din. Ker so bile zaloge tramov že popolnoma izrpane, so jih producenti začeli na novo izdelovati, ker je zanje veliko povpraševanja. Cena zanje je 230 do 250 Din nakl. post. Tudi filerje in bordonale so začeli izdelovati ponovno. Filerji notirajo 250 do 270 Din fko nakl. post. Vedno znatno je povpraševanje za brzojavne drogove (bor, smreka in jelka), ki dosegajo fko Sušak 330 Din in lanfine. Povpraševanje je tudi za deske, vendar blaga primanjkuje. Italijanske železnice so nakupile večje količine nežamanskih hrastovih pločev za izdelovanje vagonov; ne gredo pa več podnice, njih produkcija je precej popustila zaradi šikan pri prevzemanju blaga. Veliko povpraševanje je za hrastove frize vseh dimenzij, ki notirajo 900—1000 Din, kakor tudi za parjene bukovine.

Danes je bilo na ljubljanski borzi zaključeno: 3 vag. meterskih in 2 vag. razrezanih drv. Tendence je neizpremenjena.

Najfinjša bučno oljivo olje liter Din 22—
kakor tudi namočeno obojenko
se vedno dobi pri tvrdki S. JURJE, Dunajska cesta 7.

Žitni trg

Vedno bolj se uveljavlja naziranje, da bodo visoke cene koruze povzročile močan dvig cen za pšenico. Trgovci v produktivnih krajih so skoro popolnoma ustavili ponudbo, producenti sami pa so zaposleni s poljskimi pridelki, vsled česar ni dovolj blaga na tržišču. Bačke pšenice ni mogoče dobiti niti po 253 Din, sremska pšenica je sporadično na ponudbo po 252.50 Din nakladalna postaja. — Kuptiča počiva. — Koruza je zmerom čvrstejša in se sklepajo že terminske kupčije z laplatsko koroza za vojvodinske lupece. Po tem skoro nerazumljivem in abnormnem pojavu sodeč, je pričakovati za koroza še višji cen in zato se je začelo zadnje dni tudi pri nas večje povpraševanje po laplatski korozi. Zanimivo je, da notira stara bačka koroza 320—322.50, umetno sušena 295 Din, času primerno suha pa za januar 290, za maj 300 Din, vse bačka postaja. La Plata koroza pa velja danes za mesec oktober (november) december 295 Din, Postojna tranzit, jugoslovansko ocarinjena, — Oves notira vključ skrcenem povpraševanju še vedno 250 Din bačka postaja. — Cena za mlevske izdelke je neizpremenjena, boljša moka notira v Vojvodini 265—270 Din. Tudi v ostalih produktih ni zabeležiti spremembe.

V Ljubljani notirajo:

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., dob. prompt., plač. 30 dni); pšenica bač. 78—80 kg 2% 292.50—295, okt. 297.50—300, nov. 305—307, moka 0 g 430—435, rž 73—74 kg uz. bl. 295—297.50, oves bač. 275—280, koroza 347.50—350, laplatska 310—312.50, ajda dom. 300—305, ječmen bač. 305 do 307.50. Zaklj. — Tendence čvrsta.

Novi Sad, Pšenica: bač. gr. bč., bč. pot. 250.50 do 252.50, bn. pariteta Vršac 245—247.50, sr. 250 do 252.50. Ječmen: 295—300, pol. 280—290, pol. ban. 298—300. Oves: bač. sl. 245—250. Seno: bč. post. 115—117.50, bos. post. 102.50—107.50. Koruza: 815—820, nov. dec., jan. 257.50—267.50, 3.—4. 282.50—287, 2.—5. 290—295. Filol: 890—850. Moka. 00 gg 355—365, št. 2 335—345, št. 5 315—325, št. 6 265—275, št. 7 240—250, št. 8 200—210. Otrubi: bč. v j. vr. 182.50—187.50, bn. v j. vr. 180—185.

Promet: 20 vagonov pšenice, 1 koroze, 12 moke, 1 ječmena, 1 ovas, 2 otrobov.

Hmelj

Nürnberg, 4. oktobra. Hmeljski trg je nadalje miren. Dovozi in promet so majhni pri blačenih cenah. Za tranzitni hmelj je še malo povpraševanja; zadnje dni so bile trgovane manjše količine iz Bačke po 100—150 mark za 50 kg tranzit. Ostale cene so neizpremenjene.

Deželni pridelki

Pižol Cene fižola so sedaj prav visoke, ker je bil letos slab pridelok; nakupna cena za ribničana, mandalon in koks se suče okoli Nin 7.50—8.25.

Na ljubljanski borzi je bilo 6. t. m. e. k. i. k. i. v. prodano 1000 kg fižola ribničana, let. blaga, očišč., prompt. dobava, fko skladišče Ljubljana, plačilo takoj ob prevzemu po 820 Din.

Gobe. Nova rast je prišla v večjih količinah na trg. Povpraševanje je samo za lepo blago, kupčija pa ni znatna. Nakupne cene so ostale neizpremenjene: po kvaliteti Din 70—90.

Vollene nogavice v vseh modnih barvah. — Tricot perilo za dame in gospode. — Moderna obleke, bluze in puloverje ter razne druge pletenine pri-
poroča po priznani najnižjih cenah
IGN. ŽARGI, »PRI NIZKI CENI
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3 in 11.

Seno in slama. V Ljubljani so naslednje cene: sladko stot 130 Din, polsladko 120, kisló 75—100, slama 60—65. Napram lanskemu letu so cene zelo visoke. 1. oktobra lani so bile: sladko 85, polsladko 75, kisló 50, slama 50 Din za stot.

Vino. Dne 5. t. m. se je vršila v Zagrebu vinska borza, na kateri je ponudilo svoje blago 40 vinogradnikov, skupno 2000 hl. Cene za lanska vina so bile: b. a. a. s. k. 1927: vrsčsko belo 9% do 10% 350—375, otele 300—500, kadark 350 do 400, črno 11—12% 350—375, subotško 11% 400 do 600; dalmatinska 1927: črno 11—13% Split 35—45, opol 11—14% Split 35—45, belo Split 35—45, Pelj-šac temni opol 11—13% 45—55, šibensko črno 11 do 13% 35—45, belo 40—48, viško belo 11—14% 42—50, opol sladki 11—14.5% 50—60, temni 11 do 14.5% 45—55, specialna 13% 80—100, viška vugava 12—13% 60—80, višji plavac 12—13% 60—75; cene dalmatinskih vin se razumejo po hl maliganda, ostala za hl.

Mleko. Množina mleka, ki je ob letošnji suši komaj zadoščala, se je znatno zvišala. Cene so ostale iste. Nakupna cena fko Ljubljana 2 Din. Prodajna cena na veliko 2.25 Din, na drobno 2.50 Din, z dobavo na dom 2.75—3 Din.

Sir. Do srede meseca septembra so vse starne razen bohinskih razpečale mleko v svežem stanju. Sedaj zopet vse izdelujejo sir. Zrelli sir, zimski in pomladanski izdelek je ves razprodan in pride na trg samo mlado blago. Cene so porasle v engros prodaji od 24 Din do 30 Din, v detajlni prodaji od 38 do 40 Din.

Maslo. Konsum masla na domačem trgu se je močno zmanjšal; znak; da je konec letovišne sezone. Cuti pa se nasprotno precej močno povpraševanje iz Beograda in Zagreba, pa tudi iz inozemstva, vendar so za inozemski trg naše cene previsoke. Cene čajnemu maslu so v engros prodaji 45—48 Din fko oddajna postaja, v detajlni prodaji pa 56 Din.

Dr. Ivan Hubad, zobozdravnik
v SKOFJI LOKI ne ordinira od 8. do 20. X. 1928.

Izpred sodišča

Če pijanček na klopi zaspi...

Veseli Ludvik iz Ljubljane si je 22. julija t. l. dovolil sprehod v ljubljansko okolico. Da bi mu ne bilo dolgčas, je vzel seboj še prijatelja Franceljna. Oba skupaj sta v neki okoliški gostilni udušila par litrov, ki seveda niso bili prazni.

Sanatorium Dr. Hansa

Graz, Körblergasse 42. Telefon 2352.

Edini zasebni zdravilni zavod
za vse operativne, notranje in
ženske bolezni, porodne slu-
čaje. — Moderno urejeno. —
Višinsko solnce. — Rentgen.
Diartermija. — Zdravniki po
svoji volji. — Cene zmerne.
— Prospekti na zahtevo. —

Najboljše
kolo
Gritznor
vam priporočamo
po znani cenil ter
najboljši

Dubied
pletalni stroj samo pri
Josip Petellinc
Ljubljana
Ob vodi poleg Prešernovega
spomenika — Telefon 3913.

Bila je že pozna ura, prav za prav že zgodnja ura, kajti polnoč je že zdavnaj minula. Vinska brata sta bila okrogla čez vsako mero in ko sta stopila iz gostilne, sama nista vedela, kaj početi. Domov bi šla, pa nista znala, ker se jima je prečudno vrtele pred očmi. Tudi korak jima je bil tako bolj sem in tja. Pa se je tako dogodilo, da je Ludvik kar obledel pred gostilno na klopi, da je Franceljna pa se niti ne ve, kam se je zgubil tisti noč. Zjutraj okrog osmih je spečega Ludvika našel sosed Štembor. Da ne bi delal pohujšanja na javni cesti, se je sosed usmili Ludvika; po-
grabil ga je za rame in ga vlekel za hišo na livado in ga potem pustil tam dalje ležati. Čudno pa se je vseeno zdelo Ludvik, ko se je zbudil, kako je prišel na livado; začuden je še narastlo, ko je meč ugotovil, da nima več na telovniku obešene nikelnaste ure. Hm, je dejal Ludvik, treba bo povedati to reč orožnikom. Pa je res po-
ročil to zadevo orožnikom, ki so stvar preiskali in ugotovili, da je uro zmaknil sosed Štembor. Ta jo je namreč še tisti dan prodal za 137.50 Din. Izkupiček je potem takoj zapil s prijateljem Janezom, da ne bo imel skrbi zaradi tolikega denarja, ki ga on nikakor ne more trpeti v svojem žepu. Bil je Štembor zaradi tatvine že enkrat ka-
znovan, Janez, ki je z njim skupaj pil za uro, pa celo že večkrat. Sosed Štembor se pred sodnikom zagovarja, da je uro našel — na levi obali Save... Znano pa je, da tiste dni na Savi sploh ni bil. Uro ceni Ludvik na 400 Din. Sodnik je kaznoval Štembora z 1 tednom; Janeza, ki je pomagal ba-
rantati pri prodaji ure in poleg tudi pil iz tistega denarja, pa s 3 dnevnim zaporom.

Dogodek z vaškega vodnjaka.

Hlapec France služi pri Bučurju že dolgo vrsto let. Nekega dne je napajal gospodarjeve konje na vaškem vodnjaku. Tisti čas je prignal svoje živčine napajati tudi Tomaž, brat Francetovega gospodarja. France je ob tej priliki začel Tomaža zmerjati in se hudoval nad njim, češ, da on nima pravice napajati svoje živine takrat, kadar jo napaja on, hlapec France. Tomaž je mirno odvrnil, da on svojo živino napaja pač takrat, kadar sam hoče. Zdaj se je pa France še bolj razbujal in je začel Tomažu groziti: »Tako te bom, da boš prec hudča videle — in je pri tem žugal in zamahnil proti Tomažu s težko pestjo. Tomaž je na vse to molčal. Franceta je pa ravno ta molk jezil. Opol-
dne pri južni se je zato ponovno spravil nad Tomaža in ga zvalil brez povoda napadati in po-
vati. Očital mu je med drugim: »Ti h..., grizeš na vse strani in pikaš! Na to mu je spet Tomaž mirno odvrnil, da grize pač pes in pika kača, on pa ne; sicer se bova pa že še drugje zmenila. To, to je šele razlogotilo Franceta! Vstal je od mize, vrzel žlico ob tla in skočil pred Tomaža: »Ti, ti, kaj boš ti! Magari da se zmeniš s samim hu-
dičem... — in bi ga skoraj udaril s pestjo, da mu ni tega onemogočil gospodar, ki je oba nasprotnika ločil. Tomaž pa je kljub temu tožil Franceta, češ, da je njegova čast bila pri vod-
njaku močno prizadeta in oškodovana, ker je tisto vpitje in zmerjanje poslušala cela vas in se mu smejala. Pri južni pa so poslušali tudi otroci, ki so se tako mogli pohujševati ob grdih psevkah hlapca Franceta. Sodnik je Franceta obsodil na tri dni zapore.

Beračit je je poslala.

Bridko je življenje male Matilde. Komaj 10-letna mora že dnevno za poslom. Njena mati Franca je zanj izbrala prav posebno delo: pošiljala jo je v mesto beračiti. In tako je uboga Matilda že dve leti sem vsak dan hodila iz Mengša v Ljubljano za svojim od matere določenim poslom. Nekega dne pa jo je na Gosposvetski cesti doletela smola, da je nagovorila za milodar tudi neko neznano gospo. Bila je to guvernantka Fani, ponosna Francozinja. Njej se ni smilila uboga deklica, ni ji poklonila daru, kakor toliko dobrih ljudi; pač pa je Fani poklicala stražnika, ki jo je odpeljal na policijo. Pred sodniki Matilda milo joka, takisto njena mati Franca. Doma jih tare revščina in glad, morajo si iskati kruha... Sod-
niki so upoštevali žalostno stanje uboge družine, pa so mater Franco kaznovali le z 48 urnim za-
porom.

V globoki žalosti naznanjamo
vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem žalostno vest, da je naša
srčnoljubljena soproga in mati

Marija Tuma
soproga odvetnika

dne 6. oktobra po kratki bolezni
mirno v Gospolu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice se
vrši v ponedeljek, dne 8. oktobra ob
4 popoldne od doma žalosti, škofja
ulica 9, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 6. oktobra 1928.

Dr. Henrik Tuma, soprog,
Ivan, Jaroslav, Ana, Branimir, Boris,
Ostoj in Zoran, otroci — in vse
ostalo sorodstvo.

LUTZOVE PECI
in
PEC „MONOLIT“
ING. GUZELJ
Ljubljana VII., Jernejeva cesta 5.
Telefon 3232.

Zastopnike

resne in poštene za prodajo vseh vrst slik in po-
večanij išče Umjetno slikarski in nakladni zavod
Rubens, Zagreb, Bosanska ul. 16. Največji zavod
v državi.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priloženo znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon številka 238.

Službodobne

Iščem

ključavničarskega pomočnika z večletno prakso, ki je vešč tudi v strženju. Fiksni pogoji se zve do osebnosti ali pismeno pri Josipu Turku v Toplicah pri Zagorju ob Savi.

Učenka

poštenih staršev in s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom. Ponudbe je vpsolati upravi »Slovenca« pod »Dobra učenka« številka 9331.

Izurjene šteparice

ki so že bile zaposlene v mehaničnem obratu, se sprejmejo v trajno zaposlenje pri finem blagu pri Zagrebački tvornici cipela d. d., Zagreb, Nova ves 11.

Mesar. pomočnika

dobrega, rabim za izdelavo raznih klobas. Nasop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 9539.

Pletilke

izurjenih, deset, sprejme takoj za stalno. — Ciril Vajt, Kranj.

Ščipalca na stroj

(Maschinen Zwickler) za goodyear - in mackay - blago z dolgoletno prakso išče pod dobrimi pogoji za trajno zaposlenje Zagrebačka tvornica cipela d. d., Zagreb, Nova ves 11.

Službo dobi kuharica

spretna samostojna gospodinja, srednje starosti, v Ljubljani sredi mesta. Nastop 1. novembra, plača po dogovoru. Pismene ponudbe do 13. oktobra na upravo »Slovenca« pod »Poštena kuharica« št. 9635.

Učenec

s potrebno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom, Ponudbe pod »Trgovina« št. 9668 na upravo Slovenca.

Šiviljo za dežnike

sprejemem. Pogoji: spretna in poštena. Nastop takoj. — Pism. ponudbe do 10. okt. na upravo »Slov.« pod: »Šivilja za dežnike«.

Elektromonterja

za instalacije sprejme Občinska elektrarna v Mostah. Zglasi naj se v občinski pisarni.

Vajenca

za krojaško obrt in konfekcijsko trgovino sprejme takoj Jos. Rojina, Ljubljana.

Vratarja

išče za takoj industrijsko podjetje na deželi. Biti mora oženjen, toda brez otrok, brezpogojno zanesljiv in trezen. Interesenti, ki razpolagajo z večletnimi spravevali, naj dokažejo svoje ponudbe s prepisi spraveval, fotografij in zahtevno plače pod šifro »Vratar 111-29« na Interklam d. d. Zagreb, Marovska 28. Stanovanje, razsvetljava in kurjava v naravi.

Čevljarški pomočnik

dobro izvežban, se sprejme takoj na finiša dela. Stalno mesto. Hrana in stanovanje v hiši. Franc Travnik, Trebnje.

Fina kuharica

verzirana v splošnem gospodarstvu, išče mesto kot gospodinja na župnišču ali večjem posestvu. Ponudbe na upravo pod »Gospodinja«.

Služkinja

se sprejme takoj, ki zna tudi kuhati. Ponudnice naj se javijo čimprej med 7. in 15. uro na Rimske cesti št. 6/I, desno.

Ženska

srednjih let se sprejme za takojšen nastop v boljšo hišo na deželi, vajena otrok, k malemu dojenčku, katerega bi imela v popolni oskrbi. Plača dobra, ravnanje lepo. Le zanesljive in zdrave osebe naj pošljejo svoj naslov na upravo lista pod »Zanesljiva vzgojiteljica«.

Vajenca

inteligentnega, se sprejme za mizarstvo in klavirsko obrt. Ostalo po dogovoru. Predstaviti se pri Warbinek, izdelovatelj klavirjev, Ljubljana, Gregorčičeva 5/I.

Korespondenta (ko)

s perfektnim znanjem francoskega, italijanskega, nemškega in slovenskega ali srbohrvatskega jezika in vsaj deloma angleščine, se išče za takojšen nastop. Prednost imajo prosilci, že izvežbani v lesni trgovini. Ponudbe s prepisi spraveval in referencami na D-H-J, lesna izvozna družba, Ljubljana, Beethovnova 6.

Hišnico

pridno, pošteno, sprejme dobra hiša. Oglasijo naj se samo take, ki se lahko izkažejo z dobrimi spravevali kot služkinje. Pogoji po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9712.

Sprejme se:

- 2 ključavničarja
- 2 fužinska kovača
- 3 vajence za ključavničarstvo

Sprejme se le dobre pomočnike. — Za hrano in stanovanje je preskrbljeno. — A. Markič, ključavničarstvo in avtogenično varjenje, Trzin.

Pošteno dekle

v starosti 20 do 35 let sprejme boljša hiša takoj. Znat mora kuhati dobro mešansko hrano in opravljati tudi vsa kuhinjska dela. Biti mora poštena, zdrava, snažna in lepega obnašanja. Naslov v upravi lista pod št. 9739.

Učenko

za krojaštvo sprejme Muršič, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Mlađa postrežnica

se išče za dva - do trikrat na teden dopolne. Naslov v upravi pod št. 9723

Službe iščejo

Mesto učenke

išče deklica, stara 14 let, s 6 razr. osn. šole, v manufakturni trgovini na deželi. Naslov pove uprava Slovenca pod številko 9500.

Knjigovodstvo

in vse poleg spadajoče posle prevzema knjigovodja - sodni izvedenec zelo poceni. Ponudbe na upravo lista pod »Sodni izvedenec« št. 9536.

Kuharica

perfektna, samostojna, 46 let stara, želi mesto v oficirski ali drugo menažo; gre tudi v boljšo restavracijo ali fino privatno hišo. Zna pripravljati tudi srbska jedila. Nastop novembra ali decembra. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Samostojna« št. 9653.

Prodajalka

s triletno trgovsko gimnazijalno šolo išče mesto v galanter. trgovini. Najraje v Ljubljani. Dopise poslati na upravo »Slovenca« pod »Marljiva« številka 9625.

Gospa, vdova

srednjih let, želi mesto pri boljši družini na deželi, da bo gospodinja v pomoč pri otrocih in pri šivanju. Ponudbe na upr. lista pod »Udova« 9738.

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za vse upravne posle našega dnevnika v centru mesta. Oglasite se v našem paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Gospodična

stara 19 let, zdrava, pridna in poštena, iz dobre hiše, zmožna slovenskega, nemškega, deloma tudi hrvaškega jezika, z znanjem glasovirja, želi službo k otrokom, samo k fini družini. Pogoji: dobro ravnanje. — Ponudbe prosim pod šifro »Ljubitelja otrok« št. 9643 na oglasni oddelek »Slovenca«.

Mlinar

samski, išče službe. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Mlinar« številka 9651.

Kdo sprejme dekle

iz dobre hiše s trgovsko izobrazbo kot pomoč v pisarni, trgovini, gospodinjstvu? — Ponudbe je poslati: Bernatovič, Jesenice, Gor., posterestant.

Kuharica

starejša, katere je služila že več let pri orožnikih, želi premeniti službo h kakemu samskemu gospodu ali duhovniku. Gre tudi k orožnikom. Naslov pove uprava lista pod št. 9699.

Prodajalka

izurjena v mešani stroki, išče službo v kakršnikoli trgovini; pomaga tudi v gospodinjstvu. Cenj. dopise pod »Zanesljiva gosp.« na upravo »Slovenca«.

Mlinar

oženjen, vsestransko dobro izvežban, želi službo. Ponudbe na Mlinar, Škledrovec, p. Zagorje ob Savi.

Za službo

Drva.

Sprejemam zastopstvo za prodajo drv v Italiji proti proviziji. Veliko znanje z večjimi tvrdkami, ki jih obiskujem osebno. — Ponudbe pod »Zastopstvo drv« na upravo Slov.

Upraviteljstvo hiš

(posestev) v mestu ali okolici, prevzame državni uradnik v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista pod »Zmožnost« št. 9537.

Zastopnike in potnike

v vseh večjih krajih Slovenije — išče za vsakovrstna zavarovanja

Herceg - Bosna

splošno zav. družba, podružnica Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 7.

Potnik (ca)

ali zastopnik (ca) za Slovenijo, ki se dobro razume na tehnične predmete, se išče proti proviziji. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 9488.

Upraviteljstvo hiš

v Ljubljani ali kako drugo opravilo v popoldanskih urah prevzame uradnik, verziran v vseh davčnih poslih. Ponudbe pod »Upravitelj 500« na upravo Slovenca.

Ženitbe

Srečen zakon

dosežete vsi, ki se mislite poročiti, ker Vam preskrbimo doto 20-40.000 Din pod tako lahkim pogoji, da jih lahko izpolni največje. Za pojasnila priložite znamko 2 Din — na upravo Slovenca pod »Ekspozitura«.

Denar

Sodelujočega

družabnika s kapitalom 15-20.000 Din ali pa nameščena, ki bi lahko založila kavčije v enaki višini, sprejem kot vodjo podružnice. Predizobrazba ni pogoj, pač pa katoliško prepiranje. — Ponudbe pod »1. november 15%« 9679 na upravo.

Stanovanja

Opremljena soba

v novi vili za Bežigradom z električno razsvetljavo, parket, poseben vhod, krasen razgled, zelo zračna, se odda takoj. — Naslov v upravi Slov pod št. 8421

Stanovanje

soba in kuhinja v Tomačevem, se s 1. nov. poci odda. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 9590.

Na stanovanje

se sprejme gospodična. Naslov pove upr. »Slovenca« pod številko 9608.

Prazna soba

z električno lučjo, se takoj odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod 9631.

Sobo

skromno meblirano, suho, zračno, išče za 15. oktober državna uradnica. — Ponudbe upravi lista pod »Mirna«.

Stanovanje

1-2 sobi s pritliklinami, išče mirna stranka za takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe pod šifro »Mirna stranka« na upravo.

Prazna soba

velika, se odda s 1. novembrom v pritličju. Za pisarno ali stanovanje. — Gosposvetska cesta št. 5, Zabkar.

Čisto sobico

oddam solidni gospodični. — Kušar, Bleiweisova cesta 15.

Solidni sostanovalec

se sprejme k boljšemu gospodu. Naslov v upravi pod št. 9715.

Sobico

prazno ali meblirano z elektriko, vodovodom in parketom ter posebnim vzhodom v Udmatu, 5 minut od tramvaja, se odda gospodični ali gospodu. Zajtrk na željo. Naslov v upr. lista pod št. 9753.

Na stanovanje

in hrano sprejemem dva dijaka Mestni trg 18/III, desno.

Pouk

Metoda Berlitz

Pouk francosčine, angleščine, italijanščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edino v svoji materinščini. — Prijave samo: Kralja Petra trg 8/L.

Angleške ure

Miss Farler, Dvořakova ulica 3, III. — Poisnila od 1-3.

Strojepisje

poučuje drž. konc. zasebno učilišče. Petač, Ljubljana, Valvazorjev trg 6.

Solopetje

bi poučeval absolvent visoke šole po dunajski metodi, ki kultivira v idealni harmoniji telo in glas. Služi obenem kot sportna propedeutika in korigira mnoge hibe. Ako Vas pouk zanima, pišite najprej pod oglasno šifro žurnala »Pevski mojster«.

Angleščina

potom dopisovanja. Nasl. v upravi pod št. 9740.

Angleški tečaj.

Poučuje profesor. Cene nizke. Naslov v upravi lista pod št. 9761.

Pouk,

konverzacija, prevajanje, korespondenca v nemščini, italijanščini, francoščini. Glasovir, Naslov pove uprava lista pod št. 9755.

Instrukcije

nudi dijak. Ponudbe na upravo lista pod »Popoln uspeh«.

Italijanščina

poučujem. Ponudbe v upr. lista pod »Siguren« 9737.

Vnajem

Soba za pisarno

v bližini Dunajske ceste, se vzame v najem. Ponudbe »Slovenca« pod »Pisarna«.

Za delavnico

ali skladišče pripravna prostorna, svetla klet se takoj odda v Sp. šiški, Lepodvorska 23.

Posestva

Lepo posestvo

60 oralov (22 oralov gozda prve vrste), nekaj vinogradih itd., se ugodno proda pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Vprašati v upravi lista v Mariboru.

Nova hiša

z dvema stanovanjema, veranda, klet in vrt, se proda. Cena 48.000. Pobrežje, Gozdna ulica 30. Maribor.

Strojna pletilnica

v velikem kraju Slovenije napredaj. Ponudbe pod »Pletilnica« na upravo št. 9582.

Proda se hiša

z lokalom in vrtom v centru industrijskega kraja. Ponudbe na inšerati oddelek Slovenca.

Hiša

v dobrem stanju, blizu glavnega kolodvora, tri nadstropna, z vrtom, 9 stanovanj, od teh 4 po dve sobi, 4 po 3 sobe z zaprtim verando, 1 stanovanje z eno sobo, vsa s pritliklinami. — Brutto najemnina pri sedaj še zasčitenih strankah letno 67.000 Din, se prostovoljno proda. — Ponudbe pod »Rentabilnost« na upravo lista. Posredovalci izključeni.

Prodaj hišo

z lepim vrtom, lepa lega, cel dan na soncu. Stanovanje takoj prosto. — Rožna dolina c. 7, št. 9.

Krasno posestvo

10 minut od kolodvora, pol ure od cerkve, popolnoma arondirano, čez 40 ha (25 ha gozda za izsekavati, drugo njive, travniki, ribniki, hmeljišče itd.), se radi družinskih razmer ugodno proda. Naslov pove podružnica »Slovenca« v Celju.

Trgovska hiša

s prostim lokalom na deželi, se proda. Ponudbe na inšerati odd. »Slov.« pod št. 9617.

Ugodna prilika za 6-10 hiš

Stavbišče z že obstoječo hišo ob treh ulicah Maribora. Le resne ponudbe na »Mojmir«, Kreditna stavbna zadruga, Maribor, Koroska 10.

Pozor!

Napredaj gostilna

oddaljena trideset ur od centra Ljubljane z lepimi prostori in elektr. razsvetljavo. Zraven lep sadni vrt ter njive, travniki in gozdi. Drugo po dogovoru. Na upravo »Slovenca« pod »Gozdni gaj«.

Kupimo

Ovčjo volno

čunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najbolje. — A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. — Išcem stalne nabiralec in nakupovalce.

Kupi se

rabljene avtomobile, motorje, strojuce itd. — Ponudbe poslati na F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Hrastove podnice

265/43 mm kupujem stalno proti takojšnjemu plačilu. — Mangart, poštni predal 43, Ljubljana.

Stroj za izdelovanje cementne opeke

rabljen, z vsemi pritliklinami, se kupi. Ponudbe na Anton Cimperman, zid. mojster, Topol pri Cerknici.

Krompirja

la belega in roza bi vzel vsak teden 3 vagoni v komisijo ali tudi manjše količine. Cenj. ponudbe pod »Zagreb« št. 9626 na upravo lista.

Medu

vsako množino, pristno točenega, jelovega, cvetličnega in ajdovega, kupim. Ponudbe samo eno. — Valentin Noč, Škofja Loka, Studenec 3.

Elektromotor

rabljen, 25/30 PH 220/380 V, za vrtilni tok, dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe naj se pošljejo na upravo tega lista pod št. 9705.

Dve kadi

od 6-8 hl kupim v Ljubljani ali okolici. Rakovniška ulica št. 6.

Prodajmo

Več rabljenih

otroških vozičkov in dvokoles, v dobrem stanju, zelo poceni napredaj. — F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Spalna zoia

zoia s fotelji, postelja (vse čisto), citre in razne zabojke, prodam. Učiteljica glasovirja, — Bleiweisova 15.

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristiti priliko. dokler zaloga traja. Imam tudi bel ruh kg 300 Din L. Brozovič, kem čistila, na perja, Zagreb, Ilica 82.

SPECIJALNA MEHANIČNA DELAVNICA

za popravilo vseh pisalnih, računskih, kopirnih, razmnoževalnih strojev in blagajen po konkurenčni ceni

LUD. BARAGA LJUBLJANA Selenburgova ul. 6/I, Telefon št. 2098

Razno

Jetiko
ozdravi tudi pozimi strokovnjak (strokovne knjige) dr. Pečnik, zavod Sečov, železnika postaja Rogaška Slatina.

Planinka
»zdravilni čaj«
preparirani, čisti in osvobodjeni iz slabo prebavljive, slabo delujoče, obolenja mokracne kisline, jetra, žolca in žolčnih kamenov. Vsebuje apotično in izbornu učinkovito pri arteriosklerozi. Planinka čaj je pristen v plombaranih paketih po Din 20 — z napisom proizvajalca: Lekarstva Bahovec Ljubljana. Kongresni trg. Dobi se v vseh lekarnah!

KOŽE

KUPUJEM
goveje, svinjske in vse divjačine, kot lisice, kunje, polhe, krte itd.
Imam v zalogi trpežne podplate in gornje usnje ter se priporočam Ivan Mihovec, Urhnik.

Budilka Din 60 — 3letna garancija
Ivan Pakiž, Ljubljana
Pred škofijo 15.

Ia trboveljski premog

in lepa, suha bukova drva kupite najugodnejše pri tvrdki Franc Slova, Razlagova ulica 20.

D. M. C.

znamavane, Perl-prejica, kvačkane, Mouliné v raznih barvah ter najceneje, kupite le pri tvrdki
Osvald Dobelič, Ljubljana
Pred škofijo 15
Velika zaloga
Na debelo! Na drobno!

Linoleum

priznanih znamk tovarne D. L. W. Blettingheim imam stalno na zalogi in izvršujem strokovnjaško poslaganje. — I. ČERNE, Ljubljana, Dunajska cesta 28. Proračuni in vzorci na razpolago.

Nogavice

Flor. svilene, cvrtnate, pavolnate, volnene v veliki izbiri in najceneje pri tvrdki
Osvald Dobelič, Ljubljana
Pred škofijo 15
Na debelo!
Blago dobro!
Na drobno!

J. Stjepušin

Zagreb, Jurjeva 57
priporoča najbolje tamburice, partiture, strune, sole in vse potrebščine za vsa glasbila
Odklikovan na pariski razstavi
Ceniki franko.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah.
ČERNE, juvelir, Ljubljana,
Wolfova ulica št. 3.

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24
nudi najceneje vse vrste pšenice in druge mlevske izdelke.
Zahtevajte cenik!

Parkete hrastove in bukove hrastov rezan les in parjeno bukovo

prodaja najugodnejše
Ivan Šiška
tovarna parket in parne žage
Ljubljana - Metelkova ulica 4. Telefon 2244.
Kupuje vedno in vsako količino hrastovih hlodov, hrastovih desk 27 mm in hrastove frize.

Najboljši liker za želodec je

Sever & Komp.

Ljubljana, Wolfova ul. 12

ki krepi in zdravi želodec

Žimnice

modroce, posteljne mreže, želez. postelje (složljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke dobite naiceneje pri **RUOLFU RADOVANU**, tapetniku. Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga
V. SCAGNETTI
v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

placuje najviše
M. GERŠAK & CO.
Ljubljana, Prečna ulica 4 (poleg mestne ljudske kopeli). — Telefon 2329.

Vsakdo

dobi za Din 90 — lepo rožasto flanelasto odejo
R. MIKLAUC
„Pri škofu“
LJUBLJANA
Pred škofijo št. 3
Lingerjeva ulica

Ako želite imeti po zimi,

Suhe gobe (jurčke)

divji kostani
kupi po najvišjih cenah
V. M. Rohrmann
Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 27.
Telefon inter. 2915.

Rabljeni avtomobile

osebne, medtem tudi malo vožene, 2, 4 in 6 sedežne tovorne ter motocikle solo in s priklopo znanih znamk Vam nudi v največji izbiri O. ŽUZEK, Ljubljana, Tavčarjeva 11. — Prevzamem v komisijsko prodajo rabljene avtomobile in motocikle.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri **PRELOGU, LJUBLJANA**
Stari trg 12 - Zidovska 4.

„POSEST“

Realiteta pisarna, družba z o. z.
LJUBLJANA Miklošičeva cesta št. 4

PRODA:

Hišo, visokoprtilično, prtiličje 4 sobe, kuhinja, manzardno 2 sobi, kuhinja, 300 m² zemljišča, pri tršinskem kolodvoru, 125.000 Din.
Hišo, novozidano, enonadstropno, ne povsem dogotovljeno, dve dvosobni, dve enosobni stanovanji, 400 m² vrta, blizu tramvaja, Din 150.000.

Hišo, novozidano, visokoprtilično, 4 sobe, kuhinja, 1400 m² vrta, Vič, 95.000 Din.

Trgovino mešanega blaga, posestvo 17 oralov, dobroohranjena poslopja, tričetrt ure od Litije, 100.000 Din.
Gostilno, lepo posestvo 18 oralov pri Rajhenburgu, z inventarjem, 120.000 Din.

Lepo kmečko posestvo, 28 oralov, visokoprtilična hiša, 3 sobe, prtilične, prostorna gospodarska poslopja, vse zidano, z opeko krito, v najboljšem stanju, od zemljišč 19 oralov niti v travnikov, ostalo gozd, preko 200 komadov sadnega drevja, bogat, živ in mrtev inventar, 9 glav živine, razni stroji, orodje, pol ure od postaje Mengeš, 350.000 Din.

Kmečko posestvo, 38 oralov, hiša, gospodarska poslopja, nekaj inventarja, 1 uro od Laškega, 82.000 Din.
Mlin na 5 tečajev, zidana hiša, 5 sob, gospodarska poslopja, 14 oralov posestva, eno uro od Kamnika, 175.000 Din.

Poleg tega večje številno vil, stanovanjskih, obrtnih, trgovskih hiš v Ljubljani, na deželi, kmečka posestva, stavbišča v Ljubljani in vseh predmestjih, v veliki izbiri in po najugodnejših cenah.

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motovoz in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijska zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroška 8.

Vijoline

Novo otvoreni in najmoderneje urejeni česalni salon za dame in gospode
Josip Holý
Brežice — Narodni dom

izvršuje kodre (z Mayerjevim aparatom), vodno ondulacijo, barvanje las, pranje glave, manicure, ondulacijo in najmoderneje striženje las na bubi, izdelovanje vseh lasnih del ter stalna zaloga vseh vrst gledališč. lasulj. Se priporoča **Josip Holý**, frizer za dame in gospode

Posredovalnica Ogrinc

Ljubljana, Miklošičeva 28 (nasproti sodišču), oddaja službe kuharic, natakaricam, služkinjam za Ljubljano in izven. — Za odgovor znamka za 2 Din.

Konjsko meso

se dobi vsak dan kakor tudi različne salami, klobase, hrenovke, safalade, najfinije izdelane pri **Ivan Marinšek**, mesar, Prečna ul. 6 v Ljubljani. Kupujem tudi konje za klanje.

Portugizec

izborni letošnji pridelek, 7 hl ter večja množina mošta na prodaj iz lastnega vinograda. — Oskar Černelč, Bizelsko.

VACLAV SCHRAMM

LASTNA IZDELOVALNICA GODBENIH INSTRUMENTOV

Specialna trgovina za godala vseh vrst in godalnih potrebščin. strun itd.

SPECIJALIST ZA MEDENA GODBENA GLASEBILA

lastna izdelovalnica CELJE, KRALJA PETRA CESTA 14

Kupim stalno vsako množino **kostanjevega taninskega lesa**

SMREKOVE SKORJE — CELE IN ZDROBLJENE, smrekove hmeljeve droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in jedilnega olja po najvišjih cenah proti akreditivnemu plačilu.

FRANC OSET, SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI.

„RADIOTEHNIKA“

največje strokovno podjetje za radiotelefonijsko

Gajeva ulica 21 **ZAGREB** Telefon: 34-79

Izšel je naš najnovejši cenik za l. 1928. ter se na zahtevo razpošilja brezplačno.

Prva slovenska parna vulkanizacija v Ljubljani

PETER ŠKAFAR, RIMSKA CESTA ŠT. 11

je edina tvrdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravila galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej dajte svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej tvrdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specijalnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

LETOS ZNIZANE CENE **POSTREŽBA SOLIDNA**

Flobert puške

lovske puške, brovninge, samokrese, pištole za strašenje psov, topiče, zaloge lovske in ribiške potrebščine ter umetni ogenj.

F. K. KAISER
puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4
(popreje pri Belem volu)

Obreštuje
branilne vloge po najvišji mogoči obreštni meri in je denar pri njej najvarneje naložen, ker jamčijo poleg rezerv in lastnih bliz vsi člani z vsem svojim premoženjem.

Posojila in trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Hranilne vloge nad Din 52.000.000

IZJAVA
Podpisani **Franc Kovač**, posestnik v Četežu pri St. Jurju pod Kumom, preključujem in obžalujem vse neosnovane očitke in žalitve ter obdolžitve, ki sem jih iznesel proti g. Hinko Medvedu, županu in posestniku v St. Jurju pod Kumom, na shodu dne 12. avgusta 1928 v St. Jurju pod Kumom, in pa v njeni naslovljenem dopisu z dne 17. avgusta 1928. Izjavljam, da so vse te obdolžitve bile neutemeljene in se g. Medvedu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

V Radečah, dne 3. oktobra 1928.
Franc Kovač l. r.

AEN Austro Fiat

brzovozni **AUTOBUSI** in **tovorni** ter vozovi za vse svrhe, **najpogodnejši in najrazširjenjši**: svetovni fabrikat

Glavno zastopstvo
O. Žužek, Ljubljana
Tavčarjeva ul. 11.
— Zelo ugodni plačilni pogoji. —

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Janeza Strožnika

posestnika

se vsem prijateljem in znancem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo p. t. pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za ganljive, v srce segajoče žalostinke, darovalcem krasnih vencev in cvetja in končno vsem onim, ki so našega dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegov poslednji dom.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1928.

Globoko žalujoči ostali.

Kuhano maslo

sveže, ne žarko in ne soljeno, kupi po najboljši ceni **JOS. JAGODIČ, CELJE**, Glavni trg. — Priporoča obenem najfinije vrste kave, čaj, rum, pristno domačo slivovko, kuhinjsko posodo in drugo železnino.

Kupujemo

proti takojšnjemu plačilu
gozdne parcele, bukove in hrastove hlode kakor vsako množino suhih hrastovih in bukovih drv.

Ponudbe z navedbo cene in količine na
V. Braz, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2

15 letno jamstvo

Svetovno znani najboljši šivalni stroje, edino le **Stoewer** za rodbinsko in obrtno rabo.

ZALOGA
L. BARAGA, Ljubljana
SELENBURGOVA ULICA 6/I
Telefon št. 2966.

Šola za jezike po Berlitzovi metodi

Francosko, angleško, italijansko, nemško in t. d. poučujejo samo izprani profesorji dotičnih jezikov in sicer edino v njih materinščini.

Pojasnila in priprave: vsak dan od 10. dopoldne do 9. zvečer.

Kralja Petra trg 8/I.

KOMERCIJALNA BANKA D. D.

Podružnica Ljubljana, Mestni trg št. 5

Telefon št. 2005 Afilacija Banke čehoslovaških legij, Praga Telefon št. 2005 Brzojavni naslov: Komerbanka. Poštni hran. račun št. 13.320.

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

DEŽEVNICA V LASTNEM DOMU !
TRDA VODA ŽRE MILO !
Povzroča apnene madeže v perilu !

Deževnica
 je mehka voda. — Pri močnem penjenju osigura popolno delovanje pralnega sredstva in tako tudi ugodno poceni pranje. — Trda voda je za pranje perila nespodobna, ker naredi milo za večje delo neuporabno in tako prepreči penjenje in delovanje pranja.

Mehka voda za pranje!
 Najenostavnejše in najboljše sredstvo, da se trda studenčnica ali voda iz vodovodov omehča, je dodatek nekaj TRI. Zatorej:

K vsaki pralni vodi nekaj polnih pesti TRI!

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.
 na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi ti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Motvoz Grosuplje

uporabljati, znači:

lahko in hitro delo
 prihranek
 sigurnosti in
 zadovoljnosti odjemalcev

Zahtevajte cene in vzorce zastoj in franko

TOVARNA MOTVOZA IN VRVARNA D. D. GROSUPLJE
 pri Ljubljani

Francoska linija — French Line Cie. Gle. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki
 Južno Havre—Newyork samo 5 1/2 dni čez morje
 V Ameriko, Argentino, Chile, Uruguay vsak teden
 iz Havre, Bordeaux in Marsilije:

Cie. Chargeurs Réunis,
 Sud-Atlantique,
 Transport Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna postrežba,
 vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana
 Kolodvorska ulica št. 35.

K mag. št. 17.341, ref. IX.

Razpis

Mestna občina ljubljanska razpisuje

dobovo železne ograje za stopnišče in balkon

v bivši Nušakovi vojašnici. — Potrebni ofertalni pripomočki se dobe pri mestnem gradbenem uradu. Ponudbe je vložiti pri imenovanem uradu dne 11. okt. 1928 do 11. ure dopoldne.

Mestni magistrat v Ljubljani,
 dne 6. oktobra 1928.

Zahvala

Za številne dokaze srčnega sočutja, izraženega ustmeno ali pismeno, ob prerani izgubi naše nepozabne, srčnodobre soproge in mamice, gospe

Marije Zormanove

se vsem tem polom prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči preč. gospodu stolnemu kanoniku Sušniku, gospodu mestnemu župniku Barletu, p. t. pevskemu in glasbenemu društvu »Ljubljana« za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in končno vsem, ki so našo blago pokojnico spremili v tako častnem številu na njen poslednji dom.

Ljubljana, dne 6. oktobra 1928.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob priliki prerane smrti našega nepozabnega

Slavkota

izrekamo tem polom svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebej pa srčna hvala č. duhovščini, šolskim tovarišem in tovarišicam za nežno cvetje in petje, dalje profesorskemu zboru, članom pogrebne družbe in vsem ostalim, ki so blagopokojnemu obsuli grob s cvetjem in ga počastili na zadnji poti.

Ljubljana, dne 6. oktobra 1928.

Žalujoča rodbina Bitenc.

SEMENSKO RŽ

kupite najceneje pri
Gospodarski zvezi
 v Ljubljani

Javna dražba

Dne 19. oktobra 1928 bo na Okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 15, javna dražba posestva Zgornji Rožnik, obstoječega iz hiše, gospodarskih poslopij, vrta, njiv, travnikov in gozda. Cenilna vrednost 332.484 Din. Najmanjši ponudek 221.656 dinarjev.

Svarilo!

Neki Franjo Klemen ponuja zasebnikom manufakturno blago proti plačilu na obroke. Vsakogar nasjodločneje svarimo, da bi dajal Franjo Klemen naplačila, akonto-plačila ali podobno, če bi prišel s takimi ponudbami, oddajte ga prvi policijski oblasti.

Dvojni fini

noži za ribanje zelja
 naprodaj

Ignac Marenko

Opekarska c. 34, Trnovo

„Spectrum“ d. d.

Inž. Koplsta, Dubsky in Krstić
 tvornica ogledal in brušenega stekla
 Ljubljana VII

se nahaja od 1. novembra
 Celovška cesta 81. — Telefon 2343.

Zagreb, Osijek. Središnja: ZAGREB

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklevanje v med Fina, navadna ogledala.

Ceneno češko perje!

1 kg sivga opuljenega perja 70 Din.
 napol-belo 90 Din, belo 100 Din.
 boljše 125 in 150 Din, mehko kot
 puh 200 in 225 Din, boljše vrsta
 275 Din. Pošiljatve carine prosto
 proti povzetju, od 300 Din naprej

poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lobez 3 pri Piznu**, Češkoslovaška. — Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Za jesensko in zimsko sezono! Novo došlo!

Prima blago za plašče v vseh kakovostih. Kasha v modnih barvah za obleke, bluze in kostume. Angleško blago. Modno blago za pulovre in krila. Baržun in pliš za plašče, jope in obleke. Svilena podlaga. Barhenti in flaneli. Pribor za krojače in šivilje. Kratka roba. Zelo ugodne cene.

Felix Mihelitsch, modna trgovina „K Nevesti“
 Maribor, Gosposka ulica št. 14. Telefon 128.

Pristne kranjske klobase

razpošilja tvrdka

I. ROZMAN, Ljubljana, Sv. Petra 85

od 5 kg naprej po poštne povzetju, po vsej državi.

Priporoča se Vam,

da si pri nakupu **pohištva** ogledate prvovrstne spalnice, jedilnice, kuhinje in dr. pohištvo. Cene konkurenčne. Točna postrežba. Zahtevajte cenik.

ANDREJ KREGAR tovarniška zaloga pohištva
 ŠT. VID nad Ljubljano (nasproti kolodvoru Vižmarje)

Ribiči!

Za jesensko sezijo dobite vse ribiške potrebščine po **znižanih cenah**

v specialni trgovini
„DISKOBOLOS“

Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1.

Kleparstvo in vodovodna inštalacija v Ljubljani

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da sem prevzela po svojem rajnem možu Juriju Košar zgoraj omenjeno obrt, v kateri zaposlujem samo prvovrstne strokovne moči in sicer v

Ljubljani, Hrenova ul. št. 7.

Vsem dosedanjim cenj. naročnikom, kakor vsemu ostalemu občinstvu se tem polom priporočam za zaupanje in naročila. Sprejemam vsa v to stroko spadajoča nova dela, popravila in preuredbe in izvršujem iste po najsolidnejših konkurenčnih cenah. Za točno postrežbo jamčim.

Katarina Košar,

vdova vodov. inštalaterja in klep. mojstra.

Lovske puške

flobert puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetni ogenj.

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Selenburgova 6

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D., LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.

Kovaški premog vseh vrst.

Koks livarniški, plavžarski in plinski.

Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsake vrstne vrednostnih papirjev, deviz in valut borzno naročila, predprijem in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzotavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040, 2457, 2548; interurban 2706, 2806

Geneise kot pri
RAZPRODAJAH
se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg štev. 17

Felix Toman
kamnoseški mojster
v Ljubljani, Resljeva c. 30
priporoča
bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah

Živinorejci!

Uporabljajte za razkuževanje hlevov, orodja in živine SANEOLIN, za desinfekcijo rok pa SANITOL. Sredstva dobite v vsaki lekarni in drogeriji, odnosno pri proizvajalci: CHEMOTECNA, družba s o. z., Ljubljana — Mestni trg štev. 10.

ZOLČNI KAMENI
Interesantno brašnje o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov
Vam pošlje brezplačno lekarno pri Odrašniku
Pogaj. Vrščedška tla
Pišite aho!

Velika izbira. Najnižje cene.
Dvokolesna nova od Din 1000— naprej. Šivalni stroji od Din 1400— naprej. Otroški vozički od Din 240— naprej. Motorji po najnižji ceni. Oglejte si pred nakupom zalogo. — Prodaja na obroke. Ceniki franko.
„TRIBUNA“, F. B. L.
Ljubljana, Karlovska cesta številka 4.

Najstarejša tovarna
pohištva
I. I. Naglas v Ljubljani,
Turjaški trg štev. 6
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva, žimnic, zof, foteljev i. t. d. po zelo nizkih cenah.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Zahtevajte **CENOVNIK** s 1000 brezplačnih slikami
A. KIFFMANN, Maribor št. 40 b
pri švicarski tovarnici ur. Lastno izdelovanje okrovi in sestavljanje ur (remontaža).

Din 49—
ura na sidro (amerika) nekoliko boljše izvršitve 65- 3letno jamstvo.
Ure: Omega, Doxa in druge znamenite ceneje nego drugje.

Din 64—
z enim zvonom, z 2 zvoncema Din 9—, 3letno jamstvo. Pošiljam po povzetju. Za neodgovorjajoče vrnem denar nazaj.

Kvasna tvornica

sprejme inženirja-kemičarja

v trajno službo. Predpogoj večletna praksa v kvasni produkciji in znanje angleščine. Ponudbe s curriculum vitae na poštni predal 146, Ljubljana.

Lokomobile Motorji Jarmeniki

Pinl & Kay. Kompletne žage
Ugodni plačilni pogoji.

BRACA FISCHER d. d.
Zagreb, Gundulićeva ulica 36.

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril

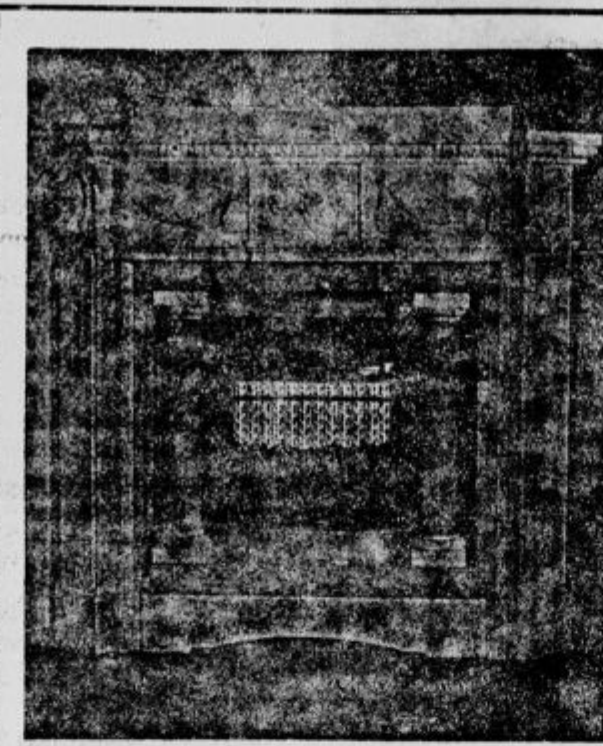
lastno krojaško delavnico za dame in gospode,

ter bom izvrševal vsa v to stroko spadajoča dela po strokovnem znanju (delal v Avstriji, Italiji, Švic. Franciji in Angliji) najsolidneje, ceno in točno.

Prosim Vaš natančni naslov, pridem tudi na dom po naročilo.

Priporoča se

Albert Rojina,
Ljubljana VII., Celovška cesta štev. 43.

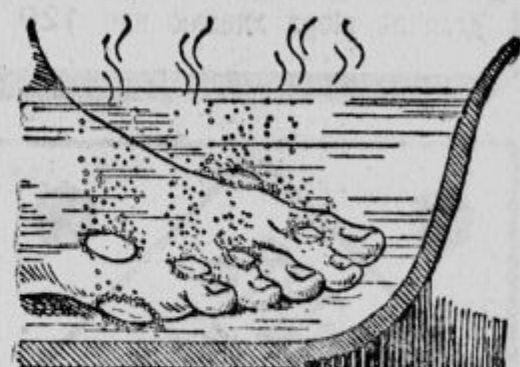

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA
Ustanovljena leta 1860.

ALOJZIJ VODNIK
LJUBLJANA, poleg gl. kol.

Cerkvena umetna dela: altarji prižnice, obhajline mize itd. Marmornate plošče za mobilije, elektromonterje strojarje, trgovske pulite, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele marmornati kamini za salone in elegantna stanovanja, kameniti tlaki za kuhinje.

Čudovita kopeli za noge

Risba kaže, kako uničevalno učinkujejo čudovite moči soli sv. Roka na gnezda kurjih oces in otredlo kožo, kako prodre v dupline in dvigne korenine otrdelih mest.

Bolečine nog zginajo za vedno.

Ze mnogo let je sol sv. Roka najzanesljivejši in najbolj popularen dodatek za kopeli, čegar proizvajalci načeloma odklanjajo porabo razjedajočih, žgočih kislin za odstranjevanje kurjih oces. Razna sredstva proti kurjim ocesom v obliki mazil, obližev, tinktur itd., ki vsebujejo kisline, razjede pač gornji del kurjega očesa, ko istodobno požgo kožo in meso, pri tem pa ne uničijo korenin kurjega očesa. Kurje oko vsled tega kmalu zopet naraste, vrh tega pa povzroča ta procedura velike bolečine. Sol sv. Roka ne vsebuje nikakih kislin in učinkuje izključno le na koren kurjega očesa. Dalje učinkuje specialna in čudovita kemična sestava soli sv. Roka za nožno kopel dobrodejno in osveževalno na živo zdravo meso, ne da bi jo omehčala. Omehčajo se samo trdi deli kurjega očesa, da se lahko odstranijo z nožem.

SOL SV. ROKA za nožno kopel pa ni samo najbolj idealno sredstvo za kurja očesa, ampak je obenem kosmetično zdravilno sredstvo za vse bolečine v nogah. — Ena kopel s soljo sv. Roka za noge odstranja kar najhitreje očišče čevljev, žulje, bube, zdravi ranitve, odstranja poletni posebno nadležno paljenje nog, preoblija potenje nog in slab duh. Ena nožna kopel s soljo sv. Roka za noge odstrani vsako utrujenost nog in jih napravi kot novorojene. Tako dobrodejni učinek na noge se nato občuti po vsem telesu, vsled česar postane kopel za noge osveževalna kopel za celotni organizem. — Cena velikemu zavoju 16 Din. — Dobiva se v vsaki lekarni. Če bi je ne dobili, obrnite se na trdiko.

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA.
Sol sv. Roka za noge uredi še tako zanemarjene noge!

KUPON ZA UGANKE
V ILUSTRIRANEM SLOVENCU
St. 4

Dr. M. Slavič:

Na Sinaj

20

Ta sinajski vrh je toliko sploščen, da tvori planoto 25×30 m v obsegu. Ze v 4. krščanskem stoletju je bila tu majhna, lepa cerkva. Nekaj kamenitega zidu te cerkve, v višini 2½—3½ m, se še zdaj vidi. Okoli teh razvalin in ob pobočju vrha mi je nabral p. Pakomij več pisanih mozaikov te starodavne cerkve. P. Pakomij je mislil, da je najstarejšo cerkev razdejala strela, ki se dandanes rada udarja v to zase stoječo eksponirano višino. Zato so izginila tudi v poznejših časih nastala svetlišča. Danes stoji na vzhodni strani planote na temeljih žive skale in starega zidu 9½ m dolga in 3¼ m široka preprosta pravoslavna Mojzeseva kapela, na zapadni strani pa mala, še bolj preprosta mošeja, ki so jo beduini istotako Mojzesu na čast postavili. Pod mošejo je vodnjaku podobna, 1½ m visoka, 2 m velika vdolbina, ki jo beduini smatrajo kot votlino, kjer je Mojzes bival na gori. P. Pakomij pa mi je pod severnovzhodnim oglom pravoslavne kapele kazal 2 m dolgo in 1 m visoko votlino med samimi skalami, kjer časté oni prostor Mojzesevega bivanja.

Razgled iz tega sv. kraja je tako diven, mogočen, da prevzame človeka. Ko mi je Pakomij vse to razložil in razkazal, sem bil vesel, da mi ni bilo treba več poslušati človeške govorice. Govoriti sem hotel pri najsv. daritvi s tistim Bogom, ki je govoril s tega mesta nekdanj med bliskom in gromom, in zapisal v kamen svoje zapovedi, pri sv. daritvi pa prihaja kot knez miru na altar, govori na zunaj neslišno in zapisuje zapoved ljubezni v človeško srce. Pravoslavne kapele od znotraj nisem videl. P. Pakomij je rekel, da je pozabil ključ pri Elijevi kapeli, kjer smo pustili svojo brašnje. Da ni imel Pakomij tako poštenega obraza in ni bil tako odkritosrčno prijazen, bi bil mislil, da je nalašč pustil tam ključ, da ne bi jaz šel

v kapelo s svojo sv. mašo. Pa delal bi mu krivico, če bi tako mislil. Saj mu je bilo res žal, da je nisem videl, saj so bile te gorske pravoslavne kapele vse enako preproste brez vse umetniške vrednosti. In veliko raje sem imel presv. daritev zunaj pod milim nebom.

Od rimske stolice sem imel posebno dovoljenje, ki sem ga dobil preko ljubljanskega škofijstva v Kairo telegrafičnim putem, da smem kjerkoli maševati. Poskal sem si torej sredi med pravoslavno kapelo in muslimansko mošejo prav primerno granitno skalo, ki je bila morda nalašč kdaj malo obsekana, da se lahko naredi na njej altar. Razprostrl sem nanjo svoje mašne prte, postavil nanjo altarni kamen, križ, sveči z zavarovankami proti vetru, pripravil mašno hostijo, vino, vodo, knjigo, si nadel mašno opravo, katere stvari sem vse s seboj prinesel; in moja binkoštna služba božja se je pričela. Obok te hiše božje je bilo vseskozi modro nebo, seveda brez vsakega oblaka, ki se je raztezalo po Sinajskem polotoku od Rdečega morja do akabskega zaliva; zidovje tega svetlišča so bili granitni orjaki, ki so stali okrog kakor številna asistenca; večna luč pa je bilo zlato solnce, ki je sipalo svoje svetle, tople žarke na nekrvavo daritev nove zaveze na kraju, kjer je bila s krvo daritvene živali sklenjena stara zaveza. Mir, absoluten mir je vladal med sv. dejanjem. Nobena tica, nikaka žuželka, noben človeški glas, sploh nikako živo in brezživljensko bitje ni motilo sv. miru od blizu in daleč. Vsa narava kakor moje spremstvo je bila kot zamaknjena v presveto skrivnost. Le lahen vetrček je povzemal duhovniške besede, ter jih razblinjal v sinje daljave. Ves prevežet od sile velikega in svečanega trenutka božjih skrivnosti sem se težko ločil od posvečenega mesta, da »stopim z gore« v »vadi« zemeljskega opazovanja in potovanja. Svojih binkošti na Sinaju pa ne bom nikdar pozabil.

Zopet in zopet sem prehodil planoto na vrhu Mojzeseve gore, gledal v divje-strme prepade proti jugovzhodu, kjer je vadi Sabarijeh iskal zarezo na vzhodni

strani, kjer je Samostanska dolina s Samostansko goro, občudoval na zapadni strani džebel Katherin, najvišjo goro Sinajskega polotoka, meril z očmi ves gorski greben sinajske skupine proti severu, kjer prestolujejo razsekani in razdrapani Salsavovi vrhovi nad vadijem Rahe. Neizbrisno sem si vse to hotel vtisniti v spomin.

Po 9. uri, ko so se že močno odbijali solnčni žarki od gladkih pečin, smo se spustili navzdol po isti poti k Elijevi kapeli, kjer smo bili pustili navadne potrebščine za človeško življenje. Pod cipreso na planici smo iskali senco za počitek in prigrizek. Ker pa je bila senca preozka, smo se posedli kar pod dobrotnim toplim solncem, čigar vročino smo skušali zmanjšati s kolikor toliko hladno vodo iz vodnjaka pri cipresi. P. Pakomij je hotel biti opoldne v samostanu pri skupnem obedu, kjer imajo tudi pobožno čitanje. V zahvalo za ljubeznjivo spremstvo sem mu dal nekaj sueških konserv ter obljubil, da mu pošljem iz Evrope Marijine podobe, da jih bo slikal za kapele. Bil mi je prijeten družabnik na Arznavem griču in Mojzesevi gori.

Ostal sem torej sam z Džebelijem na Sinajski gori, katero sva še prehodila dalje po grebenu do Salsavovih vrhov, Horeba v ožjem pomenu, mimo raznih puščavniških koč in kapel, majhnih oaz ali posameznih grmičkov. Bila je prava turistovska tura. Džebeli, kot treska suh beduin, da sem se bal, da bi se ne užgal na solneu, je bil seveda dober turist. Hodil je strašno naglo, a je vsak čas rad počival, narobe kakor delamo v slovenskih planinah. V najhujši opoldanski vročini še enkrat napasem svoje oči na rdečem granitu Mojzeseve gore in Vrbovega Triglava, potem pa se ozrem proti temnemu gorovju sv. Katerine, kamor sem hotel dospeti še pred solničnim zahodom. S sinajske skupine jo mahneva proti zapadu brez prave poti naravnost po hudi strmini navzdol v vadi el-Ledža. Ker na tej poti ni ničesar videti, sva bila v dobri uri v ozki soleski, v vadiju, ki ima dosti vode in vsled tega precej rastlinskega življenja z lepo samostansko oazo 1710 m nad morjem.

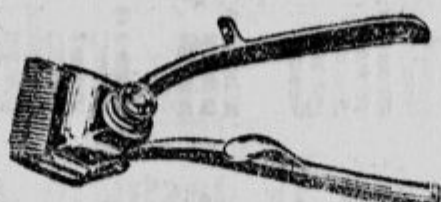
LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nadlog. Povesi treknega dekleta. 24 Din. 25 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Ljubsko-srbska povelja. 22 Din. 23 Din. — 25 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 26 Din. — 27 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 28 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 29 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 30 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 31 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 32 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 33 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 34 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 35 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 36 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 37 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 38 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 39 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 40 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 41 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 42 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 43 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 44 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 45 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 46 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 47 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 48 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 49 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 50 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 51 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 52 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 53 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 54 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 55 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 56 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 57 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 58 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 59 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 60 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 61 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 62 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 63 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 64 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 65 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 66 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 67 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 68 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 69 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 70 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 71 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 72 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 73 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 74 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 75 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 76 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 77 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 78 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 79 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 80 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 81 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 82 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 83 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 84 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 85 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 86 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 87 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 88 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 89 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 90 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 91 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 92 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 93 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 94 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 95 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 96 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 97 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 98 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 99 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 100 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 101 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 102 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 103 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 104 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 105 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 106 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 107 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 108 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 109 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 110 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 111 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 112 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 113 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 114 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 115 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 116 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 117 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 118 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 119 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 120 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 121 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 122 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 123 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 124 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 125 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 126 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 127 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 128 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 129 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 130 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 131 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 132 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 133 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 134 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 135 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 136 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 137 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 138 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 139 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 140 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 141 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 142 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 143 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 144 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 145 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 146 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 147 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 148 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 149 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 150 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 151 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 152 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 153 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 154 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 155 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 156 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 157 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 158 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 159 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 160 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 161 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 162 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 163 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 164 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 165 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 166 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 167 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 168 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 169 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 170 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 171 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 172 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 173 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 174 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 175 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 176 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 177 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 178 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 179 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 180 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 181 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 182 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 183 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 184 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 185 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 186 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 187 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 188 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 189 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 190 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 191 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 192 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 193 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 194 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 195 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 196 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 197 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 198 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 199 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 200 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 201 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 202 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 203 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 204 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 205 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 206 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 207 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 208 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 209 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 210 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 211 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 212 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 213 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 214 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 215 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 216 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 217 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 218 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 219 zvezek: Hingard, Bili cesarja Montezuma. 32 Din. 33 Din. — 220 zvezek: H

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkev v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 120 millionov dinarjev

Lasostrižnik

Iz naših lasnih bregov angleška jekla 35 Din, britve 19 Din, britvi aparat 17 Din, škarje 7 Din, žepni nož 2.50 Din, kavni mlin 42 Din, klavir 12 Din, klavir 7 Din, žepna svetiljka 5 Din, harmonika 350 Din, gramofon 355 Din, mandolina 180 Din, kitara 270 Din, gosli 315 Din, tambura 180 Din, okarina 12 Din, fotoaparati 45 Din, krasne otroške igrače kakor: lutke, medvede, konje, zajce, mačke, aute, ladje itd., razpošilja samo v dobri in najboljši kvaliteti veletrgovina M. STERN-HECKL, Celje št. 16, 3. ov. Vse kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar. Naročila čez 500 Din pošiljane prosta. Zahtevajte takoj in zastonj veliki ilustrovani cenik z več tisoč slikami.

K. Pučnik

krojaški atelje

Ljubljana

Tavčarjeva
ulica 3

se uljudno priporoča ter opozarja
na novo dospela prava angleška
blaga — — — Prvi vrstno delo

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno
stroko spadajoče posle

Obrestuje vloge po 6% in 7½%

VELOUR in SUKNO

za damske plašte
velika izbira, nizke cene
R. MIKLAUC „Pri Školu“
Ljubljana
Lingarjeva ul. Medarska ul.
Pred škofijo

Oglas Komanda 8. žandarmerijskega polka

namerava naročiti sledeče tiskovine:
50.000 pol delovodnega protokola;
11.000 pol Stanične službene knjige;
750 blokov patrolnih listov in
1.500 komadov priznanic za kirijo.

Pozivajo se vsi oni, ki žele te tiskovine dobaviti, naj predložijo svoje pismene s 5 Din taksi-rane ponudbe najdalje do 11. ure 16. oktobra 1928 blagajniku tega polka, pri katerem se morejo dobiti tudi vse informacije ter obrazci navedenih tiskovin. Izvršitev in dobava se poveri najcenejšemu ponudniku, in sicer tedaj, ko dojde odobrenje od komande žandarmerije iz Beograda.

E. broj 10.842 8. žandarmerijskega polka.

Za gg. duhovnike!

Specijalen Strichkamgar za obleke, kamgarn ali Adria za talarje, Marango ali šetland za suknje, ter vse druge potrebščine priporoča v nakup
manufaktura Franc Dobovičnik, Celje
Gg. duhovniki dobe engros cene!

Krojači pozor!

Sukno, kamgarn, koverkote, doublne, lodne in vse krojaške potrebščine kupite najceneje v ogromni tovarniški zalogi **Franc Dobovičnik, Celje**
Zahtevajte vzorce!

Za žene in neveste!

Poročne obleke, ter vse potrebno biago za bala, posteljino, odeje kupite v veliki izbiri najceneje pri **Franc Dobovičnik, Celje**
Oglejte si veliko zalogo!

Ivan Mastnak

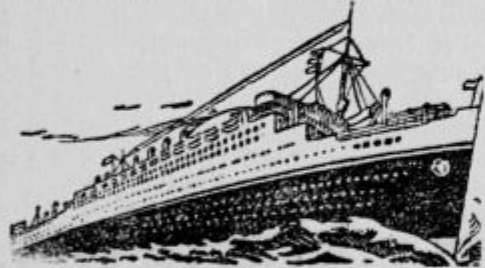
CELJE, Kralja Petra cesta 15

priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega in konfekcijskega blaga po zelo nizkih cenah.

Cosulich Line-Trust

Najnov. svetovnozn. ekspresne motorne veleladje
Saturnia in Vulcania
24.000 ton — 21 milj. hitrosti na uro

Brzovozni promet preko Atlantskega oceana
iz Trsta v New-York in Južno Ameriko.

Zahtevajte takoj brezplačno in točno pojasnila

Simon Kmetec

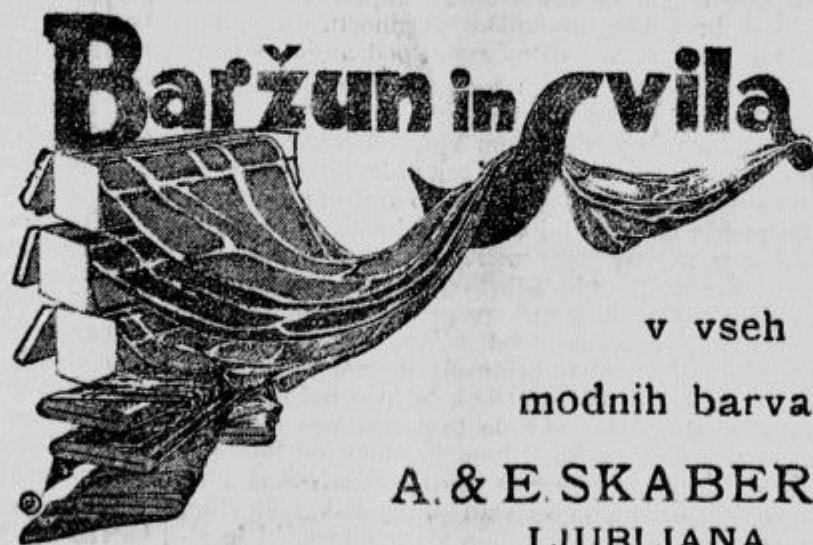
zastopnik za Slovenijo in Prekmurje
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13
(Prva cesta desno od kolodvora.)

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi po najnižjih cenah:

vseh vrst špecerijsko in kolonijalno blago, mievske izdelke, poljedelske pridelke, krmila, mesne izdelke, bencin, cement, modro galico, žveplo, poljedelske stroje itd. — Priporoča zlasti za jesensko gnojenje Tomaževo žlindro, rudniški superfosfat.

Prodaja in kupuje seno in slamo, na razpolago drva in premog.

v vseh

modnih barvah

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Jaz Ana Čilag

s svojimi 185 cm dolgi divnimi Lorelei lasmi sem dobila iste vseh uporabe pomade, katero sem sama iznašla. Ista je priznana kot edino sredstvo proti izpadanju, za podkrepitev razvitka za goste lase in za ojačenje las.

Pospeši pri damah, gospodinjah in otrocih razvitost gostih in krepkih las in jim da že po kratki uporabi naravni blek in naravno barvo ter jih varuje pred preranim osivenjem tja do visoke starosti. Čilag pomada odstrani prihajtek 48 ur Nobena drugo sredstvo ne vsebuje toliko hranljivih snovi za lase kakor Čilag-pomada, ki je po vsej pravici pridobila si svetovni sloves ker tame in gospodje že po uporabi prve steklenice dosežejo najboljši uspeh: izpadanje las izostane popolnoma že po nekaj dneh in pokaže se takova nova rast. Ta uspeh dokazuje moj 50 letni jubilej in milijoni zahvalnih pism, ki sem jih prejela iz celega sveta.

Cena velikemu lončku Čilag-pomade Din 60.—, dvojnemu Din 90.—. K vsakemu lončku je potrebno 1 steklo Special Shampoo za 20 kratno izmivanje glave Din 25.—. — Poština posebej. Razpošilja se proti povzetju ali predplačilu iz tovarne za S. H. S.

Naslovite svojo naročbo točno na
»AURORA« Sekt. 40. Novi Sad, Železniška ulica 38
Preprodajalci in zastopniki se iščejo za vse kraje

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzov. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 n 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**